

UCHWAŁA NR 3/7/2024
ZARZĄDU POWIATU TUCHOLSKIEGO
z dnia 27 maja 2024 r.

w sprawie przedstawienia Raportu o stanie Powiatu Tucholskiego za 2023 r.

Na podstawie art. 30a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107)

Zarząd Powiatu Tucholskiego
uchwala, co następuje:

- § 1. Przedstawić Radzie Powiatu Tucholskiego Raport o stanie Powiatu Tucholskiego za 2023 r. stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Staroście Tucholskiemu.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zarząd Powiatu

Andrzej Urbański

Jerzy Kowalik

Waldemar Kierzkowski

.....
.....
.....

Załącznik do uchwały
Nr 3/7/2024
Zarządu Powiatu Tucholskiego
z 27 maja 2024 r.

Raport o stanie Powiatu Tucholskiego za 2023 r.

Tuchola, maj 2024

Spis treści

I. Wprowadzenie.	3
II. Podstawowe dane dotyczące Powiatu.	3
III. Finanse i budżet Powiatu.	4
IV. Rozwój lokalny i fundusze europejskie.	9
V. Drogi publiczne powiatowe.	12
VI. Obszar pomocy społecznej i wsparcia osób niepełnosprawnych.	14
VII. Kultura, ochrona zabytków.	49
VIII. Turystyka, promocja, sport.	55
IX. Promocja i ochrona zdrowia.	62
X. Edukacja publiczna.	72
XI. Administracja architektoniczno-budowlana.	76
XII. Komunikacja.	78
XIII. Geodezja, kartografia i kataster.	83
XIV. Gospodarka nieruchomościami.	84
XV. Środowisko przyrodnicze.	88
XVI. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy	96
XVII. Współpraca i działalność na rzecz organizacji pozarządowych.	115
XVIII. Nieodpłatna pomoc prawna	128
XIX. Ochrona praw konsumenta.	140
XX. Porządek publiczny, bezpieczeństwo obywateli, obronność.	142
XXI. Członkostwo w związkach i organizacjach.	145

I. Wprowadzenie.

Zgodnie z art. 30a. ust. 1-2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 107) Zarząd Powiatu co roku do dnia 31 maja przedstawia Radzie Powiatu raport o stanie Powiatu. Raport obejmuje podsumowanie działalności Zarządu Powiatu w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Rady Powiatu i budżetu obywatelskiego.

II. Podstawowe dane dotyczące Powiatu.

Nazwa	Powiat Tucholski
Siedziba władz	ul. Pocztowa 7, 89-500 Tuchola
Okres, którego dotyczy raport	1 stycznia – 31 grudnia 2023 r.
Liczba mieszkańców wg stanu na dzień 30 czerwca 2023 r. (tj. według ostatnich dostępnych danych GUS)	47 018 osób
Krótki opis sytuacji demograficznej (stan na 30 czerwca 2023 r.)	Ludność w podziale na płeć: 23 422 mężczyzn, 23 596 kobiet Migracja: saldo migracji ogółem -19 osób. Stopa bezrobocia rejestrowanego: 10,6% Przyrost naturalny: na 1000 mieszkańców -3,06. Urodzenia i zgony: urodzenia żywe 192, zgony 264.
Powierzchnia	1075 km ²
Czy w porównaniu do roku poprzedzającego rok sprawozdawczy doszło do zmiany granic powiatu. Jeżeli tak wskazać zakres zmian.	Nie
Podział administracyjny	W skład Powiatu Tucholskiego wchodzi 6 gmin: - gmina miejsko - wiejska Tuchola - gmina wiejska Cekcyn - gmina wiejska Gostycyn - gmina wiejska Kęsowo - gmina wiejska Lubiewo - gmina wiejska Śliwice Na terenie powiatu jest 176 miejscowości podstawowych, w tym jedno miasto, 92 wsie oraz 83 miejscowości podstawowych pozostałych.

III. Finanse i budżet Powiatu.

Finanse Powiatu

Podstawę gospodarki finansowej powiatu stanowi uchwała budżetowa podejmowana przez radę powiatu. Budżet powiatu to opracowany, uchwalony i wykonywany, w sposób określony w przepisach prawnych, plan finansowy powiatu, obejmujący jego wydatki nie przekraczające dochodów wraz z wpływami zwrotnymi na czas roku kalendarzowego, na podstawie którego prowadzona jest w powiecie, w sposób jawny i samodzielny, gospodarka finansowa. Projekt budżetu powiatu przygotowuje zarząd powiatu i przedkłada przewodniczącemu rady najpóźniej do 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy. Uchwała budżetowa powinna być uchwalona przez radę powiatu przed rozpoczęciem roku budżetowego, nie później jednak niż do dnia 31 stycznia roku budżetowego.

Dochody budżetu ujmuje się według źródeł i działów klasyfikacji w podziale na dochody bieżące i majątkowe. Do dochodów majątkowych zalicza się dotacje i środki otrzymane na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku oraz dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Przez dochody bieżące budżetu rozumie się dochody budżetowe, niebędące dochodami majątkowymi.

Zgodnie z zapisami ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego do dochodów powiatu zalicza się:

- udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze powiatu wynosi 10,25%,
- Udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze powiatu wynosi 1,40%,
- subwencję ogólną,
- dochody uzyskiwane przez powiatowe jednostki budżetowe oraz wpłaty od powiatowych zakładów budżetowych,
- dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań służb, inspekcji i straży, o których mowa w ustawie o samorządzie powiatowym,
- dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej wykonywane przez powiat na podstawie odrębnych ustaw,
- dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań własnych powiatu,
- odsetki od środków finansowych powiatu gromadzonych na rachunkach bankowych,
- dochody z majątku powiatu.

Dochodami powiatu mogą być również:

- dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych powiatu,
- dotacje celowe z budżetu państwa na usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- dotacje z funduszy celowych,
- dotacje celowe na zadania realizowane przez powiat na podstawie porozumień z organami administracji rządowej lub z innymi jednostkami samorządu terytorialnego,

- spadki, zapisy i darowizny,
- odsetki od pożyczek udzielanych przez powiat,
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody powiatu,
- odsetki i dywidendy od kapitału wniesionego do spółek,
- dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych odrębnymi przepisami,
- inne dochody należne powiatowi na podstawie odrębnych przepisów.

Wydatki budżetu jednostki samorządu terytorialnego ujmuje się w podziale na wydatki bieżące i wydatki majątkowe. Do wydatków majątkowych zalicza się wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne, zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego. Przez wydatki bieżące rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi.

Zgodnie z unormowaniami zawartymi w art. 216 ust. 2 ustawy o finansach publicznych wydatki są przeznaczone na realizację zadań określonych w ustawach, a w szczególności na: zadania własne, zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami, zadania przejęte do realizacji w drodze umowy lub porozumienia, zadania realizowane wspólnie przez jednostki samorządowe, a także na pomoc rzeczową lub finansową.

Budżet Powiatu

Podstawą realizacji zadań powiatu są pieniądze. Podstawowymi dokumentami finansowymi jest budżet i wieloletnia prognoza finansowa. Budżet Powiatu Tucholskiego został przyjęty uchwałą Rady Powiatu Tucholskiego Nr XLIV/312/2022 z dnia 16 grudnia 2022 rok. W trakcie roku 26-krotnie zmieniany, w tym 11 uchwałami organu stanowiącego oraz 15 uchwałami organu wykonawczego.

Budżet Powiatu w ciągu roku budżetowego był realizowany prawidłowo, zadania realizowane były zgodnie z wymogami prawa, zobowiązania regulowano terminowo. Należy przy tym zaznaczyć, że Powiat realizuje zarówno zadania własne, jak również zadania zlecone ustawami oraz przyjęte w drodze uchwał Rady Powiatu Tucholskiego.

Tabela nr 1. Realizacja budżetu w roku 2023.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie	%
A. DOCHODY (A1+A2)	98 834 413,49	96 049 040,70	97,18
A1. Dochody bieżące	80 650 871,37	80 003 797,24	99,20
A2. Dochody majątkowe	18 183 542,12	16 045 243,46	88,24
B. WYDATKI (B1+B2)	102 985 400,79	96 264 058,52	93,47
B1. Wydatki bieżące	83 612 695,49	77 296 267,29	92,45
B2. Wydatki majątkowe	19 372 705,30	18 967 791,23	97,91
C. (+) Nadwyżka / (-) Deficyty (A-B)	-4 150 987,30	-215 017,82	
D.FINANSOWANIE(D1-D2)	4 150 987,30	10 644 382,82	
D1. Przychody ogółem z tego:	5 579 594,16	12 072 989,68	216,38

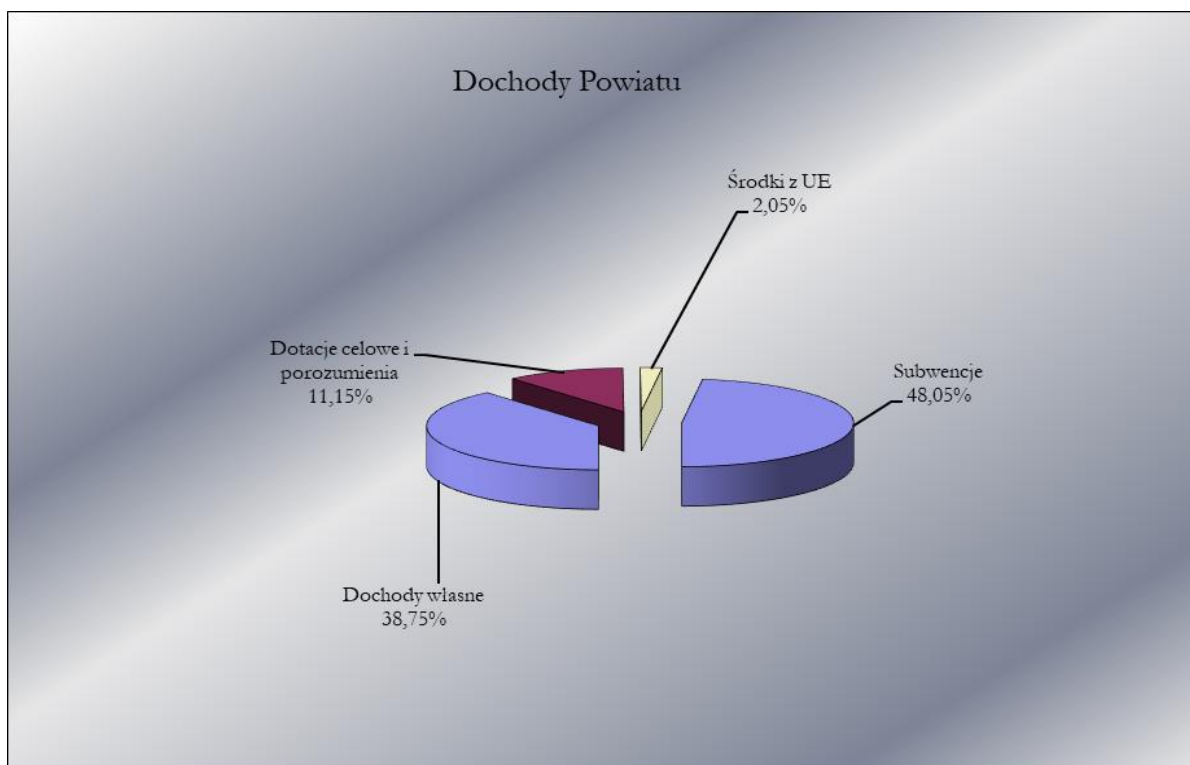
1. Nadwyżka z lat ubiegłych	2 633 190,09	8 472 361,63	
2. Niewykorzystane środki pieniężne (dotacje na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków z budżetu UE)	2 946 404,07	3 600 628,05	
D2. Rozchody ogółem z tego:	1 428 606,86	1 428 606,86	100,00
1. Spłaty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych	1 428 606,86	1 428 606,86	

Przychody budżetu obejmowały w omawianym okresie wypracowaną nadwyżkę budżetową pozostającą na rachunku budżetu z rozliczenia podstawowych kategorii z lat ubiegłych. Wypracowana nadwyżka budżetowa z lat poprzednich pozwoliła na bezpieczne realizowanie programu naprawczego i całkowitą spłatę zobowiązań długoterminowych. Powiat Tucholski w 2013 roku wprowadził realizację programu naprawczego dla Powiatu Tucholskiego na lata 2013-2024 podjętą uchwałą nr XXV/244/2013 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 1 lutego 2013 roku. W dniu 10 maja 2013 roku Powiat Tucholski podpisał umowę pożyczki ze Skarbem Państwa. Po dokonanych w 2023 roku zmianach tj., Uchwała nr LV/370/2023 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 27 października 2023 roku zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Powiatu Tucholskiego na lata 2023 -2033 zaplanowano na 2023 rok rozchody w kwocie 1.428.606,86 zł, tj. z dniem 30 listopada 2023 roku spłatę ostatniej raty pożyczki z budżetu państwa, a tym samym skrócono i zakończono okres realizacji programu naprawczego dokonując całkowitej spłaty pożyczki. Zobowiązania długoterminowe na dzień 31 grudnia 2023 roku to kwota 0,00 zł.

Wykonanie dochodów wg źródeł i strukturę dochodów obrazuje poniższa tabela. Według przedstawionej struktury dochodów można zauważyć, że największy udział w dochodach uzyskanych w 2023 roku stanowią: subwencje 48,05%, dochody własne 38,75%, dotacje celowe i porozumienia 11,15%, środki z UE 2,05% udziału w dochodach ogółem uzyskanych w 2023 r.

Tabela nr 2. Struktura dochodów Powiatu Tucholskiego w roku 2023.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
Dochody własne	38 778 420,66	37 219 621,22
Dotacje i porozumienia	10 766 063,06	10 706 471,15
Środki z Unii Europejskiej	3 138 789,97	1 971 808,53
Subwencje	46 151 139,80	46 151 139,80
Razem	98 834 413,49	96 049 040,70

Poziom wydatków i ich struktura w budżecie powiatu w 2023 roku determinowane były z jednej strony wielkością prognozowanych dochodów, z drugiej faktycznym stanem organizacyjnym powiatowych jednostek budżetowych realizujących zadania ustawowe w poszczególnych dziedzinach społeczno-gospodarczych. Coroczne wydatki Powiatu przeznaczane są m.in. na: utrzymanie i remonty dróg, wspieranie działań z zakresu kultury, sportu, zdrowia, pomocy społecznej, nadzoru budowlanego, zapewnienie bezpieczeństwa publicznego oraz przede wszystkim na oświatę. Oprócz wydatków bieżących wymienić należy również środki przeznaczone na inwestycje. Wydatki Powiatu Tucholskiego w roku 2023 wykonano w kwocie 96.264.058,52 zł.

Tabela nr 3 : Wykonanie wydatków budżetu wg działów i kierunków wydatkowania w 2023r.

Dział	Rodzaj wydatków	Plan	Wykonanie	%
	Razem wydatki	102 985 400,79	96 264 058,52	93,47
10	Rolnictwo i łowiectwo	15 000,00	9 500,00	63,33
20	Leśnictwo	390 000,00	284 582,33	72,97
600	Transport i łączność	21 667 811,99	21 244 558,04	98,05
630	Turystyka	19 500,00	19 500,00	100
700	Gospodarka mieszkaniowa	751 718,00	662 038,27	88,07
710	Działalność usługowa	1 759 755,00	1 669 103,49	94,85
750	Administracja publiczna	12 899 244,96	12 283 311,27	95,23
752	Obrona narodowa	53 138,00	51.897,66	97,67

754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	6 035 060,02	5 983 731,28	99,15
755	Wymiar sprawiedliwości	132 000,00	131 996,13	100,00
757	Obsługa długu publicznego	60 000,00	43 405,20	72,34
758	Różne rozliczenia	260 000,00	0,00	0,00
801	Oświata i wychowanie	31.759 996,53	28 958 088,79	91,18
851	Ochrona zdrowia	516 000,00	510 059,19	98,85
852	Pomoc społeczna	8 799 040,75	8 116 758,77	92,25
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	5 478 712,12	5 329 343,32	97,27
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	3 168 285,00	2 878 106,23	90,84
855	Rodzina	7 898 449,06	7 350 203,33	93,06
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 034 269,36	511 391,36	49,44
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	240 120,00	183 526,61	76,43
926	Kultura fizyczna	47 300,00	42 957,25	90,85

Największy procentowy udział w zrealizowanych wydatkach ogółem przypada na wydatki w oświacie i edukacyjnej opiece wychowawczej oraz pomocy społecznej i rodzinie. Inne bardziej znaczące procentowo obszary to administracja publiczna, a także infrastruktura. Pozostałe, może już nie tak znaczące procentowo, ale ważne społecznie tytuły obejmują politykę społeczną, ochronę zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, działania w kulturze i sporcie, czy wreszcie działalność usługową.

Rozpatrując same tylko wydatki bieżące (bez inwestycji), według tytułów ich ponoszenia, dominują wynagrodzenia wraz z pochodnymi, które stanowią 66,65% wykonanych wydatków bieżących w budżecie powiatu w 2023 roku. Drugą pozycję stanowią wydatki powiatowego majątku. Dotacje przekazywane do innych jednostek oraz podmiotów spoza sfery finansów publicznych obejmują szerokie spektrum działalności – od bezpieczeństwa i porządku publicznego, poprzez oświatę i edukacyjną opiekę wychowawczą, finansowanie zadań w polityce i pomocy społecznej, aż po upowszechnianie kultury i sportu. Świadczenia na rzecz osób fizycznych obejmują w głównej mierze dofinansowanie rodzin zastępczych, stypendia dla uczniów, wsparcie dla pracowników administracji czy też funkcjonariuszy, np. straży pożarnej. Ważnym, często komplementarnym w stosunku do innych wydatków, elementem powiatowego budżetu są programy i projekty realizowane przy współudziale środków strukturalnych. Środki angażowane są przede wszystkim w oświatę i pomoc społeczną. W oświacie wspomagają procesy nauczania czy też zakup specjalistycznego sprzętu wspomagającego proces edukacyjny w placówkach. Jeśli chodzi o pomoc społeczną promują równy start na rynku pracy, aktywizują osoby niepełnosprawne czy też przyczyniają się do rozwoju usług społecznych. Można zauważyć tendencję spadkową wydatków bieżących związanych ze spłatą odsetek od zaciągniętych zobowiązań i innych rozliczeń.

Nie bez znaczenia dla kondycji powiatowych finansów jest to, że z dniem 30 listopada 2023 roku zakończono realizację programu naprawczego, którego nadrzędną misją było przywrócenie odpowiednich relacji zadłużeniowych wynikających z zapisów ustawy o finansach publicznych realizując poszczególne działania naprawcze, w tym:

- zwiększenie dochodów ze sprzedaży składników majątkowych,

- zmniejszenie wydatków remontowych finansowanych ze środków własnych,
- zmniejszenie wydatków majątkowych finansowanych ze środków własnych,
- zmniejszenie wydatków osobowych,
- zmniejszenie wydatków rzeczowych.

Udzielona przez Ministra Finansów pożyczka z budżetu państwa miała wpływ na zapewnienie prawidłowej realizacji zadań wykonywanych przez Samorząd Powiatowy. Realizacja zadań objętych programem naprawczym wpłynęła na poprawę płynności finansowej jednostki, a dzięki podjętym działaniom naprawczym udało się dokonać całkowitej spłaty zadłużenia Powiatu. Wskaźnik długu do wykonanego dochodu na dzień 31 grudnia 2023r. wynosił 0 %.

Realizacja budżetu powiatu została omówiona szczegółów w odrębnym sprawozdaniu, a powyżej przedstawiono najważniejsze informacje.

IV. Rozwój lokalny i fundusze europejskie.

1. Realizacja strategii/programów rozwojowych.

Nazwa dokumentu	Strategia rozwoju obszaru Powiatu Tucholskiego
Tryb i data przyjęcia (ze wskazaniem ewentualnych zmian dokumentów)	Strategia rozwoju obszaru Powiatu Tucholskiego została przyjęta uchwałą nr XVII/105/2016 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 17 marca 2016 r.
Podstawowe założenia	Zrównoważony rozwój bazujący na istniejących zasobach przyrodniczych i kulturowych.
Realizacja założeń przyjętych w dokumencie wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 r.	Główną osią wdrażania Strategii rozwoju obszaru Powiatu Tucholskiego jest realizacja Strategii Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Tucholskiego współfinansowanej ze środków EFRR i EFS, dla której Instytucją Zarządzającą jest Urząd Marszałkowski w Toruniu. Strategia ORSG PT w praktyce dokumentem wykonawczym dla Strategii rozwoju obszaru Powiatu Tucholskiego, która była dokumentem bazowym do jej utworzenia.
Najważniejsze działania podejmowane w roku 2023 r.	Zakończono realizację umów dotacyjnych przez samorządy gminne oraz jednostki Powiatu Tucholskiego. Kontynuacja prac nad ewaluacją dotychczasowej realizacji strategii.

Kolejną strategią rozwojową będzie Strategia Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Tuchola. Opracowanie przedmiotowej strategii na lata 2021-2027 powierzone zostało powołanemu w 2023 r. Tucholskiemu Związkowi Powiatowo-Gminnemu (Uchwała nr XXXIX/285/2022 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 23 czerwca 2022). Do końca roku 2023 przedmiotowa strategia nie została ukończona. 16 listopada 2023 r. podpisana została umowa pomiędzy Tucholskim Związkiem Powiatowo-Gminnym a Urzędem Marszałkowskim w Toruniu. Wartość alokacji to 10,3 mln euro, na liście przedsięwzięć priorytetowych są 32 pozycje. Porozumienia terytorialne określają zasady dotyczące realizacji polityki terytorialnej województwa w odniesieniu do obszarów prowadzenia polityki terytorialnej (OPPT). Na mocy takich dokumentów – zawierających listy projektów priorytetowych, fiszki projektów, harmonogram realizacji i efekty (wskaźniki), które należy osiągnąć – samorząd województwa gwarantuje lokalnym partnerstwom samorządowym określone środki w ramach programu Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza (FEEdKP) 2021-

2027, te zaś zobowiązują się do realizacji wskazanych celów i przedsięwzięć. Wśród projektów zgłoszonych przez Powiat Tucholski znalazły się projekty:

1. Wymiana szczelnych powierzchni gruntu na przepuszczalne poprzez budowę boiska przy ZSLiT w Tucholi;
2. Budowa sieci ścieżek rowerowych na terenie Powiatu Tucholskiego w celu kanalizacji ruchu turystycznego;
3. Budowa zbiorników na deszczówkę przy budynkach użyteczności publicznej oraz edukacyjnych ekoogródków przy szkołach powiatu tucholskiego;
4. Kompleksowa poprawa jakości kształcenia ogólnego na terenie powiatu tucholskiego;
5. Wsparcie dla uczniów i kadry szkół zawodowych Powiatu Tucholskiego;
6. Realizacja ostatniego etapu budowy ścieżki rowerowej Tuchola-Cekcyn.

2. Realizacja pozostałych działań w obszarze rozwoju lokalnego.

Lp.	Uchwała (numer/data podjęcia/przedmiot)	Informacja o wykonaniu
1.	Uchwała nr XLIII/304/2022 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 25.11.2022 r. w sprawie przyjęcia programu współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi	Uchwała nr XXXIII/304/2022 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 25 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia programu współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi została w pełni zrealizowana. W trybie konkursowym w konkursie 1/2023 wyłonione zostało 16 projektów złożonych przez organizacje pozarządowe, na łączną kwotę 47 tys. zł. W trybie konkursowym w konkursie 1/PFRON/2023 przyznano jedną dotację o wysokości 130 tys. zł. Projekty zostały prawidłowo zrealizowane i rozliczone, co poświadczają stosowne protokoły. Oprócz współpracy finansowej prowadzona była także współpraca pozafinansowa. Szczegóły ujęte zostały w sprawozdaniu przyjętym przez Radę Powiatu Tucholskiego w 2024 r.
2.	Uchwała nr IV/42/2019 z dnia 25.01.2019 r. w sprawie zmiany uchwały w sprawie zasad używania i stosowania powiatowych insygniów samorządowych oraz protokołu flagowego Powiatu Tucholskiego	Realizacja uchwały ma charakter ciągły. Od dnia jej wejścia w życie stosowane są przyjęte uchwałą zasady oraz protokół.
3.	Uchwała nr XXXIX/285/2022 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 23.06.2022 r. w sprawie utworzenia związku powiatowo-gminnego pod nazwą „Tucholski Związek Powiatowo-Gminny”.	Uchwała została zrealizowana, 16 lutego 2023 r. Wojewoda Kujawsko-Pomorski dokonał ogłoszenia statutu Tucholskiego Związku Powiatowo-Gminnego w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego (Poz. 1213). Od tego czasu Związek prowadzi działalność.
4.	Uchwała nr LVII/384/2023 z dnia 24.11.2023 r w sprawie przyjęcia programu współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi.	Uchwała nr LVII/384/2023 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 24.11.2023 r w sprawie przyjęcia programu współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi znajduje się w fazie realizacji. Program współpracy z organizacjami pozarządowymi realizowany jest na przestrzeni całego roku, a sprawozdanie z niego jest sporządzane i przedkładane Radzie Powiatu najpóźniej do 31 maja kolejnego roku. Pełne sprawozdanie z realizacji przedmiotowej uchwały zostało więc przedłożone Radzie Powiatu Tucholskie w 2024 roku.

V. Drogi publiczne powiatowe.

Zadania drogowe zrealizowane przez Powiat Tucholski w roku 2023

Lp.	Nazwa zadania	Wartość całkowita zadania	Dofinansowanie	Wkład własny	Termin realizacji
1.	Remont drogi powiatowej nr 1024C Łosiny – Zalesie – Stary Sumin na odcinku od km 2+000 do km 3+136	1.228.804,69 zł	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – 614.402,00 zł Fundusz Leśny (Nadleśnictwo Tuchola) – 614.178,11 zł	224,58 zł	17.08.2023-09.11.2023
2.	Remont drogi powiatowej nr 1045C Klonowo – Lubiewo na odcinku od km 0+012 do km 1+200	1.179.961,94 zł	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg – 589.980, 00 zł Fundusz Leśny (Nadleśnictwo Zamrzenica) – 589.626,98 zł	354,96 zł	24.08.2023-19.10.2023
3.	Remont drogi powiatowej nr 1016C Okoniny Nadjeziorne – Lińsk etap II	99.980,55 zł	Nadleśnictwo Tuchola – 78.000,00 zł	21.980,55 zł	13.09.2023-02.10.2023
4.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1026C w miejscowości Cekcyn	4.079.583,94 zł	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych Edycja 3PGR (98%) - 3.997.992,26 zł	81.591,68 zł	16.02.2023 – 01.09.2023
5.	Modernizacja dróg powiatowych na terenie Gminy Cekcyn i Tuchola W ramach zadania wykonano: „Modernizacja drogi powiatowej nr 1024C Zalesie – Stary Sumin na odcinku od km 0+016 do km 2+000” „Modernizacja drogi powiatowej nr 1009C na odcinku Raciąż – Wysoka od km 1+240 do km 3+761”	3.357.061,51 zł	Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych (95%) - 3.189.208,43 zł	167.853,08 zł	23.02.2023 – 20.07.2023

6.	Przebudowa drogi powiatowej nr 1014C na odcinku 203 mb	543.037,89 zł	Fundusz Leśny (Nadleśnictwo Tuchola) – 434.430,31 zł Gmina Kęsowo 108.607,58 zł	0,00 zł	28.09.2023- 27.12.2023
7.	Remont poboczy drogi powiatowej nr 1015C w ciągu Tuchola - Trzebciny	220.000,00 zł	Nadleśnictwo Tuchola – 100.000,00 zł Nadleśnictwo Trzebciny – 100.000,00 zł	20.000,00 zł	23.12.2023- 27.12.2023

VI. Obszar pomocy społecznej i wsparcia osób niepełnosprawnych.

1. Działalność Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej samorządu powiatowego. Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych, wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

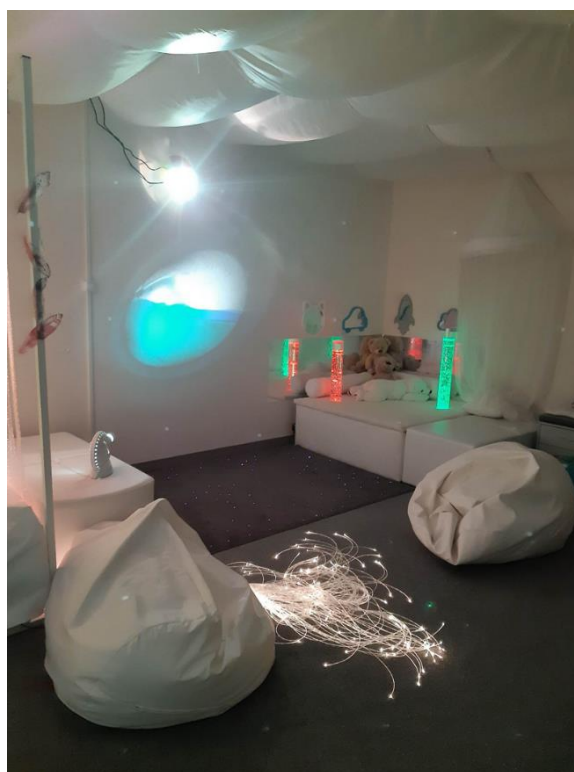
Od stycznia 2021 r. siedziba PCPR mieści się w budynku Powiatowego Centrum Wsparcia w Tucholi, który jest w całości dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, ale również do szeroko podejmowanych przez pracowników Centrum działań na rzecz potrzebujących wsparcia rodzin z dziećmi, a w szczególności rodzin zastępczych.

W Powiatowym Centrum Wsparcia swoją siedzibę mają:

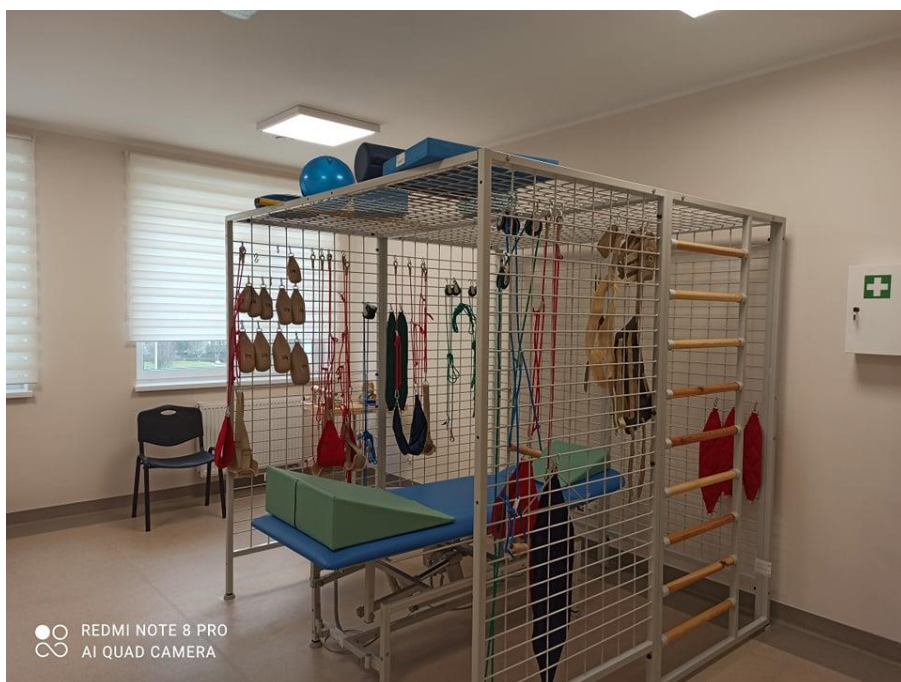
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi;
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności;
- Administracja Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Gostycynie i Żalnie;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej;
- Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży;
- Poradnictwo specjalistyczne;
- Sale integracji sensorycznej;

— Sale doświadczania świata;

— Sale rehabilitacyjne;

— Pomieszczenia dla działających stowarzyszeń;

— Mieszkania wspierane dla osób usamodzielniających się oraz osób niepełnosprawnych.

Od stycznia 2021 r. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi upoważniony jest do administrowania budynkiem Powiatowego Centrum Wsparcia w Tucholi. Do

jego obowiązków należy między innymi zarządzanie budynkiem oraz rozliczanie bieżących opłat. 24 lutego 2022 r. po rozpatrzeniu wniosku Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi Zarząd Powiatu Tucholskiego ustanowił trwały zarząd nad nieruchomością Powiatu Tucholskiego, oznaczoną geodezyjnie jako działka nr 2184/73 na której mieści się budynek Powiatowego Centrum Wsparcia.

- budynek dostosowany dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich

- pracownicy znający język migowy

- oznaczenia w języku Braille'a

- strona internetowa dla osób niedowidzących

Podstawą gospodarki finansowej PCPR jest roczny plan finansowy, sporządzany na rok budżetowy, zgodnie z obowiązującą procedurą budżetową. Realizując swoje zadania PCPR współdziała w szczególności m. in. z innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, z organami rządowej administracji, organami samorządów terytorialnych, sądami, organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami, służbami (policja, straż pożarna, służba więzienna itp.).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi, jako koordynator zadań, posiada szeroką wiedzę o stanie pomocy społecznej w powiecie, co daje gwarancję należytego wykonania zadań. Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi na co dzień rozwiązują problemy osób potrzebujących wsparcia. Problemy trudne, specyficzne i niejednokrotnie bardzo skomplikowane. Realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rehabilitacji społecznej mające na celu poprawę funkcjonowania rodziny, zapobieganie i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i dysfunkcjonalności rodzin. Centrum na bieżąco współpracuje z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami zajmującymi się pomocą osobom potrzebującym oraz wciąż buduje i udoskonala sprawny, spójny skuteczny system zapewniający mieszkańcom naszego Powiatu profesjonalne wsparcie. PCPR może prowadzić działalność charytatywną, współdziałać z wolontariuszami oraz z innymi organizacjami działającymi na rzecz mieszkańców powiatu tucholskiego, co też czyni wykorzystując do tego między innymi pozyskane środki z UE. PCPR pełni również rolę wyspecjalizowanej instytucji, tworzącej na potrzeby Rady i Zarządu Powiatu bazę informacji o stanie pomocy społecznej w powiecie oraz o pożądanych kierunkach zmian w tym zakresie. Corocznie przeprowadzana jest ocena zasobów pomocy społecznej, na podstawie której wyznaczane są kierunki działań.

WYKONANIE PLANU WYDATKÓW W POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE W TUCHOLI W 2023 R.

Tabela nr 1. Wykonanie budżetu PCPR w 2023 r. – bez środków PFRON.*

Lp.	Rozdział	Nazwa	Plan	Wykonanie	% Wykonania
1	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	39.500,00 zł	13,940,36 zł	35,29
2	85218	Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	1.648.581,00 zł	1.580.429,59 zł	95,87
3	85295	Pozostała działalność (realizowanie projekty EFS, SNS)	533.485,53 zł	369.257,61 zł	69,22
4	85324	PFRON (obsługa realizowanych zadań)	58.196,00 zł	58.196,00zł	100
5	85508**	Rodziny zastępcze	4.993.224,00 zł	4.707.090,65 zł	94,27
6	85510**	Placówki opiekuńczo - wychowawcze	370.000,00 zł	213.146,51 zł	57,61
7	85595	Pozostała działalność Projekt „Rodzina w Centrum 3”	533.021,00 zł	531.624,86 zł	99,74
			8.176.007,53 zł	7.473.685,58 zł	91,41

*Wykorzystanie środków PFRON opisane są w Tabeli nr. 2

Wykorzystanie środków PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej wg rodzajów realizowanych zadań w 2023 r. przedstawia się następująco:

Tabela nr 2. Wykorzystane środki PFRON w 2023 r.

Lp.	Nazwa zadania	Plan zgodnie z uchwałą Nr LVII/383/2023 z dnia 24.11.2023r.	Wykonanie na 31.12.2023 r.
1	Zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy osób niepełnosprawnych art. 26e	105.000,00 zł	105.000,00 zł
2	Jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej dla osób niepełnosprawnych art. 12a	0,00 zł	0,00 zł

3	Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej albo na kontynuowanie prowadzenia własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego dla osób niepełnosprawnych	0,00 zł	0,00 zł
4	Zwrot kosztów adaptacji stanowisk pracy osób niepełnosprawnych art. 26	0,00 zł	0,00 zł
5	Zwrot kosztów zatrudniania pracowników pomagających pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy art. 26d	0,00 zł	0,00 zł
6	Finansowanie kosztów szkolenia osób niepełnosprawnych organizowanych przez kierownika powiatowego urzędu pracy 40	0,00 zł	0,00 zł
7	Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych art. 11	0,00 zł	0,00 zł
8	Zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnianych osób niepełnosprawnych	0,00 zł	0,00 zł
9	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	439.231,39 zł	439.231,39zł
10	Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	156.225,61 zł	156.225,61 zł
11	Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów	397.551,00 zł	397.551,00 zł
12	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	25.000,00 zł	25.000,00 zł
13	Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej	1.179.840,00 zł	1.179.840,00zł
14	Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika	0,00 zł	0,00 zł
15	Zadania zlecone z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych	130.000,00 zł	130.000,00 zł
	Ogółem	2.432.848,00 zł	2.432.848,00 zł

W Powiecie Tucholskim opracowane są następujące programy:

1. „Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie tucholskim na lata 2021-2026” – głównym celem programu jest zwiększenie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w powiecie tucholskim;
2. „Strategia rozwiązywania problemów społecznych w powiecie tucholskim” -Strategia jest dokumentem określającym podstawowe problemy społeczne występujące na terenie Powiatu Tucholskiego i działania zmierzające do minimalizacji tych trudności.
3. „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026” - Program ten zakłada konieczność podjęcia działań profilaktycznych i wspomagających oraz wspierających rodzinę

biologiczną dziecka, ale również wspomagających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków, a także podnoszenia poziomu świadczonych usług przez instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie powiatu;

4. „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Powiecie Tucholskim na lata 2021-2025” -przemoc w rodzinie jest zjawiskiem stanowiącym zagrożenie dla wszystkich uwikłanych w nią osób. W przypadku występowania przemocy potrzebne są działania kompleksowe, prowadzone przez różne służby oraz łączenie działań z różnych perspektyw: prawnej, psychologicznej, socjalnej i medycznej.

Powiatowe programy zawierają dokładnie opisane cele główne i szczegółowe do realizacji oraz przypisanych do nich realizatorów. Koordynatorem wdrażania programów jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi. Z kolei do realizatorów należą takie instytucje jak: Komenda Powiatowa Policji w Tucholi, Prokuratura Rejonowa w Tucholi, Sąd Rejonowy w Tucholi, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi, ośrodki pomocy społecznej w powiecie tucholskim, placówki opiekuńczo-wychowawcze, gminne zespoły interdyscyplinarne ds. przemocy w rodzinie, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych z terenu powiatu tucholskiego, Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tucholi, Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi, szkoły i jednostki oświatowe, jednostki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, lokalne media z terenu Powiatu Tucholskiego.

Działania w ramach Strategii, pozwalają nie tylko na usuwanie przyczyn tkwiących często w sferze psychicznej i społecznej czy rozszerzenie form pomocy instytucjonalnej, ale również na skuteczne rozwiązanie problemów poszczególnych grup docelowych. Realizacja zadań postawionych przed pomocą społeczną na poziomie społeczności lokalnej, jak i na poziomie rodziny oraz konieczność wypracowania niekonwencjonalnych form pomocy, wymaga systemowego i profesjonalnego diagnozowania problemów społecznych oraz stworzenia realnych warunków rozwoju. Corocznie są robione sprawozdania z realizacji działań w ramach strategii i programów w oparciu o dane pozyskane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi od wszystkich realizatorów oraz opracowana jest Ocena Zasobów Pomocy Społecznej.

ZASOBY POMOCY SPOŁECZNEJ W POWIECIE TUCHOLSKIM

Co już posiadamy:

- PCPR w Tucholi organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej;
- 6 Ośrodków Pomocy Społecznej;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tucholi;
- Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Tucholi;
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi;
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy;
- Dom Pomocy Społecznej w Wysokiej;
- Dom Dziennego Pobytu „Senior +” w Gostycynie;
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza nr 1 w Gostycynie;
- Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza nr 2 w Żalnie;
- Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi;

- Gminny Ośrodek Wsparcia dla Rodzin w Tucholi;
- Stowarzyszenia działające na terenie Powiatu;
- Centrum Wsparcia Rodzin;
- Dzienny Dom Opieki Medycznej w Tucholi;
- Klub Seniora + w Wielkim Mędromierzu;
- Dom Dziennego Pobytu „Senior +” w Tucholi;
- Fundacja Werwa przy Parafii pw. Opatrzności Bożej w Rudzkim Moście;
- Gospodarstwa Opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnością intelektualną: gospodarstwa opiekuńcze, mieszkania treningowe, mieszkania wspierane działały do 31.12.2023 r. Obecnie jesteśmy w trakcie pozyskiwania środków na kontynuację ich prowadzenia.
- Mieszkania wspomagane dla osób usamodzielniających się;
- Rodzinny Dom Pomocy w Wielkim Mędromierzu;
- Rozwiniętą formę rodzinnej pieczy zastępczej.

W powiecie tucholskim na problemy społeczne patrzy się bardzo szeroko i aby osiągnąć założone cele, które tworzone są na podstawie corocznie robionej oceny pomocy społecznej, pozyskujemy środki unijne z różnych obszarów, łączymy je, aby stworzyć jedną całość. Analizując zasoby pomocy społecznej w powiecie PCPR w Tucholi było inicjatorem pozyskania różnych środków unijnych na realizację działań związanych z rozwojem sieci pomocy społecznej w powiecie tucholskim.

LICZBA I PODZIAŁ RODZIN ZASTĘPCZYCH W POWIECIE TUCHOLSKIM W 2023 R.

Na dzień 31.12.2023 r. w powiecie tucholskim funkcjonowało 70 rodzin zastępczych, w których przebywało 156 dzieci z terenu powiatu tucholskiego i 60 dzieci pochodzących z terenu innych powiatów..

Rodziny zastępcze wg rodzaju:

- spokrewnione rodziny zastępcze – 26 rodzin, 36 dzieci;
- niezawodowe rodziny zastępcze – 26 rodzin, 35 dzieci;
- zawodowe rodziny zastępcze – 11 rodzin, 42 dzieci;
- zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – 1 rodzina, 3 dzieci;
- zawodowa specjalistyczna rodzina zastępcza – 2 rodziny, 6 dzieci;
- rodzinny dom dziecka – 4 rodzinne domy, 34 dzieci.

Zachęcamy wszystkich do zapoznania się ze Sprawozdaniem Działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi za rok 2023 r., w którym została bardzo szczegółowo opisana działalność Centrum.

PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W TUCHOLI I TUCHOLSKIEGO STOWARZYSZENIA „JAK W RODZINIE”.

1) „Rodzina w Centrum 3”

Projekt „Rodzina w Centrum 3” realizowany był od stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r. W 2023 roku do projektu zrekrutowano 157 nowych osób. W sumie w projekcie wzięło udział 554 osób. W 2023 roku w ramach projektu „Rodzina w Centrum 3” udzielono następującego wsparcia:

- Specjalistyczne poradnictwo rodzinne pedagogiczne – 200 godzin;
- Specjalistyczne poradnictwo rodzinne psychologiczne – 1100 godzin;
- Specjalistyczne poradnictwo rodzinne logopedyczne – 200 godzin;
- Mediacje rodzinne – 15 godzin;
- Terapia rodzinna – 120 spotkań;
- Supervizja rodzin zastępczych – 75 spotkań;
- Grupy wsparcia dla rodzin naturalnych i zastępczych – 24 spotkania;
- Warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie – 6 warsztatów;
- Zajęcia animacyjne dla dzieci rodziców korzystających z warsztatów wzmacniających kompetencje rodzicielskie – 6 spotkań;
- Warsztaty dla dzieci i młodzieży w tym socjoterapeutyczne – 12 warsztatów;
- Warsztaty „Moje emocje” – 2 cykle;
- Warsztaty dla osób przebywających i opuszczających pieczę zastępczą – 5 warsztatów;
- Grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej – 4 spotkania.

Z wyżej wymienionego poradnictwa specjalistycznego korzystały rodziny zastępcze z powiatu tucholskiego, dzieci umieszczone w pieczy zastępczej, ale także rodziny biologiczne borykające się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi oraz pracujące nad powrotem dzieci do rodzin naturalnych.

W 2023 roku w celu zwiększenia kompetencji rodzin zastępczych zorganizowano 24 spotkania grup wsparcia. Dwie grupy spotykały się systematycznie i były prowadzone przez specjalistę. Na grupie rodziny mogły podzielić się swoimi troskami i problemami jak również sukcesami i radościami. W celu zwiększenia efektywności pracy rodzin zastępczych

W ramach projektu przeprowadzono 75 godzin superwizji. Działania te przyczyniły się do wzrostu kompetencji rodzin zastępczych.

Dla dzieci z rodzin zastępczych oraz z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze przeprowadzono 12 warsztatów socjoterapeutycznych. Warsztaty socjoterapeutyczne mają na celu tworzenie możliwości odreagowania emocji i napięć powstających na wskutek wzrastania w urazowym otoczeniu, zwiększenie poczucia własnej wartości oraz rozpoznawania emocji u siebie i innych.

W celu wsparcia osób przebywających i opuszczających pieczę zastępczą przeprowadzono 5 warsztatów oraz 4 grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

Projekt „Rodzina w Centrum 3” zakończył się 31.12.2023 roku. Przez cały okres realizacji projektu udzielono następującego wsparcia mieszkańcom Powiat Tucholskiego:

- Specjalistyczne poradnictwo rodzinne pedagogiczne – 692 godzin;
- Specjalistyczne poradnictwo rodzinne psychologiczne – 1840 godzin;
- Specjalistyczne poradnictwo rodzinne logopedyczne – 450 godzin;
- Mediacje rodzinne – 35 godzin;
- Terapia rodzinna – 360 spotkań;
- Superwizja rodzin zastępczych – 225 spotkań;
- Grupy wsparcia dla rodzin naturalnych i zastępczych – 72 spotkania;
- Warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie – 20 warsztatów;
- Zajęcia animacyjne dla dzieci rodziców korzystających z warsztatów wzmacniających kompetencje rodzicielskie – 16 spotkań;
- Warsztaty dla dzieci i młodzieży w tym socjoterapeutyczne – 24 warsztatów;
- Warsztaty „Moje emocje” – 7 cykli;
- Warsztaty dla osób przebywających i opuszczających pieczę zastępczą – 19 warsztatów;
- Grupy wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej – 12 spotkania.

W projekcie „Rodzina w Centrum 3” wzięło udział łącznie 554 osób.

2) Projekt „Samodzielnie (nie samemu) – wspieranie osób z niepełnosprawnością w powiecie tucholskim”

Powiat Tucholski/Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi 31.12.2023 r. zakończył realizację rozpoczętego w 2019 r. projektu „Samodzielnie (nie samemu) – wspieranie osób” był ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, a jego wartość wynosi 5.820.626,83 zł i był realizowany w partnerstwie z Kujawsko-Pomorskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie, Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Chojnicach oraz Stowarzyszeniem Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Tucholi. Celem projektu było przetestowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie wspieranie samodzielności osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Głównym założeniem projektu było wdrażanie idei gospodarstw opiekuńczych, jako narzędzia aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, mieszkających na terenach wiejskich. W ramach projektu powstały trzy Otwarte Punkty Integracji - miejsca pobytu dziennego dla 5 osób z niepełnosprawnością. Punkty są zlokalizowane w gospodarstwach opiekuńczych w Lubiewicach, Tucholi i Wysokiej (gm. Cekcyn), dodatkowo w Lubiewicach działa mieszkanie treningowe.

Beneficjenci zostali objęci kompleksową, dostosowaną do indywidualnych potrzeb terapią, w której wykorzystywane są możliwości jakie daje położenie Otwartych Punktów Integracji, a fakt przebywania w Punkcie tylko 5 osób pozwalał na większą indywidualizację pracy. W mieszkaniu treningowym uczestnicy uczyli się samodzielności wykonując, pod okiem opiekuna, czynności dnia codziennego. Działania podejmowane na rzecz uczestników obejmują również realizację polityki wytnieniowej.

Mieszkanie treningowe:

Otwarty Punkt Integracji w miejscowości Lubiewice, właściciel gospodarstwa – Grzegorz Oparka.

Otwarty Punkt Integracji w Tucholi, właściciel gospodarstwa Elżbieta Augustyńska.

Otwarty Punkt Integracji w miejscowości Wysoka, właściciel gospodarstwa Jarosław Metkowski.

W ramach projektu utworzono i finansuje się także mieszkanie wspierane, zlokalizowane w Powiatowym Centrum Wsparcia. Mieszkanie wspierane zakłada większą samodzielność i autonomię, a rola PCPR ogranicza się tylko do doraźnego wsparcia i pomocy w rozwiązywaniu problemów. W 2023 r. w mieszkaniu przebywał komplet uczestników – 3 osoby.

Zakończenie projektu było początkowo zaplanowane na koniec października 2022 r., jednak dzięki współpracy z Instytucją Zarządzającą – Ministerstwem Funduszu i Polityki Regionalnej realizacja projektu została wydłużona do 31.12.2023 r. Poza przedłużeniem dotychczas realizowanych działań w projekcie znalazło się dodatkowe zadanie związane z upowszechnianiem przetestowanych rozwiązań. W ramach działań upowszechniających pracownicy PCPR uczestniczyli w 10 spotkaniach regionalnych w całej Polsce, współorganizowali 5 wizyt studyjnych do gospodarstw działających w powiecie tucholskim oraz prowadzili prelekcje w czasie ogólnopolskiej konferencji, która odbyła się w dniu 27.11.2023 r. w Warszawie.

„Projekt zakończył się 31.12.2023 r. zgodnie z zaktualizowanym harmonogramem. Trzy gospodarstwa opiekuńcze zaangażowane w realizację wsparcia, są gotowe świadczyć usługi na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną także po zakończeniu projektu. Każde z nich dysponuje infrastrukturą, odpowiednią dokumentacją (np. regulaminami organizacyjnymi) oraz doświadczeniem w tym zakresie. Uczestnicy projektu także wyrażali chęć dalszego korzystania ze wsparcia, o czym świadczą m.in. oceny i ewaluacja kontraktów aktywizacyjnych, które były zawarte ze wszystkimi osobami uczestniczącymi w projekcie. Mieszkanie wspierane utworzone w projekcie będzie nadal świadczyło usługi na rzecz osób z niepełnosprawnościami.”

3) Program „Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością”.

W związku z napaścią wojsk rosyjskich na Ukrainę i związaną z tym dużą liczbą obywateli tego kraju, którzy przyjechali do Polski, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uruchomił dedykowany program mający wesprzeć uchodźców z niepełnosprawnością (posiadających orzeczenie o niepełnosprawności wydane w ramach systemu ukraińskiego; osoby posiadające polskie orzeczenie o niepełnosprawności mogą korzystać ze standardowych działań finansowanych z PFRON). W ramach programu samorządy powiatowe mogły starać się o dofinansowanie kosztów realizacji działań podjętych w tym zakresie. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi uzyskało dofinansowanie przedsięwzięć w wysokości 48.693,29 zł. W ramach zrealizowanych zadań zapewniono obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością przebywającym na terenie powiatu tucholskiego m.in. pomoc psychologiczną, fizjoterapię, terapię sensoryczną i w sali doświadczania świata. Ponadto dzięki środkom pozyskanym przez PCPR było możliwe sfinansowanie pobytu jednej osoby poruszającej się przy pomocy wózka inwalidzkiego w Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej. Łącznie z Programu realizowanego na terenie powiatu tucholskiego skorzystały 3 osoby z niepełnosprawnościami oraz 4 osoby towarzyszące.

4) Program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność”

Od 2023 r. PFRON rozpoczął realizację wieloletniego programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!”, mającego na celu wspieranie aktywności osób z niepełnosprawnością. Program składa się z czterech modułów, z których dwa realizowane są przez samorządy powiatowe:

- „Dostępne mieszkanie” – program skierowany jest do osób poruszających się przy pomocy wózków inwalidzkich, którzy zamieszkują nieprzystosowane do ich potrzeb lokale. W ramach programu można uzyskać dofinansowanie na pokrycie różnicy pomiędzy sprzedawanym mieszkaniem z barierami a kosztami zakupu nowego mieszkania pozbawionego barier. W 2023 r. nie wpłynął żaden wniosek w ramach programu.

- „Mieszkanie dla absolwenta” w ramach tych działań osoby z znacznym stopniem niepełnosprawności lub umiarkowanym wydanym z powodu dysfunkcji narządu słuchu, będący absolwentami szkół każdego typu lub usamodzielnianymi wychowankami pieczy zastępczej, mogą otrzymać dofinansowanie do kosztów wynajmu mieszkania w miejscu aktywizacji zawodowej (podjęcie zatrudnienia jest warunkiem otrzymania dofinansowania).

W 2023 wpłynął jeden wniosek oraz zawarto jedną umowę na łączną kwotę 80.868,00 zł do wynajmu mieszkania dla osoby z niepełnosprawnością, która postanowiła rozpocząć karierę zawodową w Warszawie (umowa zawarta jest do 2026 r., kwota dotyczy całego okresu wsparcia).

5) Projekty realizowane przez Tucholskie Stowarzyszenie „Jak w rodzinie”:

„Razem dla zdrowia – grupy środowiskowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnością”

Projekt dofinansowany z PFRON skierowany był do 60 osób w tym 25 dzieci i 35 osób dorosłych. Uczestnicy korzystali z zajęć grupowych – warsztatów, grup wsparcia oraz zajęć indywidualnych – terapeutycznych (zajęcia w sali doświadczania świata, sali integracji sensorycznej, rehabilitacji). Projekt miał na celu zwiększenie dostępu do specjalistycznych usług na rzecz osób niepełnosprawnych, wyrównanie szans osób z niepełnosprawnością w sferze społeczno – zawodowej. Celem projektu była poprawa ogólnego stanu zdrowia fizycznego i psychicznego oraz zniwelowanie różnych zaburzeń u uczestników. Wartość projektu: 133.700,00 zł w tym dofinansowanie 130.000,00 zł.

NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA ORGANIZOWANE PRZEZ POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE:

Powiatowy Dzień Dziecka, Dzień Rodzicielstwa Zastępczego, XXI Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych:

Dnia 2 czerwca 2023 r. na Placu Wolności w Tucholi miało miejsce wydarzenie związane z obchodami Powiatowego Dnia Dziecka, Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz XXI Przeglądu Twórczości Osób Niepełnosprawnych. Organizatorami byli: Powiat Tucholski, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi, Tucholskie Stowarzyszenie „Jak w rodzinie”, Stowarzyszenie na Rzecz Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej „Przyjazna Dłoń” oraz Tucholski Ośrodek Kultury. Podczas wydarzenia odbył się przemarsz Kolorowej Parady na plac Wolności w Tucholi spod Starostwa Powiatowego w Tucholi. W paradzie brali udział Mażoretki, Artyści Uliczni z Krakowa, klauni, żonglerzy, muzycy, osoby przebrane za postacie z bajek, mieszkańcy powiatu tucholskiego i goście. Podczas obchodów wystąpili: Reprezentacyjna Orkiestra Lasów Państwowych w Tucholi pod batutą Mirosława Polczyńskiego, Mażoretki Tucholskiego Ośrodka Kultury, Mażoretki Bysławskie, Teatr JaSię i spektakl "ZielonoMu", podczas którego nasi tucholscy mali widzowie byli zapraszani przez Zielonego Klauna na scenę, aby odegrać różne role bez użycia słów, ONE MAnGIC SHOW znany z seriali aktor Kamil Przystal.

Na uczestników czekały również loteria fantowa, licytacje oraz poczęstunek. Swoją twórczość zaprezentowały również osoby niepełnosprawne.

Organizacja VIII Powiatowej Interdyscyplinarnej Konferencji.

W dniach 05-06.10.2023 r. w Fojutowie odbyła się IX Powiatowa Interdyscyplinarna Konferencja „Widzimy, reagujemy, przeciwdziałamy”, w której wzięło udział ponad 130 osób z jednostek powiatowych i samorządowych zajmujących się szeroko pojętą pomocą społeczną. W spotkaniu uczestniczyli również dyrektorzy, psycholodzy i pedagodzy ze szkół naszego powiatu, działające na naszym terenie stowarzyszenia oraz przedstawiciele służb mundurowych.

Nadrzędnym celem każdej konferencji jest wskazanie różnych aspektów związanych z przemocą i pomocą społeczną. W 2023 roku postanowiliśmy zająć się tematami:

- „System przeciwdziałania przemocy domowej: prawa i obowiązki dla instytucji i służb wynikające z nowelizacji ustawy”;

- „Gdzie są granice – molestowanie seksualne okiem psychologa policyjnego”;
- „Praktyczne aspekty współpracy ze środkami masowego przekazu;
- jak odpowiadać na pytania, aby uniknąć kryzysu”;
- „Oddziaływania wobec osób stosujących zachowania przemocowe – aspekty praktyczne”;
- „Jessica Jones w obliczu psychologicznych skutków przemocy seksualnej”;
- „Wzmacnianie potencjału i budowanie zasobów – trening psychologiczny”.

Ważnym aspektem we współczesnym świecie jest problem przemocy wobec dzieci oraz molestowania seksualnego. Z problematyką molestowania seksualnego w swoim wystąpieniu zapoznali uczestników Pani podinsp. Beata Wiczorek – Kierownik Sekcji Psychologów KWP w Bydgoszczy oraz Pani podinsp. Jolanta Iwaszko – ekspert Sekcji Psychologów KWP w Bydgoszczy.

W prelekcji dotyczącej systemu przeciwdziałania przemocy domowej cennymi wskazówkami podzieliły się przedstawiciele Samodzielnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Kujawsko – Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy Pani Beata Sulima i Pani Anna Kuczora.

W zakresie oddziaływania wobec osób stosujących zachowania przemocowe wsparcia merytorycznego zgromadzonym uczestnikom udzielił kom. w st. spocz. Marek Kolinski.

Psychologicznymi skutkami przemocy seksualnej zajął się Pan Michał Siromski przedstawiciel Stowarzyszenia Gildia Superbohaterów z Torunia.

Drugi dzień konferencji przebiegł w formie warsztatowej prowadzonej przez Panią Małgorzatę Wojnowską – Dyrektora Szkoły Podstawowej w Kruszynie, trenerki I i II stopnia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w Warszawie oraz przez Panią Elżbietę Jasek – Trenerkę I i II stopnia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w Warszawie, Specjalistę ds. opieki nad pacjentem w Środowiskowym Centrum Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży i dotyczył wzmacniania potencjału i budowania zasobów.

Powiatowa Interdyscyplinarna Konferencja „Widzimy, reagujemy, przeciwdziałamy” spotyka się z dużym zainteresowaniem, co jest dla nas ogromnym powodem do radości. Stanowi również motywację do przygotowania kolejnych konferencji z programem i zagadnieniami, które będą odpowiedzią na potrzeby uczestników oraz inspiracją do kolejnych działań.

Mikołajkowy kiermasz z okazji 25-lecia Powiatu Tucholskiego.

Dnia 15 grudnia 2023 r. na sali Sportowej Liceum Ogólnokształcącego w Tucholi odbyło się przedświąteczne spotkanie z okazji Mikołajek. Organizatorami byli: Starostwo Powiatowe w Tucholi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi. Partnerzy: Partnerami byli: Liceum Ogólnokształcące im. B. Nowodworskiego w Tucholi, Tucholskie Stowarzyszenie "Jak w Rodzinie", Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Tucholi, Komenda Powiatowa Policji w Tucholi, Koła Gospodyń Wiejskich z terenu Powiatu Tucholskiego, Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi, Muzeum Borów Tucholskich.

Podczas Mikołajkowego Kiermaszu mieliśmy okazję zakupić ręcznie wykonane ozdoby świąteczne oraz skosztować przepysznych potraw wigilijnych wykonanych przez Koła Gospodyń Wiejskich, a na lasuchów czekał słodki poczęstunek wykonany przez Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi. Nasi najmłodsi mogli przekąsić watę cukrową. Każdy z obecnych miał możliwość zakupienia losu na loterii fantowej w której wszystkie losy były zwycięskie. Cieszyła się ona ogromną popularnością. O nasz świąteczny nastrój dbał zespół country "DRINK BAR", który

przygrywał nasze ulubione świąteczne piosenki. W ich akompaniamencie bawiliśmy się oraz braliśmy udział w warsztatach z robienia świeczek woskowych, kartek świątecznych a nawet ozdabiania pierników. Do naszych zabaw dołączył Miś Kryś, który sprawił, że były one niezapomniane. Kulminacyjnym punktem naszego kiermaszu było rozpalenie świątecznej choinki przez Starostę Tucholskiego po którym wspólnie obejrzelśmy spektakl Teatru Pana O. "Gdzie jesteś kochany Panie Mikołaju". Następnie wspólnie oczekiwaliśmy na przyjazd Świętego Mikołaja, który w tym roku wyjątkowo nas zaskoczył swoim głośnym wjazdem i brygadą elfów. Każdy z dzieci został przez niego obdarowany słodkim upominkiem. Cudowną pamiątką na kolejne lata są zdjęcia wykonywane na świątecznej ścianie.

2. Funkcjonowanie Domu Pomocy Społecznej im. Leona i Marii Janta-Połczyńskich.

Dom Pomocy Społecznej im. Leona i Marii Janta-Połczyńskich Wysoka 16, 89-502 Raciąż

Dom Pomocy Społecznej w Wysokiej jest placówką całodobową, przeznaczoną dla przewlekłe somatycznie chorych. Dom istnieje od 1983 roku. Od 1996 roku nosi imię ostatnich właścicieli Leona i Marii Janta-Połczyńskich.

Decyzją Wojewody Kujawsko-Pomorskiego WPS.VI.SS.9013/31/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. udzielono zezwolenia na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej z 46 miejscami stałymi. Nadzór nad działalnością Domu sprawuje Zarząd Powiatu Tucholskiego.

Działalność Domu reguluje Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r., poz. 734). W jego myśl Dom zobowiązany jest do realizacji określonych w nim usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających. DPS w Wysokiej dysponuje pokojami jedno i wieloosobowymi oraz szeregiem pomieszczeń ogólnoużytkowych dostosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W zakresie usług opiekuńczych Dom zapewnia całodobową opiekę sprawowaną przez wykwalifikowany personel opiekuńczy oraz opiekę lekarską i pielęgniarскую świadczoną przez ośrodek zdrowia w Raciążu. Dom zapewnia również szereg zajęć w gabinecie terapii zajęciowej i w gabinecie rehabilitacji.

Zajęcia w gabinecie rehabilitacji

Terapia zajęciowa

Mieszkańcami naszego domu są osoby niepełnosprawne, które wymagają całodobowej opieki i pomocy w podstawowych czynnościach życiowych. Pomoc w tym zakresie udziela na co dzień personel, dotyczy ona najczęściej ubierania, mycia, kąpieli, golenia, karmienia, dokonywania zakupów, wychodzenia na spacer. Ponadto każdy mieszkaniec DPS-u ma swojego pracownika pierwszego kontaktu, który jest mu najbliższą osobą służącą pomocą w rozwiązywaniu jego problemów.

Mieszkańcy Domu w szerokim zakresie korzystają również z usług lekarzy specjalistów w Tucholi, Bydgoszczy, Świeciu, Toruniu, Gdańsku i Chojnicach.

W 2023 r. wznowiono integracyjne spotkania, wyjazdy naszych mieszkańców do innych zaprzyjaźnionych placówek (MOO w Pruszczu, DPS w Kamieniu Krajeńskim, WTZ z Tucholi, DDzP z Chojnic, ŚDS w Tucholi). Po raz kolejny Dom uczestniczył w projekcie z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Chojnicach. Tematyka projektu „Napij się bońkawy z kaszubskiej zastawy”. Mieszkańcy mieli możliwość brać udział w warsztatach rękodzielniczych. Natomiast w ramach projektu Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Toruniu „Wsparcie osób starszych i kadry świadczącej usługi społeczne w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się COVID-19, łagodzenia jego skutków na terenie województwa kujawsko-pomorskiego”, w październiku na terenie DPS odbył się Piknik prozdrowotny w którym poza naszymi mieszkańcami uczestniczyli zaproszeni goście.

Zabawa karnawałowa z uczestnikami z ŚDS i DdzP

Majówka 2023

Występ zespołu Kasztelanki z Raciąża

Jasełka w wykonaniu dzieci z SP w Śliwiczach

Zajęcia w ramach projektu „Napij się bońkawy z kaszubskiej zastawy”.

Piknik prozdrowotny

Ponadto w ramach w/w projektu jako działania postcovidowe pod koniec 2023 roku doposażono DPS w różnoraki sprzęt, głównie rehabilitacyjny. Zakupiono m.in. komorę hiperbaryczną, tężnię solankową, rower rehabilitacyjny, bieżnię rehabilitacyjną, meble ogrodowe, łóżka rehabilitacyjne, komunikator do komunikacji alternatywnej oraz szereg sprzętu, który ułatwia codzienne funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym. Dotacje na działania postcovidowe wykorzystano w kwocie 146.809,48 zł.

Bieżnia rehabilitacyjna

Tężnia solankowa

Rower rehabilitacyjny

Komora hiperbaryczna

W ramach własnego budżetu wyremontowano kilka pokoi, gabinet rehabilitacji. Zakupiono meble biurowe, pokojowe, zmywarke, drobny sprzęt AGD, sprzęt do napraw oraz elementy wystroju Domu.

Dom na stałe współpracuje ze Stowarzyszeniem na rzecz Domu Pomocy w Wysokiej „Przyjazna Dłoń”. W ubiegłym roku wspólnie zrealizowano projekt „Piknik Integracyjny-spotkanie mieszkańców z rodzinami i przyjaciółmi”.

Piknik rodzinny 2023

Dom Pomocy Społecznej umożliwia i organizuje mieszkańcom pomoc w uzyskaniu informacji o możliwych formach wsparcia dla osób niepełnosprawnych (dostęp do internetu, udostępnienie telefonu, dowóz do instytucji zajmujących się osobami niepełnosprawnymi).

Dom dąży także do utrzymywania i rozwijania kontaktu z rodziną i środowiskiem.

Ponadto mieszkańcy mają stały dostęp do biblioteki, codziennej prasy, tygodników oraz przepisów prawnych dotyczących domów pomocy społecznej. Mieszkańcy Domu mający pełnię praw mogą swobodnie kontaktować się ze światem zewnętrznym, z bliskimi.

Dom współdziałał z innymi instytucjami, organami i specjalistami w celu przeciwdziałania i ograniczenia patologii i skutków negatywnych zachowań tj. z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policją, sądami i kuratorami sądowymi, kościołem.

W połowie 2023 roku Powiat tucholski pozyskał środki z Rządowego Funduszu Odnowy Zabytków na „Prace konserwatorsko – restauratorskie wraz z zabezpieczeniem p. poż. przy dworze

użytkowanym przez DPS im. Leona i Marii Janta- Polczyńskich w Wysokiej”, kwota dotacji 999.999,99 zł. Realizacja projektu przewidywana na lata 2024-2025.

Po uzyskaniu przez Powiat Tucholski w 2022 roku, grantu w ramach projektu „Dostępny samorząd – granty”, realizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach Działania 2.18 Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 w kwocie 100.000,00 zł w roku 2023 m.in. wymieniono platformę dźwigową w DPS.

Wymiana platformy dźwigowej kwiecień 2023

Działalność Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej wpisuje się również w działania przewidziane w dokumencie pod nazwą „Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Tucholskim na lata 2022-2028”, zakres 3 – wsparcie osób z niepełnosprawnością (niepełnosprawność i osoby starsze). Głównym celem tego zakresu jest dążenie do wykształcenia aktywnych postaw, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, stwarzanie warunków do pełnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, sporcie, rekreacji oraz turystyce. Służy temu obszerna sfera działań obejmujących pracę kulturalno-oświatową, terapię zajęciową i terapię pracą. Dzięki uczestnictwu w różnych formach tej działalności mieszkańcy wyzbywają się kompleksów związanych z własną niepełnosprawnością. Biorąc czynny udział w życiu Domu, pracując na jego rzecz (w obejściu, ogrodzie), nabierają przekonania o swej normalności a przede wszystkim pewności siebie.

3. Funkcjonowanie Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych

Funkcjonowanie Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Nr 1 w Gostycynie oraz Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej Nr 2 w Żalnie.

Zgodnie z Uchwałą Nr VIII/62/2019 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 27 maja 2019 r. w sprawie przekształcenia Domu Dziecka w Tucholi w dwie odrębne placówki opiekuńczo - wychowawcze oraz zapewnienia wspólnej obsługi administracyjnej, finansowej, organizacyjnej oraz specjalistycznej wychowankowie przebywają w dwóch placówkach opiekuńczo- wychowawczych:

- Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej Nr 1 w Gostycynie, ul. Okrężna 16B

- Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej nr 2 w Żalnie, ul. Kościelna 1A

Zgodnie z Uchwałą Nr XXVIII/201/2021 z dnia 30.04.2021r. w sprawie zmiany statutów placówek opiekuńczo – wychowawczych obu placówkom opiekuńczo- wychowawczym została zapewniona kompleksowa obsługa kadrowa, finansowa w tym rachunkowa i sprawozdawcza w zakresie finansów i kadr świadczona przez Powiatowy Zakład Obsługi w Tucholi.

Placówki Opiekuńczo – Wychowawcze w Gostycynie oraz w Żalnie są placówkami socjalizacyjnymi działającymi głównie w zakresie opieki i wychowania dzieci na podstawie następujących przepisów prawnych:

- Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Organem prowadzącym Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą Nr 1 w Gostycynie oraz Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą Nr 2 w Żalnie jest Powiat Tucholski. W placówkach wychowankowie mają zapewnioną całodobową opiekę i wychowanie.

Obie placówki socjalizacyjne przygotowane są do przyjęcia 14-rga podopiecznych. Przyjmowanie dziecka następuje na podstawie wydanego skierowania przez Starostę Tucholskiego i odbywa się przez całą dobę. Koszt utrzymania wychowanka w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Nr 1 w Gostycynie w roku 2023 wynosił 6548,74zł , natomiast w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Nr 2 w Żalnie 6368,28 zł. Różnica wysokości kosztów utrzymania wychowanka pomiędzy placówkami wynika z różnej liczby podopiecznych w placówkach w poszczególnych miesiącach.

W Placówkach Opiekuńczo – Wychowawczych w Gostycynie oraz w Żalnie przebywają wychowankowie nie tylko z terenu powiatu tucholskiego. W roku 2023 przebywali również wychowankowie z powiatów: chojnickiego, strzelecko-drezdeńskiego, chełmińskiego, toruńskiego, koszalińskiego, kołobrzесьkiego, grudziądzkiego, szczecińskiego.

W każdej Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej zatrudnionych jest 6 wychowawców, w tym jeden wychowawca – koordynator, którzy na bieżąco dbają o proces wychowawczy swoich podopiecznych. Ponadto nad prawidłowym rozwojem dzieci czuwa także kadra specjalistów: psycholog, pedagog, pracownik socjalny. Każdy z wychowawców ma kilkoro wychowanków pod swoją bezpośrednią opieką. Wychowankowie mieszkają w pokojach dwu lub trzy osobowych. Wystrój pomieszczeń jest dostosowany do potrzeb każdego z dzieci. Każda Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza ma do dyspozycji łazienki: damską i męską, pralnię z suszarnią oraz pokój wypoczynku dziennego z aneksem kuchennym. Ponadto w każdym z domów są dwa mieszkania usamodzielnienia, w których znajduje się jednoosobowy pokój, łazienka i wyposażona w sprzęty gospodarstwa domowego kuchnia. Dzieci w placówkach mają również możliwość korzystania z sali cichej nauki oraz sali terapeutycznej. Wychowankom zapewniona jest podstawowa opieka medyczna (poradnia dziecięca) oraz zapewniony jest dostęp do poradni specjalistycznych zgodnie ze wskazaniami medycznymi każdego z dzieci. Dzieci uczęszczają do przedszkoli, szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych. Mają również dostęp do świata kultury i turystyki. Sposób funkcjonowania placówek pozwala na szereg działań porównywalnych do codziennego życia w rodzinie.

Działalność Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Gostycynie oraz w Żalnie wpisuje się w działania „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Tucholskim na lata 2022-2028”, zakres 7: Budowa systemu wsparcia dla rodzin zastępczych i wielodzietnych. Celem głównym zadania jest poprawa funkcjonowania pieczy zastępczej.

Jednym z celów szczegółowych dotyczącym placówki jest: wspieranie funkcjonowania instytucjonalnej pieczy zastępczej. Cel ten jest realizowany poprzez współpracę z wolontariuszami i innymi instytucjami wspierającymi, udział wychowanków i kadry pedagogicznej w szkoleniach organizowanych przez instytucje wspierające.

Działalność placówek wpisuje się również do Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 - 2026 przyjętego Uchwałą Rady Powiatu Tucholskiego Nr LVIII/394/2023 z dnia 15 grudnia 2023 roku. Zgodnie z programem na terenie powiatu tucholskiego w roku 2023 funkcjonowały dwie placówki opiekuńczo wychowawcze dla 14-rga podopiecznych. Wiek wychowanków przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w roku 2023 to dzieci od 3 do 20 roku życia. Wszyscy wychowankowie placówek objęci są obowiązkiem szkolnym lub edukacją przedszkolną. Placówka na bieżąco współpracuje z innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Na bieżąco również prowadzona jest praca z rodziną biologiczną dzieci na rzecz powrotu dziecka do rodziny. Wychowankowie przygotowani są do procesu usamodzielnienia.

W 2023 roku Powiat Tucholski/ Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza przystąpiła do projektów:

- 1) PROJEKT pt. „OD BISKUPINA DO GRODZISKA RACIAŹ- organizacja wycieczek dla dzieci z placówek opiekuńczo- wychowawczych,, realizowany ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 Lokalna Grupa Działania w Tucholi. Okres realizacji: 01.09.2023r. – 31.12.2023r. Kwota dofinansowania: 11.900,00 zł. Celem projektu była aktywizacja dzieci z placówek opiekuńczo - wychowawczych poprzez organizację w wyjazdów historyczno- krajoznawczych. Poprzez organizację wycieczki krajoznawczej do Biskupina, a następnie do Grodziska w Raciążu chcieliśmy:- pobudzić aktywność mieszkańców obszaru LGD (dzieci z placówek opiekuńczo - wychowawczych z terenu powiatu tucholskiego)- przekazać wiedzę o lokalnym dziedzictwie historycznym Borów Tucholskich mieszkańcom obszaru. Nasz projekt przyczynił się do zachowania dziedzictwa historycznego Borów Tucholskich, ponieważ program jednego z wyjazdów oparty był o lokalne zasoby historyczne (w programie wycieczki znalazło się zwiedzanie Grodziska w Raciążu). Projekt zakładał organizację 2 wyjazdów krajoznawczo - historycznych dla dzieci z placówek opiekuńczo - wychowawczych z terenu powiatu tucholskiego: do Biskupina oraz Grodziska w Raciążu. Dzięki wyjazdom dzieci odkryły ślady przeszłości: tej starszej- biskupińskiej i tej nieco młodszej - raciąskiej.
- 2) PROJEKT pt. „Wsparcie osób starszych i kadry świadczącej usługi społeczne w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się COVID-19, łagodzenie skutków na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Termin realizacji: 01.03.2023r. - 31.12.2023r. Kwota dofinansowania w obu placówkach opiekuńczo-wychowawczych: 147.627,16 zł Zakup sprzętu ramach zadania pn. „Wsparcie osób starszych i kadry świadczącej usługi społeczne w zakresie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się COVID-19, łagodzenia jego skutków na terenie województwa kujawsko-pomorskiego” podzielony na części: sprzęt elektroniczny (tablety), wyposażenie oraz sprzęt sportowy, siłownia plenerowa, zestaw gier podwórkowych z masy termoplastycznej. Cel projektu: podjęcie działań minimalizujących w jak największym stopniu skutki COVID-19 oraz ograniczających rozprzestrzenianie się wirusa na terenie województwa kujawsko-pomorskiego w okresie od 1.03.2020 r. do 31.12.2023 r.

4. Funkcjonowanie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi jako jednostka organizacyjna został powołany do realizacji zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat wynikających z przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie. Ośrodek został powołany na podstawie uchwały Rady Powiatu Tucholskiego nr XXXVIII/262/2006 z dnia 25 października 2006 r. i działa w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, dotyczące w szczególności przeciwdziałania przemocy domowej. Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje Zarząd Powiatu Tucholskiego.

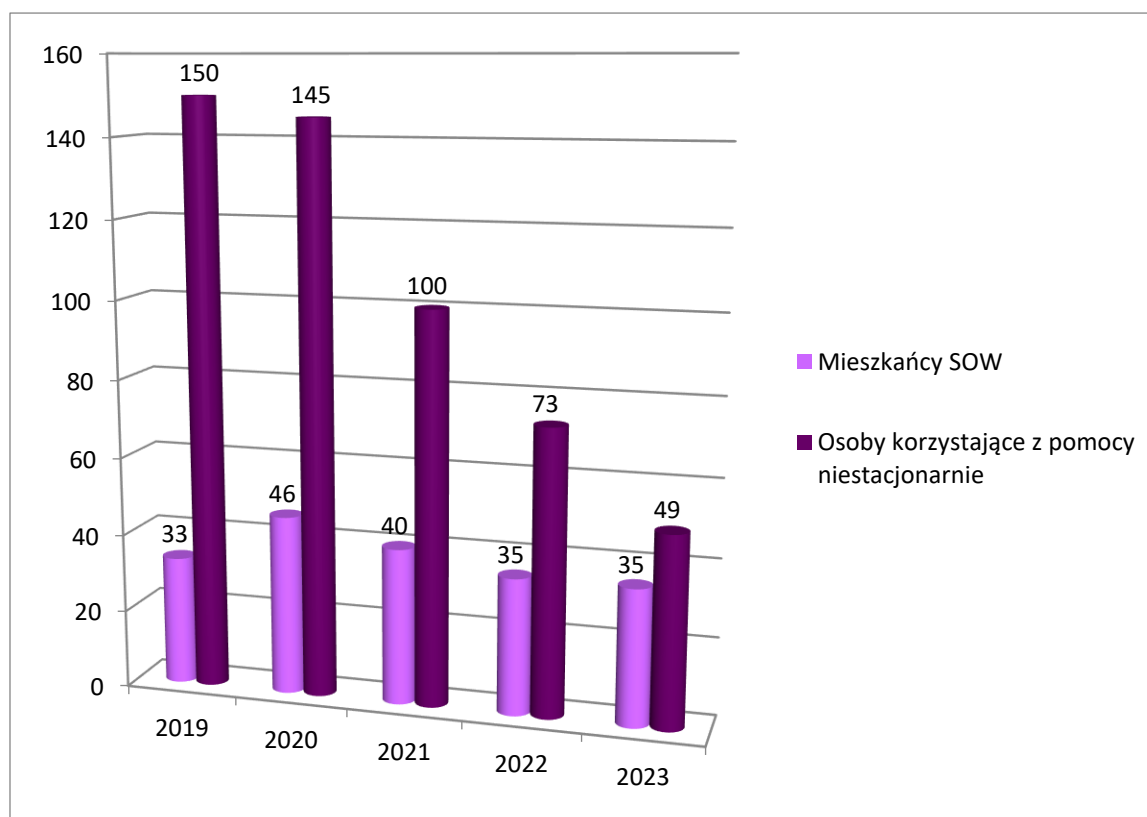
Tutejszy Ośrodek w oparciu o najnowsze Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach oraz znówelizowaną dnia 9 czerwca 2023 r. Ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, realizuje zadania w zakresie interwencyjnym, potrzeb bytowych oraz terapeutyczno – wspomagającym.

Zakres interwencyjny polega na zapewnieniu schronienia osobie doznającej przemocy domowej oraz dzieciom pozostającym pod jej opieką. Możliwości pobytu w Ośrodku przez okres do trzech miesięcy z możliwością przedłużenia w przypadkach uzasadnionych sytuacją osoby doznającej przemocy domowej. Do zadań w tym zakresie należy również udzielenie natychmiastowej pomocy psychologicznej i prawnej oraz zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej w przypadku, gdy wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej. Zakres interwencyjny pracy Ośrodka, to także rozpoznanie sytuacji osoby doznającej przemocy domowej i ocena ryzyka w zakresie zagrożenia bezpieczeństwa tej osoby lub dzieci pozostających pod jej opieką. Pracownicy Ośrodka na bieżąco wspierają w/w osoby w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej związanej z przemocą domową.

W zakresie potrzeb bytowych Ośrodek posiada: 3 pokoje mieszkalne – 10 miejsc noclegowych, ogólnodostępną kuchnię, ogólnodostępne łazienki, pokój pobytu dziennego, miejsce do nauki i zabaw dla dzieci, salę terapeutyczną, pomieszczenie do prania i suszenia. Ośrodek zapewnia również – wyżywienie, odzież, obuwie, leki, środki higieny osobistej, środki do utrzymania czystości w w/w pomieszczeniach niezależnie od posiadanego dochodu.

Zakres terapeutyczno – wspomagający Ośrodek realizuje poprzez diagnozowanie problemów przemocy domowej, opracowywanie indywidualnych planów wsparcia, udzielanie poradnictwa: medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego oraz grupowego w formie grup wsparcia i zajęć edukacyjnych. Ośrodek wsparcia dokonuje też oceny sytuacji dzieci na podstawie przeprowadzonego w tej rodzinie wywiadu środowiskowego, o którym mowa w art. 107 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi zapewnia pomoc w formie schronienia, ale również w formie poradnictwa w trybie niestacjonarnym. Liczbę osób korzystających z usług oferowanych przez Ośrodek Wsparcia w latach 2019-2023 przedstawia poniższy wykres:

Działalność Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia wpisuje się w działania przewidziane w „Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w powiecie tucholskim na lata 2021-2025”.

Koordynatorem wdrażania programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi. Z kolei Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi jest jednym z realizatorów Programu.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie zawiera cele główne i szczegółowe. Realizacja każdego z nich przez pracowników Ośrodka Wsparcia przedstawiona została poniżej.

Celem głównym ww. programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy poprzez uwrażliwienie społeczeństwa na dotkliwy problem przemocy oraz podniesienie wiedzy kadr realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Celami szczegółowymi w/w programu są:

- 1) Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą domową.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi prowadzi dwie strony internetowe, które mają na celu ułatwienie dostępu do podstawowych informacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz jego przeciwdziałaniu.

Dostępna jest również anonimowa skrzynka mailowa, dzięki której można anonimowo uzyskać informacje dotyczące przemocy, a także uzyskać niezbędną pomoc w przezwyciężeniu problemu związanego z przemocą domową.

Ponadto Ośrodek jest czynny całodobowo, w celu uzyskania informacji można kontaktować się telefonicznie bądź zgłosić osobiście.

Ośrodek Wsparcia współpracuje z innymi jednostkami by podnieść świadomość dot. zjawiska przemocy domowej. W ramach kampanii społecznej „Biała Wstążka”, trwającej od 25 listopada do 10 grudnia, Dyrektor Ośrodka wraz z pracownikami pierwszego kontaktu przeprowadzili w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, na terenie całego powiatu tucholskiego liczne prelekcje mające na celu omówienie najistotniejszych zagadnień dot. przemocy. Ponadto zorganizowano konferencję „Zaniedbanie To Przemoc”. W w/w konferencji udział wzięli specjaliści, tj. kurator zawodowy, terapeuta uzależnień, specjalista pracy z rodziną. Treści na niej przedstawiane dedykowane były dla mieszkańców Tucholi i okolic. Podczas trwania kampanii Dyrektor Ośrodka Wsparcia wraz z pracownikami odwiedził różne instytucje na terenie Tucholi oraz targowisko miejskie rozdając balony z logo SOW, ulotki informacyjne oraz symboliczne białe wstążki zarówno w instytucjach działających na terenie Tucholi jak i wśród tucholskiej społeczności. Tego typu inicjatywy mają na celu ośmielenie społeczeństwa lokalnego do pozyskiwania pomocy w kryzysie rodzinnym. W trakcie trwania kampanii na stronę facebookową codziennie wstawiano posty z podjętych działań oraz materiały informacyjne dotyczące przemocy.

Pracownicy na bieżąco informują klientów ośrodku o formach wsparcia dostępnych w powiecie tucholskim np. o programie korekcyjno- edukacyjnym skierowanym dla sprawców przemocy.

W Ośrodku Wsparcia przebywające dzieci i dorośli, edukowani są o tematyce związanej z przemocą domową (np. rozróżnianie rodzajów przemocy, cykli przemocy, form zabezpieczenia siebie i bliskich przed nią oraz miejsc, gdzie można uzyskać pomoc, jeśli do niej dochodzi).

Pracownicy ośrodka podczas swojej pracy na bieżąco promują prawidłowe metody wychowawcze w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową. Interweniują w przypadku nieprawidłowości w opiece nad dziećmi zgłaszając ten fakt odpowiednim instytucjom.

2) Podnoszenie jakości usług oraz kompetencji zawodowych pracowników instytucji zajmujących się problemem przemocy domowej oraz zwiększenie ich współpracy z organizacjami pozarządowymi, wymiarem sprawiedliwości, instytucjami oświatowymi i leczniczymi.

W celu podniesienia skuteczności działań pracowników ośrodka oraz przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi organizowane są supervizje oraz zebrania pracowników. W roku 2023 odbyło się 12 spotkań supervizyjnych dla pracowników SOW i 16 zebrań.

Kadra Ośrodka Wsparcia w Tucholi regularnie podnosi swoje kompetencje zawodowe uczestnicząc w szkoleniach. W roku 2023 pracownicy SOW w Tucholi uczestniczyli w 12 szkoleniach podnoszących warsztat pracy.

Pracownicy Ośrodka Wsparcia ściśle współpracują z instytucjami funkcjonującymi na terenie powiatu (a także poza nim), działającymi na rzecz doznających przemocy domowej takimi jak np. Policja, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Prokuratura, Sądy, Ośrodki Pomocy Społecznej, PCPR w Tucholi w celu przeciwdziałania przemocy domowej. Dyrektor Ośrodka Wsparcia bierze udział w posiedzeniach Zespołów Interdyscyplinarnych na terenie powiatu, a pracownicy pierwszego kontaktu w grupach diagnostyczno- pomocowych odbywających się w OPS Tuchola.

Na bieżąco monitorowana jest skala zjawiska przemocy poprzez regularne składanie sprawozdań z działalności ośrodka.

3) Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą domową oraz działania ukierunkowane na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc domową.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi zapewnia bezpłatne schronienie osobom doznającym przemocy w rodzinie zgodnie ze standardem usług świadczonych przez Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia.

W roku 2023 z miejsc całodobowych w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi skorzystało 35 osób dorośli: 13 kobiet, 1 mężczyzna i dzieci: 21 (w tym chłopców: 13 i dziewczynek: 8). Ośrodek na bieżąco udziela pomocy i wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez udzielanie pomocy rzeczowej (nie finansowej), poradnictwa specjalistycznego oraz innych działań pomocowych i wspierających, mających na celu przezwyciężenie sytuacji kryzysowej.

W roku 2023 z poradnictwa specjalistycznego skorzystało:

- ✓ z pomocy psychologicznej 21 osób (64 porady);
- ✓ z pomocy prawnej 18 osób (41 porad);
- ✓ z pomocy psychiatrycznej 1 osoba (1 porada);
- ✓ z pomocy pracownika socjalnego 38 osób (442 porady);
- ✓ z pomocy pedagoga 53 osoby (769 porad);
- ✓ z indywidualnego wsparcia dziecka: skorzystało 21 dzieci, liczba oddziaływań 496;
- ✓ z zajęć edukacyjno- wychowawczych: skorzystało 11 osób, liczba oddziaływań: 79;
- ✓ z zajęć edukacyjnych na temat zjawiska przemocy domowej: skorzystało 9 osób, liczba oddziaływań 11;
- ✓ z zajęć kulinarnych: skorzystało 6 osób, liczba oddziaływań 63;
- ✓ z zajęć treningu budżetowego: skorzystało 11, liczba oddziaływań 33;

Na bieżąco pracownicy Ośrodka współpracują z Gminnymi Zespołami Interdyscyplinarnymi. Pracownicy Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej uczestniczyli w 26 posiedzeniach grup diagnostyczno- pomocowych oraz 7 Zespołach Interdyscyplinarnych.

Kadra Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi na bieżąco udziela porad i konsultacji indywidualnych dla osób doznających przemocy domowej. Ośrodek Wsparcia nie pracuje na rzecz osób stosujących przemoc w rodzinie. W sytuacji podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie pracownicy ośrodka przygotowani są do złożenia zawiadomienia do Sądu Rodzinnego lub Prokuratury.

W roku 2023 kolejnym etapem podnoszącym poczucie bezpieczeństwa osób zarówno tam mieszkających, jak i pracujących, było wymienienie drzwi wejściowych. Nowe drzwi wyposażone są w funkcję kontroli dostępu. Obok kilku punktów monitoringu wizyjnego funkcjonujących na terenie SOW oraz posiadanego domofonu z szerokokątnym wizjerem przy furtce Ośrodka, jest to z całą pewnością dopełnienie wizji Ośrodka jako miejsca w pełni bezpiecznego dla osób tam przebywających.

Działalność Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia wpisuje się również w działania przewidziane w „Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Tucholskim na lata 2022-2028”. Koordynatorem wdrażania strategii jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

w Tucholi. Z kolei Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi jest jednym z realizatorów strategii. Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu tucholskiego jest dokumentem określającym podstawowe problemy społeczne występujące na terenie powiatu tucholskiego i działania zmierzające do minimalizacji tych trudności. Ośrodek realizuje cele strategii zawarte w zakresie: bezpieczeństwo publiczne, przemoc domowa i uzależnienia, którego celem głównym jest poprawa bezpieczeństwa publicznego. Cele szczegółowe realizowane są przez Ośrodek poprzez:

- ✓ zwiększenie wiedzy na temat poprawy osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz wiedzy na temat sankcji grożących za popełnienie przestępstw. Klienci Ośrodka pozyskują wiedzę z tego zakresu uczestnicząc w poradnictwie specjalistycznym oferowanym przez Ośrodek;
- ✓ zapewnienie dostępu do wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
- ✓ upowszechnienie wiedzy na temat przeciwdziałania przemocy domowej. Ośrodek prowadzi stronę internetową, na której dostępne są informacje dotyczące zjawiska przemocy. W 2023 r. Dyrektor wraz z pracownikami pierwszego kontaktu prowadził prelekcje dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych na terenie powiatu tucholskiego;
- ✓ zmniejszenie skutków nadużywania substancji psychoaktywnych w powiecie tucholskim. Pracownicy Ośrodka na bieżąco biorą udział w szkoleniach podnoszących zakres ich wiedzy, co przyczynia się do profesjonalnej pracy na rzecz klientów, a także powoduje zwiększenie zakresu wiedzy na temat form i możliwości działania, w tym również dotyczącego przeciwdziałaniu nadużywaniu substancji psychoaktywnych.

Pod koniec 2023 r. zakończono prace montażowe instalacji fotowoltaicznych (moc instalacji - 5,74 kWp). W ramach projektu pn. „Budowa odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej powiatu tucholskiego”. Ośrodek Wsparcia otrzymał od Powiatu Tucholskiego nakład inwestycyjny w kwocie 19.409,62 zł. Projekt współfinansowany był z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach osi priorytetowej 13. Wspieranie kryzysowych działań naprawczych w kontekście Pandemii Covid-19 i jej skutków społecznych oraz przygotowanie do ekologicznej i cyfrowej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność. Działanie 13.3 Efektywność energetyczna w sektorze publicznym, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020.

5. Funkcjonowanie Zakładu Aktywności Zawodowej w Tucholi.

I. Wstęp

Zakład Aktywności Zawodowej został utworzony na mocy uchwały Rady Powiatu Tucholskiego Nr XVIII/188/2012 z dnia 22.06.2012 roku, w celu zapewnienia niepełnosprawnym mieszkańcom powiatu tucholskiego prawidłowej rehabilitacji zawodowej oraz społecznej. Status Zakładu Aktywności Zawodowej, otrzymał od Wojewody Kujawsko- Pomorskiego w dniu 23.12.2013 roku.

II. Przedmiot działalności

Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi oferuje klientom szeroki zakres usług. Świadczy usługi gastronomiczne, cateringowe, hotelowe oraz plac zabaw dla dzieci. Zakład prowadzi hotel, który dysponuje 55 miejscami noclegowymi. Dodatkowo w okresie wakacji letnich zakład wykorzystuje bazę internatu przygotowaną na 50 miejsc noclegowych. Poprzez prowadzenie

działalności usługowej zakład realizuje główne cele wynikające z ustawy, jakim są rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnością ze znacznym oraz umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, orzeczonym w związku upośledzeniem umysłowym, chorobą psychiczną lub autyzmem. ZAZ przygotowuje w/w grupę pracowników do zatrudnienia w zakładach pracy chronionej lub na otwartym rynku pracy. Ponadto zakład podejmuje działania mające na celu poprawę stanu zdrowia osób z niepełnosprawnością oraz pomoc w ich usamodzielnieniu.

III. Rozwój firmy.

Zakład aktywności zawodowej może prowadzić działalność gospodarczą przy jednoczesnym ograniczeniu jej zakresu oraz realizowanych efektów finansowych. W szczególności obowiązek przekazywania zysku na zakładowy fundusz aktywności oraz bardzo restrykcyjnie sformułowany katalog dozwolonych wydatków z tego funduszu, ograniczają możliwości inwestycyjne z tych środków, wskazując ZAZ jako *typowe przedsiębiorstwo społeczne*.

1. Inwestycje i remonty:

Wykonanie przyłącza wodociągowego do budynku zakładu wraz z remontem starej sieci 120.960,41 - dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych

Przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku centrum szkoleniowo – konferencyjnego z baza noclegową – etap dobudowa klatki schodowej i szybu windy, przebudowa i docieplenie stropodachu, rozbiórka nieczynnego komina po byłej kotłowni. (zakończenie kwiecień 2024) 1 933 778,81 - całkowita wartość inwestycji w tym 1 639 810,49 - dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych

Przebudowa i rozbudowa istniejącego budynku centrum szkoleniowo – konferencyjnego z baza noclegową – remont recepcji oraz dobudowa wejścia. 123 092,75 - pokryto ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych oraz środków zakładowego funduszu aktywności.

Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi ze środków wypracowanych w zakresie działalności usługowej i gastronomicznej (w roku 2023 przychody z działalności wyniosły 1 937 327,73 zł) oraz środków ZFA (wpływy na konto 216 247,96 zł) dokonał zakupu wyposażenia niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania zakładu oraz częściowo pokrył koszty remontowe inwestycji. Remonty i zakupy w/w sprzętu wpłynęły na polepszenie warunków pracy osób zatrudnionych w zakładzie.

Co miesiąc zakład może ubiegać się za pośrednictwem systemu SODiR - PFRON o dodatkowe środki na wynagrodzenia dla pracowników niepełnosprawnych. W 2023 roku z tego tytułu zakład otrzymał kwotę 883 tys. zł.

IV. Zatrudnienie na dzień 31.12.2023r.

1. Liczba zatrudnionych ogółem - 60 osób, tj. 40,45 etaty
2. Liczba osób niepełnosprawnych - 44, tj. 25,20 etatu

w tym:

- Ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 23 osoby,
- Z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności - 21 osób,

- Na 0,55 etatu 40 osób,
 - Na 0,8 etatu 4 osoby,
 - Posiadające symbol przyczyny niepełnosprawności 02-P – 24 osoby
3. Kobiety niepełnosprawne – 23
 4. Niepełnosprawni mieszkańcy wsi – łącznie 25 osób z podziałem na gminy:
Gostycyn 5 osób, Cekcyn 6 osób, Kęsowo 4 osoby, Śliwice 2 osoby, Lubiewo 3 osoby,
Tuchola 5 osób
 5. Liczba osób, które podjęły pracę na otwartym rynku pracy bądź chronionym – 0.
 6. Zakład zatrudnia 17 osób kadry (tj. 16,25 etatów) oraz dodatkowo na podstawie umów cywilno-prawnych psychologa, rehabilitanta, inspektora bhp oraz inspektora ds. RODO.
 7. Etaty: kierownictwo oraz kadra instruktorska:
 - 1) Dyrektor zakładu - 1 etat;
 - 2) Główna księgowa - 0,5 etatu,
 - 3) Księgowa - 0,875 etatu,
 - 4) Starszy referent - 1 etat,
 - 5) Pomoc administracyjna - 0,875 etatu,
 - 6) Instruktor terapii zajęciowej - 3 etaty,
 - 7) Recepcjonista - 2 etaty,
 - 8) Kierowca magazynier – 1 etat,
 - 9) Kierowca – 1 etat,
 - 10) Szef kuchni- 1 etat,
 - 11) Kucharz - 4 etaty.

V. Funkcjonowanie zakładu

- Wykorzystanie bazy

W 2023 r. udało się zrealizować noclegi dla grup zorganizowanych – uczestników obozów sportowych. Obozy sportowe przeprowadzono w miesiącach feryjnych i wakacyjnych. Z noclegów korzystały również firmy budowlane i remontowe prowadzące prace na terenie powiatu. Zakład z powodzeniem udostępniał swoje sale na spotkania firmowe, szkolenia i narady.

- Plac zabaw dla dzieci

Plac zabaw dla dzieci funkcjonował przez cały 2023 rok. Wraz z rosnącymi kosztami utrzymania placu wprowadzono ograniczenia w zakresie dostępności. Plac funkcjonował wyłącznie w weekendy. Niestety zainteresowanie mieszkańców maleje z każdym dniem co wiąże się z dopłacaniem do kosztów utrzymania placu.

- Kuchnia: gastronomia i catering

Największe przychody w 2023 roku zakład uzyskał z działalności gastronomicznej. Zakład w dalszym ciągu jest dostawcą usług cateringowych i gastronomicznych dla wielu instytucji

państwowych i firm lokalnych. Przyjęła się forma sprzedaży gotowych dań do sklepów oraz dla odbiorców indywidulanych. Zakład żywi żłobki, firmy z terenu Powiatu Tucholskiego.

VI. Rehabilitacja społeczna i zawodowa pracowników z niepełnosprawnością

Działania z zakresu rehabilitacji społecznej mają na celu przygotowanie osób z niepełnosprawnością do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Często osoby niepełnosprawne nie posiadają podstawowej wiedzy o wartości pieniądza, mają trudności z czytaniem, pisanem, nie orientują się w środowisku, w którym żyją. Rehabilitacja zawodowa oparta jest na nauce pełnienia roli „pracownika” w branżach zbliżonych do zakładowej.

W większości czasu przeznaczanego na rehabilitację nasi pracownicy korzystali z sali zajęć ruchowych, gdzie zatrudniamy na umowę zlecenie wykwalifikowaną rehabilitantkę. Dużą rolę odgrywa również aktywnie prowadzona terapia psychologiczna.

Ze środków Zakładowego Funduszu Aktywności zakład zapewnia pracownikom specjalistyczną opiekę medyczną poprzez dofinansowanie wizyt u lekarzy specjalistów, zakup niezbędnego sprzętu, pomoc materialną oraz udziela bezzwrotnych pożyczek na zakup materiałów i indywidualnego sprzętu medycznego. Pracownicy mogą otrzymać nieoprocentowaną pożyczkę na dostosowanie mieszkania czy łazienki, wymianę zużytego sprzętu rehabilitacyjnego. W 2023 roku dokonano refundacji wydatków na łączną kwotę 8.167,-

Dodatkowo w ramach środków ZFA zakład zorganizował wyjazd wakacyjny na Podlasie do miejscowości Giby. Koszt wyjazdu to 41 417,99 zł. Z wyjazdu skorzystała załoga oraz członkowie ich rodzin. Rok 2023 to również jubileusz 10-lecia zakładu. Odbyła się oficjalna uroczystość oraz zabawa integracyjna.

VIII. Kontrole

Coroczne kontrole stanu technicznego placu zabaw, windy, kontrole doraźne, audyt – przebiegały bez uwag. Dodatkowo zakład we własnym zakresie przeprowadza systematycznie kontrole wewnętrzne stanu sanitarnego zakładu, prawidłowości rozliczeń środków finansowych, przestrzegania przepisów bhp, gospodarki magazynowej. Kontrole wewnętrzne wypadły pomyślnie. Dokonywana bieżąca analiza zagrożeń – jest wystarczającym elementem zapobiegania sytuacjom kryzysowym w zakładzie. W zakładzie funkcjonuje skuteczna kontrola zarządcza.

IX. Podsumowanie

W pierwszym, etycznym, wymiarze praca jest dobrem sama w sobie, jako że w niej wyraża się godność człowieka oraz jego twórcza natura. W drugim wymiarze, użytkowym, praca jest środkiem służącym do zaspokajania innych potrzeb, nie tylko materialnych, bowiem pozwala także człowiekowi rozwijać i nabywać nowe umiejętności oraz umożliwia utrzymywanie kontaktów z innymi ludźmi. Ponadto praca buduje poczucie własnej wartości i tożsamości. Z pracą wiąże się także podział czasu życia jednostki na część przeznaczoną na aktywność zawodową i tę drugą, przeznaczoną na wypoczynek lub świętowanie. Zdobywanie i wykonywanie zawodu decyduje o miejscu w strukturze społecznej, jest wynikiem indywidualnego wysiłku, umiejętności i zdobytej wiedzy. Dla osób z niepełnosprawnością, praca, oprócz wyżej wymienionych aspektów, posiada dodatkowe, specyficzne dla ich sytuacji życiowej znaczenie. Aktywność osób z niepełnosprawnością na rynku pracy jest z jednej strony utrudniona z powodu ograniczeń somatycznych i dyskomfortu spowodowanego gorszym samopoczuciem, a z drugiej strony z powodu niskich kwalifikacji osób z niepełnosprawnością oraz o wiele niższego poziomu

wykształcenia, niż pozostałych osób czynnych zawodowo. Stąd osoby zatrudnione w Zakładzie wykazują zwiększone potrzeby w zakresie rehabilitacji zawodowej tj. poprzez kształtowanie świadomości osób z niepełnosprawnością pod kątem wymagań na rynku pracy; umożliwienie osobom niepełnosprawnym przekwalifikowanie, nabycie nowych umiejętności oraz doświadczenia zawodowego; wsparcie przedsiębiorczości osób z niepełnosprawnością. Działanie powyższe staramy się realizować w ramach rehabilitacji w ZAZ. Istotną kwestią jest zachęcanie osób z niepełnosprawnością do podejmowania różnych form aktywności zawodowej, które mają na celu kształtowanie u nich świadomości i postaw prospołecznych oraz przyczynianie się do zaspokajania potrzeby sukcesu i samorealizacji. Większość osób zatrudniona w Zakładzie Aktywności Zawodowej to osoby bez większego doświadczenia zawodowego.

Usługi proponowane przez Zakład Aktywności Zawodowej nadają im społecznego charakteru, dzięki temu instytucje publiczne mogą połączyć strategię wsparcia zatrudniania osób z niepełnosprawnością z realizacją zadań pożytku publicznego. Dodatkowo tak wydatkowane przez powiat środki publiczne generują lepszą stopę zwrotu tzn. dają wsparcie dla zatrudnienia, a nie do bezrobocia. Zakład Aktywności Zawodowej jest podmiotem często wykazującym większy wysiłek i zaangażowanie w jakość wykonywanej usługi i satysfakcję klienta w porównaniu do przedsiębiorstwa niezatrudniającego osób z niepełnosprawnością. Dobre praktyki w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością mogą skutecznie zachęcać firmy do rozwijania społecznie odpowiedzialnych zachowań, przyczyniać się do promowania możliwości zatrudnienia osób wykluczonych społecznie, integracji społecznej. Poza różnorodnym działaniem marketingowym stosujemy reklamę polegającą na pozytywnej opinii klienta. Jest to reklama najtrudniejsza, ale i najbardziej skuteczna. Jeżeli klient będzie mógł skorzystać z naszych usług, które nie odbiegają w żaden sposób, od jakości świadczonych usług przez inne firmy pralnicze na rynku, zaanonsuje nas innym osobom czy firmom. Taka forma reklamy wymaga jednak czasu. W ramach rehabilitacji społecznej prowadzonej w Zakładzie zachęcamy osoby niepełnosprawne, aby korzystały z możliwości integracji ze społecznością lokalną. Wykorzystujemy do tego środki finansowe z zakładowego funduszu aktywności. Wszystko po to, aby w jak największym stopniu przygotować ich do podjęcia pracy na otwartym rynku. Zakład Aktywności Zawodowej jest jednostką specyficzną, finansowaną z dotacji zewnętrznych oraz dochodów własnych. Dzięki temu może funkcjonować i stwarzać odpowiednie warunki pracy dla osób najmocniej z niepełnosprawnością, których szanse na zatrudnienie na otwartym rynku pracy są bardzo niewielkie. Niepełnosprawność w dzisiejszych czasach nie skazuje ludzi na trwanie w bezczynności i bezradności. Każda osoba niepełnosprawna może liczyć na pomoc i wsparcie ze strony różnych organizacji i instytucji, dającą możliwość normalnego i pełnowartościowego życia. Trzeba przypomnieć sobie i innym, że człowiek niepełnosprawny jest osobą pełną marzeń, nadziei i pragnień. A jego skrywane talenty często przewyższają innych. Dajmy szansę się im rozwinąć. Powstanie tak specyficznego Zakładu w Tucholi jest dużym sukcesem powiatu oraz idealną szansą na rozwój osób z niepełnosprawnością.

6. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności został powołany przez Starostę Tucholskiego Zarządzeniem nr 2/2000 z dnia 14 lutego 2000 r., zmienionym zarządzeniem nr 7/2013 z 24.03.2003 r., na podstawie art. 6a ust.1 Ustawy z dnia 27.08.1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2024,poz.44tj. z późn. zm.)

Podstawą prawną działania Zespołu są w szczególności przepisy:

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024, poz. 44 tj. z późn zm.)

2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności z dnia 15 lipca 2003r. (Dz. U. 2021, poz. 857 tj. z późn. zm.)

Zespoły orzekające wydają orzeczenia o:

Niepełnosprawności – osobie, która nie ukończyła 16. roku życia, w przypadku naruszenia sprawności psychicznej lub fizycznej o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu powodującego konieczność zapewnienia jej całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne w danym wieku.

Stopniu niepełnosprawności – osobie powyżej 16. roku życia.

Wskazaniach do ulg i uprawnień – dla osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy wydane przez inne organy rentowe

Są trzy stopnie niepełnosprawności:

Znaczny – do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, całkowicie niezdolną do pracy z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu, wymagającą stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Umiarkowany – do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Lekki – do którego zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub osoba mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych lub środków technicznych.

Stopień niepełnosprawności danej osoby orzeka się na czas określony lub na stałe, gdy stan zdrowia nie rokuje poprawy. Niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, jednak nie na okres dłuższy niż do 16 roku życia.

Posiadanie orzeczenia pozwala osobie niepełnosprawnej na korzystanie z różnego rodzaju form pomocy i uprawnień m. in.:

- z zakresu rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia możliwość uzyskania odpowiedniego zatrudnienia w zakładach pracy chronionej, korzystania ze szkoleń, prawa do dodatkowego urlopu i przerw w pracy;
- z ulg np. podatkowych, zwolnienia z opłat radiowo-telewizyjnych, abonamentu telefonicznego, na podstawie odrębnych przepisów;
- z możliwości uczestnictwa w terapii zajęciowej;
- z możliwości uczestniczenia w zakładzie aktywności zawodowej
- z zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie;
- z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych rehabilitacyjnych świadczonych przez instytucje pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki;
- z ulg w przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego;

- ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- z uprawnień do zasiłku pielęgnacyjnego i innych świadczeń wypłacanych przez instytucje pomocy społecznej.

Orzeczenia o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności oraz wskazaniach do ulg i uprawnień wydaje się na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Rozpatrzenie wniosku i wydanie orzeczenia odbywa się na posiedzeniu składów orzekających.

Ponadto Powiatowy Zespół na wniosek osoby zainteresowanej, posiadającej aktualne orzeczenie wydaje legitymację osoby niepełnosprawnej.

Od lipca 2014r. wydaje także karty parkingowe na podstawie orzeczenia, w którym zawarte jest wskazanie uprawniające do jej otrzymania. Osoba taka ma znaczne ograniczenia w samodzielnym poruszaniu i przemieszczaniu się. Karty parkingowe wydawane też są placówkom zajmującym się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych.

Załączony wykres przedstawia wybrane zadania.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności od stycznia 2021r. usytuowany jest na parterze w Powiatowym Centrum Wsparcia przy ul Kościuszki 16. Zmiana siedziby zapewniła lepsze warunki lokalowe.

W 2023 r. Powiatowy Zespół przez cały czas wykonywał swoje bieżące zadania. Wydano 1494 orzeczenia.

W 2023 r. złożono 1515 wniosków. Część z nich została rozpatrzona w styczniu 2024 r. z uwagi na to, że orzeczenia były ważne do grudnia 2023 r.

W 2023 r. odbyły się 192 posiedzenia składów orzekających.

W 2023 r. odbyły się też szkolenia dla lekarzy, członków Zespołu w Wojewódzkim Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy, zakończone egzaminem.

Wszyscy członkowie pozytywnie zdali test i otrzymali certyfikaty uprawniające do uczestniczenia w składach orzekających.

W ubiegłym roku udało się też powołać po raz pierwszy lekarza ortopedę do Zespołu, który już od stycznia 2024 r. uczestniczy w posiedzeniach.

Odpowiednia kadra jest niezmiernie ważna w procesie orzecznictwa. W skład zespołu wchodzi lekarze: interniści, pediatrzy, neurolog, psychiatra, chirurdzy, okulista i ortopeda.

Bez lekarzy określonych specjalności oraz innych specjalistów w składach orzekających tj. pracowników socjalnych, doradców zawodowych, psychologa oraz pedagogów nie byłoby możliwe powołanie składów orzekających a tym samym rozpatrywanie składanych wniosków.

VII. Kultura, ochrona zabytków.

Nazwa zadania	Kultura oraz ochrona zabytków i opieka nad zabytkami.
Jednostki organizacyjne powiatu/komórki organizacyjne w jednostkach realizujące zadanie.	Wydział Rozwoju Lokalnego i Funduszy Europejskich (Muzeum)
Najważniejsze informacje dotyczące realizacji zadania w 2023 r.	Muzeum Borów Tucholskich gromadzi i zabezpiecza dorobek kultury borowiackiej, prezentuje historię, etnografię i przyrodę. Wystawy stałe: 1. Wnętrze chaty borowiackiej – kuchnia, Izba - a nich wystroj i sprzęty które służyły Naszym przodkom w ich codziennej pracy. 2. Wystawa poświęcona historii miasta, w niej makietka średniowiecznej Tucholi, repliki „Dwóch nagich mieczy”, okno witrażowe z wizerunkiem patronki miasta. 3. Fauna Borów Tucholskich – na ekspozycji przedstawiono wiele gatunków zwierząt będących pod ochroną, podlegających gospodarce łowieckiej, ptaki drapieżne, ptactwo wodne, gryzonie i te które nie są już spotykane. Na tej ekspozycji prezentowane są dawne zawody, sprzęty i narzędzia niezbędne do pracy kowala, pszczelarza, rolnika, leśnika czy rybaka. Wystawy czasowe: 1. „Borowiacki Maj” - wernisaż wystawy. Wystawa zbiorowa prezentowała prace ponad 20 artystów oraz twórców ludowych z Borów Tucholskich. Można było podziwiać dzieła wykonane różnymi technikami: akwarele, wykonane w ołówku grafiki, malarstwo na szkle, ręcznie uplecione wianki, rzeźby przedstawiające postacie świętych lub elementy ludowych wierzeń, drewniane ptaszki czy karmiki dla ptaszków. Nie mogło zabraknąć prac z wykorzystaniem haftu kaszubskiego, w tym szkoły tucholskiej oraz borowiackiej, wykonanych przez hafciarki z Koła Haftu Złotych i Bursztynowych Barw. 2. „U Borusów w warstacie" poświęcona znikającym zawodom. Na wystawie prezentowane były dawne zawody rzemieślnicze tj. prządka, plecionkarz, koronczarka, garncarz, krawcowa,

zegarmistrz, szewc, zabawkarz, fryzjer oraz pszczelarz. Rozwój cywilizacyjny spowodował, że warstаты zaczęły znikać z krajobrazu polskiej wsi, o niektórych fachach słuch zaginął. Jednak Borowiacy mogą pochwalić się tym, że tradycja przetrwała. Być może jest to ostatnia szansa, aby zobaczyć niezwykle talenty rzemieślników. Warto zachować to dziedzictwo od zapomnienia. Dzięki osobom, które jeszcze na co dzień tworzą i pracują możemy w naszym muzeum pokazać to zanikające rzemiosło.

Rzemieślnicy „Borusowych warstatów”:

Anna Przytarska- plecionkarka i prządka

Hanna Behrendt – plecionkarka

Elżbieta Pieczka – koronczarka

Ewa Koch – krawcowa

Anna Narloch – garncarka

Józef Ciżmowski – zegarmistrz

Andrzej Galinski – szewc

Andrzej Mięsikowski – zabawkarz

Michał Słomiński – pszczelarz

Henryk Tyda – plecionkarz

3. „Między splotami, a wyobraźnią”. Wyjątkowa wystawa makramy Jolanty Surmy. Obrazy „sznurkiem malowane”, pełne ekspresji, barwy, duchowych odczuć i przemyśleń. Inspirowane z natury, z dzieł sztuki, z otoczenia. Prace zachwycaly oryginalnością oraz precyzją splotów. Otwarta w Muzeum Borów Tucholskich wystawa wpisała się w jubileusz 42 lat pracy twórczej p. Jolanty Surmy. Na tej uroczystości artystka zaprezentowała specjalnie wyplecioną ze sznurka, techniką makramy najnowszą sukienkę, wzbudzając zachwyt i podziw zebranych gości. Wystawie towarzyszyły warsztaty wyplatania z makramy z których skorzystało 20 osób
4. „W anielskim świecie” – wernisaż wystawy zbiorowej, który wzbudził zachwyt i stworzył niesamowitą, magiczną atmosferę. Wystawa wprowadzała w czas adwentu, czas nadziei, tęsknoty, oczekiwania, modlitwy, zadumy a nawet pojednania z Bogiem. Anioły to istoty stworzone przez Boga, posiadające wolną wolę i intelekt. Pełnią rolę duchowych przewodników, którzy posyłani są przez Boga, by ochraniać ludzi. Wspomagają nas w codziennych sprawach i choć wciąż mało wiemy o niebiańskich przyjaciółach, to możemy być pewni, że chronią nas przed niespodziewanymi wypadkami. Pomagają i usuwają się w cień. Popularność motywu anioła można zauważyć na przestrzeni wieków w różnych epokach literackich. Anioły to istoty, które od wieków rozpalaly wyobraźnię człowieka na wiele sposobów, co widać w literaturze, w malarstwie, w rzeźbie. Aniołowie nie zawsze postrzegane są jako czyste istoty i bez skazy. Aniołowie kobiety, mężczyźni – intrygują, klóć się, przejawiają całą paletę ludzkich przywar. Takie też były prace prezentowane na wystawie: anioły biblijne fantastyczne, współczesne. Anioły malowane, rysowane,

wyszywane, rzeźbione, lepiące, wyplatane, wycinane czy nawet pieczone. Wernisaż zakończył Kazimierz Rink recytując wiersz Czesława Miłosza „O aniołach”. Na wystawie prezentowane były prace twórców ludowych, malarzy, rękodzielników, Ceramikarni przy Tucholskim Ośrodku Kultury, Środowiskowego Domu Samopomocy oraz uczniów ze Szkoły Podstawowej w Żalnie.

Imprezy:

1. W Muzeum Borów Tucholskich w Tucholi przy wypełnionej gośćmi po brzegi sali wystawowej odbył się IV Borowiacki Wieczór. Tym razem tematyką spotkania był karnawał, czyli szaleństwo imprez i zabaw, które ogarnia cały świat! Jego fenomen polega na tym, że w znanej nam formie organizuje się go od kilku setek lat i nic nie wskazuje na to, by tradycje karnawałowe miały odejść w zapomnienie, tym bardziej że pamięć o nich została przypominana podczas Borowiackiego Wieczoru, który poprowadziła p. Maria Ollick, nadając mu iście karnawałowy charakter. Po spotkaniu w muzeum, każdy z uczestników na pewno znalazł odpowiedź, na pytanie czym jest karnawał i od i do kiedy trwa? Pani Maria Ollick prezentowała obyczaje regionalne na wsiach i w miastach naszej lokalnej społeczności. Za sprawą wyświetlanych archiwalnych zdjęć i innych dokumentów podczas spotkania można było wczuć się w wyjątkową atmosferę karnawału przedwojennej Tucholi. W borowiackich wioskach podczas zapust spotykano się głównie w karczmach, gdzie jedzono i tańczono. Znanym u nas zwyczajem, a teraz kultywowanym przez Gwiazdorów z Suchej (gmina Lubiewo) jest zwyczaj koledowania w strojach komendanta, turonia, zwierząt, gwiazdora, diabła, żydka, a więc odwiedzania domów zbierając podarunki od gospodarzy. Również podczas IV wieczoru borowiackiego nie mogło zabraknąć prawdziwych koledników, którzy na twarzach niejednej z osób wywołali radość oraz wspomnienia z czasów dzieciństwa.
2. Ponad 40 wystawców prezentowało się w Książnicy Tucholskiej na Kiermaszu Wielkanocnym zorganizowanym przez Starostwo Powiatowe w Tucholi. Uwagę kupujących przyciągały bogato zdobione i precyzyjnie wykonane kolorowe stroiki, wykonane różnymi technikami jajka i kraszanki, kurczaki, zajączki i wiele innych wspaniałych produktów. Nie zabrakło również sztuki ludowej: rzeźb, haftów, oraz naszego lokalnego produktu borowiackiego fjuta oraz grzybków prosto z Wioski Grzybowej.
3. Jarmark Świętojański - zorganizowany przez Powiat Tucholski, Muzeum Borów Tucholskich oraz Tucholski Park Krajobrazowy. W ramach wydarzenia można było odwiedzić stoiska z rękodziełem – haftami lokalnymi, plecionkami, rzeźbiarstwem i wziąć udział w warsztatach zorganizowanych przez twórców ludowych. Tucholski Park Krajobrazowy przygotował dla zwiedzających ofertę edukacyjną i promocyjną. Pracownicy opowiadali o grzybach, zimorodku, który jest symbolem Parku oraz pięknej rzece Brdzie i turystyce kajakowej. Uczestnicy jarmarku poznali różnice morfologiczne pomiędzy śmiertelnie trującym muchomorek zielonawym (sromotnikowym)

	i jadalnymi sobowtórami – pieczarką, gąską zielonką i czubajką kanią. Przypomnieli również zasady bezpiecznego grzybobrania i zwrócili uwagę, co robić aby nie niszczyć przy tej okazji przyrody. Na stoisku prezentowano modele znanych wszystkim gatunków grzybów jadalnych oraz trujących, a także mniej znanych – chronionych, które można spotkać w Borach Tucholskich. Dużym zainteresowaniem wśród dzieci cieszył się stolik z przygotowanymi kolorowanymi edukacyjnymi i pieczątkami przedstawiającymi różne gatunki grzybów. Na drugim stoisku promowano walory przyrodnicze i turystyczne Tucholskiego Parku Krajobrazowego. Pracownicy zaprezentowali model skarpy, w której żyje zimorodek w okresie lęgowym oraz makietę tego ptaka, który znajduje się w logo Parku. Zwiedzający mogli się dowiedzieć wielu ciekawostek dotyczących jego biologii i ekologii. Rozdawano materiały edukacyjno-promocyjne – mapy, informatory i pocztówki. 4. XI Historyczny Pochód Borowiaków - 22 lipca 2023 r. prawie 500 osób w barwnych strojach przemaszerowało ulicami Tucholi, by przypomnieć najciekawsze elementy historii i tradycji Borów Tucholskich. Organizatorem Pochodu był Powiat Tucholski, jak co roku przygotowujący to wydarzenie wspólnie z organizacjami społecznymi, regionalistami, szkołami i innymi instytucjami, a także z wszystkimi mieszkańcami naszej okolicy, którzy chcieli się przyłączyć do wspólnego świętowania. Nie zabrakło grup rekonstrukcyjnych i orkiestry dętej, tym razem z Kcyni. Barwny korowód przemaszerował ulicami Tucholi. Na placu Wolności można było wysłuchać zapowiedzi poszczególnych grup, prezentowane postacie były też zaopatrzone w tabliczki z opisami. Wydarzenie miało międzyregionalny, a nawet międzynarodowy, charakter: gośćmi byli m.in. przedstawiciele Wolnego Cechu z Tarnowskich Gór (Powiat Tarnogórski jest powiatem partnerskim Powiatu Tucholskiego), rekonstruktorzy z Irlandii czy Sygnaliści Myśliwscy z Belgii i z Francji. Zakończenie Pochodu nastąpiło na placu Zamkowym, gdzie odbywał się Dzień Folkloru Borowiackiego. Od lat obie te imprezy tworzą spójną całość. Uczestnicy przemarszu mają możliwość uczestniczenia w święcie rękodzielników, artystów ludowych i muzyków. Są oni doskonałymi odbiorcami i współtwórcami programu przygotowanego przez Tucholski Ośrodek Kultury, wnoszą do festynu swój entuzjazm i pasję regionalną. 5. Dni Dziedzictwa Europejskiego. Dni Dziedzictwa to największy w Europie projekt społeczno-edukacyjny, którego idea narodziła się w 1985 roku w Granadzie. Polska dołączyła do niej w 1993 roku. Myślą przewodnią tego święta jest angażowanie europejskiej społeczności w opiekę nad dziedzictwem kulturowym, prezentowanie jego różnorodności i wzmacnianie dialogu międzykulturowego. Co roku EDD organizowane są pod innym hasłem przewodnim. Hasło na 2023 rok - „Żywe dziedzictwo – tradycje od pokoleń”, związane było z jubileuszem 20-lecia uchwalenia konwencji UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego, a także 10-leciem Krajowej listy niematerialnego dziedzictwa kulturowego. W te działania włączyło się także Muzeum Borów Tucholskich.
--	--

	Muzeum zostało otwarte dla zwiedzających, bezpłatnie udostępniono ekspozycje stałe „Historia miasta”, „Chata Borowiacka”, „Flora i Faunę Borów Tucholskich” oraz ekspozycję czasową „U Borusów w warstacie”. Prezentowane były dawne zawody rzemieślnicze tj. prządką, plecionkarz, koronczarka, garncarz, krawiec, zegarmistrz, pszczelarz, szewc, zabawkarz, fryzjer oraz pszczelarz. Kolejne wydarzenie to „U Borusów w warstacie”. Tego dnia poprzez mowę – gwara, zajęcia rzemieślnicze wróciliśmy do przeszłości naszych przodków. W programie przygotowano szereg atrakcji zarówno dla starszych jak i młodszych uczestników. Na stoiskach „Brusowych warsztatów” oprócz pokazów odbywała się nauka rzemiosła. Swoje umiejętności zaprezentowali: Anna Narloch - garncarz, Elżbieta Pieczka – koronka, Hanna Behrendt – plecionka z korzeni sosny, Anna Przytarska – plecionka z wikliny, Ewa Lorcza – świece z wosku, Krystyna Andrzej Mięsikowscy – zabawki. W trakcie spotkania dla publiczności przygotowano szereg konkursów związanych z gwarą, które przeprowadziła p. Maria Ollick. Na zakończenie imprezy odbyły się „Ludowe plachandry” program muzycznym ze wspólnym śpiewem gawędami oraz konkursami poprowadził p. Marcin Kiedrowski. 6. Mikołajkowy Kiermasz z okazji 25-lecia Powiatu Tucholskiego Twórcy ludowi prezentowali swoje wyroby na świątecznych stoiskach, na których można było też kupić prawdziwe cudenka. Warsztaty na stoisku fundacji "CudaWianki" przyciągały tłumy, podobnie jak występy grupy muzycznej Drink Bar oraz Teatru Pana O. Do zdjęć pozował Miś Kryś oraz aż dwóch Mikołajów rozdających prezenty, którzy wjechali na rowerze udostępnionym przez firmę Pau-Mat. 7. „Hej kołęda, kołęda – wskrzeszamy dawne tradycje” impreza zorganizowana przez Stowarzyszenie Bysławska Grupa Odtwórstwa Historycznego we współpracy z Muzeum Borów Tucholskich i Borowiackim Towarzystwem Kultury w Tucholi. Barwny korowód przeszedł spod Urzędu Miejskiego następnie Rynkiem, aż do muzeum gdzie miała miejsce kolejna część wydarzenia. We wnętrzu budynku odbyła się prelekcja Pani Marii Ollick Prezes Borowiackiego Towarzystwa Kultury w Tucholi, która wspominała obywające się miasteczko dawne korowody kołędników oraz opowiadała o kulturze ludowej czasu adwentu i godów. Następnym punktem wydarzenia był koncert Slavograjki Zuzanny Ciszewskiej, która wykonywała kołędy na średniowiecznych instrumentach. Na koniec spotkania wszyscy uczestnicy wzięli udział w warsztatach z wyplatania pajaków świątecznych. Działalność edukacyjna: 1. Stała oferta - lekcje muzealne: - robienie masła - warsztaty z wyrobu masła. Uczestnicy zapoznają się ze sprzętami wykorzystywanymi do tego procesu, następnie po części teoretycznej przystępują do pracy. W kierankach ubijają śmietanę na masło, po czym dowiadują się co robić dalej aby masło nam się nie zepsuło. Ostatnim elementem warsztatów jest degustacja powstałego produktu,
--	---

	- pranie na tarach - w ramach zajęć po teoretycznym wprowadzeniu uczestnicy poznają sprzęty i narzędzia wykorzystywanych do tej codziennej czynności, po czym przechodzą do zajęć praktycznych (prania na tarach w wannach cynkowych). Po wypraniu uczestnicy poznają również sprzęty i narzędzia potrzebne do prasowania oraz poznają pracę jednego z nich czyli magła. 2. Warsztaty z lepienia gliny przeprowadzone przez Panią Annę Narloch dla uczniów z „Małej Szkoły” w Klonowie. Dzieci poznały historię Tucholi, regionu, dawne zwyczaje oraz podziwiali sprzęty, których kiedyś używali nasi przodkowie. Zaciekawienie oraz uśmiechy na twarzach dzieci świadczyły o tym, że zajęcia oraz wizyta w Muzeum Borów Tucholskich bardzo im się podobała. 3. W okresie przedświątecznym Muzeum Borów Tucholskich przygotowało warsztaty świąteczne dla dzieci. Pod kierunkiem Pani Małgorzaty Oparki z Fundacji CudaWianki i Warsztatownia Kreatywności uczestnicy dekorowali pierniczki oraz przygotowywali woreczki zapachowe pachnące świętami. 4. Warsztaty z makramy na zakończenie wystawy 'Między splotami, a wyobraźnią" przeprowadzone przez panią Jolantę Surmę. Spotkania Klubu Haftu Złotych i Bursztynowych Barw - cotygodniowe spotkania członkiń podczas których haftują, komponują wzory, wymieniają się poradami.
Inwestycje realizowane w obszarze, którego dotyczy zadanie (jeżeli dotyczy) w roku sprawozdawczym	Uchwałą Nr L/352/2023 z dnia 26 czerwca 2023 r. Rada Powiatu Tucholskiego wyraziła zgodę na bezprzetargową sprzedaż zabudowanej nieruchomości przy ul. Podgórnej 3 w Tucholi, w której prowadzi działalność „Muzeum Borów Tucholskich”. Formalnie Muzeum Borów Tucholskich nie spełnia wymogów ustawy o muzeach, pełni jednak bardzo ważną rolę w zachowaniu lokalnego dziedzictwa materialnego i niematerialnego, skupia wokół siebie szeroką społeczność twórców ludowych i rzemieślników, prowadzi szeroką działalność edukacyjną – zasługuje więc na to, by działać w odpowiadającej jego randze siedzibie i w strukturze organizacyjnej odzwierciedlającej tę rolę. Dotychczasowe starania o pozyskanie środków na przebudowę znajdującego się w złym stanie technicznym budynku zakończyły się niepowodzeniem (kwota możliwego dofinansowania była zbyt mała w stosunku do potrzeb). Przeprowadzona analiza potrzeb wskazała, że także po przebudowie budynek będzie zbyt mały, a powołanie przez Powiat Tucholski instytucji kultury związane jest z bardzo wysokimi kosztami – szczególnie przy planowanym rozwoju tej instytucji. Podjęto zatem działania zmierzające ku temu, aby placówka stała się pierwszą w naszym powiecie instytucją kultury o randze wojewódzkiej. Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego powołał w roku 2021 Kujawsko-Pomorskie Centrum Dziedzictwa, którego zadaniem, jako samorządowej instytucji kultury prowadzonej przez samorząd województwa, jest wspieranie rozproszonych po województwie kujawsko-pomorskich miejsc istotnych dla dziedzictwa regionu, promowanie ich, włączanie ich w ofertę turystyczną i dbanie o ich rozwój. Dlatego też Powiat Tucholski dokonał sprzedaży Muzeum Borów

	Tucholskich na rzecz Województwa Kujawsko-Pomorskiego, z zamiarem przekazania tego obiektu w zarząd Kujawsko-Pomorskiemu Centrum Dziedzictwa, które też przejmie eksponaty muzealne oraz środki trwale znajdujące się w Muzeum, by umożliwić bezzwłoczną kontynuację działań Muzeum w optymalnej dla niego konfiguracji. Zbiory muzealne pozostały i pozostaną w Tucholi, są dostępne publiczności w dotychczasowym budynku. Muzeum Borów Tucholskich stanowi ważną część Kujawsko-Pomorskiego Centrum Dziedzictwa – instytucji kultury prowadzonej przez samorząd województwa, której celem jest wspieranie dziedzictwa kulturowego zlokalizowanego poza dużymi ośrodkami miejskimi. Włączenie Muzeum Borów Tucholskich do struktur K-PCD umożliwia pozyskiwanie dodatkowych środków przeznaczonych specjalnie dla instytucji kultury, w planach jest przeznaczenie dodatkowo aktualnej siedziby Tucholskiego Parku Krajobrazowego (należącej do samorządu województwa) na działalność Muzeum Borów Tucholskich (po przygotowaniu dla TPK nowej siedziby), zwiększenie liczby osób pracujących w Muzeum, dostosowanie godzin otwarcia do potrzeb użytkowników itp. Umieszczenie Muzeum Borów Tucholskich w strukturach K-PCD umożliwia promocję kultury borowiackiej na poziomie regionalnym i ponadregionalnym, zachowanie i uzupełnianie posiadanych zbiorów muzealnych oraz prowadzenie działań popularyzujących kulturę borowiacką na poziomie, na który ona zasługuje. Wszystkie te działania będą prowadzone w porozumieniu z i oparciem o lokalne organizacje, społeczników i regionalistów (jak dotąd). Dzięki temu Muzeum Borów Tucholskich będzie stanowiło magnes przyciągający w Bory Tucholskie turystów nie tylko z województwa kujawsko-pomorskiego. Silna instytucja kultury jest atrakcyjnym partnerem dla lokalnych samorządów. Zgodnie z harmonogramem działań Muzeum Borów Tucholskich weszło w struktury Kujawsko-Pomorskiego Centrum Dziedzictwa z dniem 1 stycznia 2024 r.
--	--

VIII. Turystyka, promocja, sport.

Nazwa zadania	Turystyka
Jednostki organizacyjne powiatu/komórki organizacyjne w jednostkach realizujące zadanie.	Wydział Rozwoju Lokalnego i Funduszy Europejskich
Najważniejsze informacje dotyczące	Powiat Tucholski prowadził Punkt Informacji Turystycznej, który działa przy Muzeum Borów Tucholskich. W ramach tej działalności prowadził dystrybucję materiałów promocyjnych i informacyjnych, udzielał

realizacji zadania w 2023 r.	telefonicznie i bezpośrednio informacji o noclegach, atrakcjach turystycznych, ciekawych miejscach, wydarzeniach. Prowadzono również sprzedaż pamiątek i publikacji regionalnych. Aktualizowano powiatowy portal informacyjny. Poprzez udział w Radzie Koordynacyjnej Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie wspierany był rozwój turystyki na całym obszarze Borów Tucholskich, a w szczególności naszego powiatu. Ważnym elementem działań z zakresu turystyki była stała współpraca z Kujawsko-Pomorską Organizacją Turystyczną oraz z Lokalną Grupą Działania „Bory Tucholskie”, których to organizacji Powiat Tucholski jest członkiem. Wdrażanie Strategii marki Bory Tucholskie wraz z planem promocji: Bory Tucholskie – naturalnie Prowadzone były działania w niewielkiej skali, mające na celu wdrożenie stworzonej strategii. Działania te były realizowane wraz z Lokalną Grupą Działania „Bory Tucholskie” i miały na celu integrację środowiska osób zajmujących się turystyką, poszukiwanie liderów, którzy mogliby tworzyć kompleksową ofertę (także dla touroperatorów) na bazie poszczególnych ofert lokalnych. Największym problemem pozostaje zarządzanie marką Bory Tucholskie i koordynacja poszczególnych produktów turystycznych. Spacery z przewodnikiem Powiat Tucholski planował ponowną organizację cyklu spacerów po tucholskiej starówce z przewodnikami. Bezpлатne spacery w 2023 r. cieszyły się dużym powodzeniem. Jarmark Świętojański na rozpoczęcie sezonu turystycznego Na rozpoczęcie sezonu turystycznego zorganizowano wspólnie z Tucholskim parkiem Krajobrazowym Jarmark Świętojański. Jarmark ten, realizowany na wspólnym dziedzincu MBT i TPK, zachęcił mieszkańców naszego powiatu oraz turystów do odkrywania skarbów kultury i natury Borów Tucholskich, zarówno znajdujących się na wystawach, jak i w terenie. Zaprezentowaliśmy powiązanie natury i kultury, które na naszym terenie wydaje się oczywiste, ale dla wielu osób (w tym szczególnie dla młodzieży) może wymagać objaśnienia. Interaktywne elementy Jarmarku (realizowane w formie warsztatów) uatrakcyjniły imprezę i zwiększyły zaangażowanie nią szczególnie wśród młodszych uczestników. Wśród wydatków na turystykę wymienić należy: • zakup i dystrybucja materiałów promocyjnych, • organizacja bezpłatnych spacerów po Tucholi dla turystów w każdym tygodniu sezonu turystycznego (lipiec-sierpień), • zakup długopisów reklamowych, • współorganizacja rozpoczęcia sezonu turystycznego w Wielonku (przy promie „Koronowo”), • udział w dożynkach wojewódzkich,
-------------------------------------	---

	• udział w Forum Turystyki Wiejskiej, • organizacja grupy rowerowej do programu turystycznego TVP3 i poczęstunek dla niej, • współorganizacja festiwalu „Moc Kwiatów” w Cekcynie, • dotacje dla organizacji pozarządowych działających w zakresie turystyki.
--	---

Nazwa zadania	Promocja powiatu.
Jednostki organizacyjne powiatu/komórki organizacyjne w jednostkach realizujące zadanie.	Wydział Rozwoju Lokalnego i Funduszy Europejskich
Najważniejsze informacje dotyczące realizacji zadania w 2023 r.	W Tygodniku Tucholskim co dwa tygodnie ukazywały się ogłoszenia informujące lokalną społeczność o zadaniach i sprawach realizowanych przez Powiat Tucholski. Ważnym wydarzeniem była współorganizacja Wojewódzkiego Dnia Pszczelarza wspólnie ze Związkiem Pszczelarzy. Strona internetowa Powiatu Tucholskiego była na bieżąco aktualizowana. Zorganizowano XI Historyczny Pochód Borowiaków. Włączono się w organizację tradycyjnego Jarmarku Bożonarodzeniowego. Powiat Tucholski uczestniczył w Dożynkach Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Inowrocławiu połączonych z Dożynkami Diecezjalnymi, szereg inicjatyw realizowanych było przez organizacje pozarządowe. Wśród wydatków w 2023 roku wymienić należy: • promocja Powiatu Tucholskiego przez Karolinę Urban (sport); • promocja Powiatu Tucholskiego przez Szymona Woźniaka (sport); • zakup usług promocyjnych w Tygodniku Tucholskim; • zakup materiałów fotograficznych i filmowych do promocji Powiatu Tucholskiego (TOKiS PRESS); • zakup nagród i pucharu na Olimpiadę Wiedzy Rolniczej; • zakup wydawnictw promocyjnych (Legends Kujaw i Pomorza, Spacer Małej Sówki – przewodnik po Tucholi, Ptaki Adamkowa); • zakup gadżetów promocyjnych do dyspozycji Zarządu (parasole reklamowe, torby reklamowe, okładki ozdobne); • zakup medali na obchody 25-lecia Powiatu Tucholskiego; • organizacja Konwentu Starostów Województwa Kujawsko-Pomorskiego; • współorganizacja XXXIX Dnia Pszczelarza w Tucholi;

	• zakup nagród, pucharów i poczęstunku na imprezy promujące krwiodawstwo (turniej piłki nożnej i siatkowej PCK); • zakup przypinek okazjonalnych na Historyczny Pochód Borowiaków; • nagrody i puchary Starosty Tucholskiego (Bieg Szlakiem III Wież nad Borami, powiatowy turniej szachowy, powiatowy turniej wędkarski PZW, Żalińskie MotoShow, wojewódzki konkurs chórów w Cekcynie, zawody pożarnicze, konkurs „autorytety młodego człowieka”); • udział w imprezie „Lato na wsi” w Minikowie; • współorganizacja Mikołajek (z PCPR); • organizacja Jarmarku Świętojańskiego, • udział w Dożynkach Wojewódzkich w Inowrocławiu (transport wieńca i ekipy dożynkowej).
--	---

SPORT

1. Wzorem lat ubiegłych na boisku Orlik przy Liceum Ogólnokształcącym zatrudniono animatora, któremu zlecono opiekę i prowadzenie zajęć łącznie w wymiarze 100 godzin w miesiącu. Powiat Tucholski w 2023 roku przystąpił do programu „Lokalny Animator Sportu” i w związku z tym Powiat Tucholski ponosił koszty przepracowanych 50 godzin. Czas realizacji zajęć obejmował okres od 1 marca 2023 do dnia 31 listopada 2023 r. i łącznie na orliku przeprowadzono 900 godz. zajęć w ramach programu.
2. 26 maja 2023 roku odbyły się XXI Powiatowe Szkole Igrzyska Sportowo-Rekreacyjne, które zostały zorganizowane we współpracy z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Tucholi po przerwie spowodowanej pandemią. W zawodach uczestniczyli uczniowie szkół podstawowych z terenu powiatu tucholskiego w dwóch kategoriach wiekowych klasy I-VI szkół podstawowych oraz klasy VII, VIII szkół podstawowych. Łącznie w zawodach uczestniczyło ok. 600 dzieci z terenu całego powiatu.
3. W ciągu roku szkolnego 2022/2023 odbywały się zawody w ramach powiatowych rozgrywek międzyszkolnych w ramach współzawodnictwa sportowego szkół

Wyniki za rok szkolny 2022/2023 kształtują się następująco:

IGRZYSKA DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ SZKÓŁ PODSTAWOWYCH NA ROK SZKOLNY 2022 – 2023					
ID - Igrzyska Dzieci (SZKOŁY PODSTAWOWE roczniki 2009 i młodszy) IMS - Igrzyska Młodzieży Szkolnej (Kl. VII i VIII SP roczniki 2007-2008)					
L.P.	Dyscyplina sportu	Kategoria rozgrywek	Eliminacje powiatowe	Szkoła-mistrz powiatu	Miejsce na zawodach wojewódzkich
1.	Piłkarskie „5” chłopcy	ID	29.09.2022	SP nr 2 Tuchola	6
2.	Sztafetowe Biegi przełajowe dziewczęta	ID	5.10.2022 r.	SP Śliwice	3

3.	Sztafetowe Biegi przełajowe chłopcy	ID	5.10.2022 r.	SP Śliwice	3
4.	Sztafetowe Biegi przełajowe dziewczeta	IMS	5.10.2022 r.	SP Kęsowo	4
5.	Sztafetowe Biegi przełajowe chłopcy	IMS	5.10.2022 r.	SP Cekcyn	7
6.	Pilka nożna chłopcy	IMS	12.10.2022 r.	SP Gostycyn	4
7.	Szachy	ID	18.10.2022 r.	SP nr 1 Tuchola	7
8.	Szachy	IMS	18.10.2022 r.	SP Cekcyn	4
9.	Tenis stołowy – drużyna dziewczeta	ID	28.10.2022 r.	SP Gostycyn	8
10.	Tenis stołowy – drużyna chłopcy	ID	28.10.2022 r.	SP Cekcyn	-----
11.	Tenis stołowy – drużyna dziewczeta	IMS	28.10.2022 r.	SP Cekcyn	7
12.	Tenis stołowy – drużyna chłopcy	IMS	28.10.2022 r.	SP Cekcyn	7
13.	Unihokej dziewcząt	IMS	23.11.2022 r.	SP Lubiewo	2
14.	Unihokej chłopców	IMS	23.11.2022 r.	SP Lubiewo	5
15.	Unihokej dziewcząt	ID	28.11.2022 r.	SP Lubiewo	3
16.	Unihokej chłopcy	ID	28.11.2022 r.	SP Gostycyn	5
17.	Pilka ręczna - dziewczeta	ID	15.12.2022 r.	SP Śliwice	5
18.	Pilka ręczna - chłopcy	ID	15.12.2022 r.	SP Śliwice	3
19.	Mini siatkówka dziewcząt	ID	22.02.2023 r.	SP nr 2 Tuchola	6
20.	Mini siatkówka chłopców	ID	22.02.2023 r.	SP Cekcyn	-----
21.	Siatkówka dziewcząt	IMS	08.03.2023 r.	SP nr 2 Tuchola	4
22.	Siatkówka chłopców	IMS	03.03..2023 r.	SP Cekcyn	-----
23.	Pilka ręczna - dziewczeta	IMS	----- --	SP Kęsowo	6
24.	Koszykówka dziewcząt	ID	26.04.2023 r.	SP Kęsowo	6
25.	Koszykówka chłopców	ID	26.04.2023 r.	SP Żalno	7

26.	Koszykówka dziewcząt	IMS	28.04.2023 r.	SP Żalno	7
27.	Koszykówka chłopców	IMS	28.04.2023 r.	SP Żalno	7
28.	Piłkarskie „5” dziewczęta	ID	10.05.2023 r.	SP Śliwice	5
29.	Piłka nożna dziewczęta	IMS	28.04.2023 r.	SP Kęsowo	7
30.	Trójbój LA dziewczęta	ID	17.05.2023 r.	SP nr 2 Tuchola	13
31.	Trójbój LA chłopcy	ID	17.05.2023 r.	SP nr 2 Tuchola	5
32.	Czwórbój LA dziewczęta	ID	17.05.2023 r.	SP Śliwice	-----
33.	Czwórbój LA chłopcy	ID	17.05.2023 r.	SP Śliwice	-----

LICEALIADA (szkoły ponadpodstawowe rok szkolny 2022 – 2023)				
L. p.	Dyscyplina sportu	Eliminacje powiatowe	Mistrz Powiatu	Finały wojewódzkie
1.	Sztafetowe Biegi przełajowe dziewczęta	5.10.2022 r.	TL Tuchola	14
2.	Sztafetowe Biegi przełajowe chłopcy	5.10.2022 r.	ZSLiT Tuchola	4
3.	Tenis stołowy drużynowy dziewczęta	18.10.2022 r.	ZSLiA Tuchola	7
4.	Tenis stołowy drużynowy chłopców	18.10.2022 r.	ZSLiT Tuchola	6
5.	Halowa piłka nożna	17.11.2022 r.	LO Tuchola	-----
6.	Piłka ręczna dziewczęta	19.12.2022.	LO Tuchola	6
7.	Piłka ręczna chłopcy	20.12.2022 r.	TL Tuchola	5
8.	Piłka siatkowa dziewczęta	24.01.2023 r.	LO Tuchola	6
9.	Piłka siatkowa chłopców	25.01.2023 r.	ZSLiT Tuchola	7
10.	Koszykówka chłopców	21.02.2023 r.	ZSLiT Tuchola	6
11.	Piłka nożna chłopcy „Na orliku”	04.04.2023 r.	LO Tuchola	7
12.	Piłka nożna dziewczęta „Na orliku”	12.04.2023 r.	LO Tuchola	4
13.	Siatkówka plażowa dziewczęta	1.06.2023 r.	LO Tuchola	1
14.	Siatkówka plażowa chłopców	7.06.2023 r.	ZSLiT Tuchola	6

4. W I semestrze roku szkolnego 2023/2024 od września odbyły się następujące zawody w III kategoriach wiekowych dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych (Igrzyska Dzieci i Igrzyska Młodzieży Szkolnej, Licealiada):

IGRZYSKA DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ SZKÓŁ PODSTAWOWYCH NA ROK SZKOLNY 2022 – 2023					
ID - Igrzyska Dzieci (SZKOŁY PODSTAWOWE roczniki 2011 i młodszy) IMS - Igrzyska Młodzieży Szkolnej (Kl. VII i VIII SP roczniki 2009-2010)					
L.p	Dyscyplina sportu	Kategoria rozgrywek	Eliminacje powiatowe	Szkoła - mistrz powiatu	Finale wojewódzkie
1.	Sztafetowe Biegi przełajowe dziewczęta	ID	3.10.2023 r.	SP Śliwice	4
2.	Sztafetowe Biegi przełajowe chłopcy	ID	3.10.2023 r.	SP Śliwice	7
3.	Sztafetowe Biegi przełajowe dziewczęta	IMS	3.10.2023 r.	SP Kęsowo	3
4.	Sztafetowe Biegi przełajowe chłopcy	IMS	3.10.2023 r.	SP Śliwice	2
5.	Piłkarskie „5” chłopcy	ID	09.10.2023 r.	SP nr 2 Tuchola	4
6.	Piłka nożna chłopcy	IMS	11.10.2023 r.	SP Śliwice	5
7.	Tenis stołowy – drużyna dziewczęta	ID	24.10.2023 r.	SP Cekcyn	7
8.	Tenis stołowy – drużyna chłopcy	ID	24.10.2023 r.	SP Cekcyn	7
9.	Tenis stołowy – drużyna dziewczęta	IMS	24.10.2023 r.	SP Gostycyn	-----
10.	Tenis stołowy – drużyna chłopcy	IMS	24.10.2023	SP Cekcyn	7
11.	Unihokej dziewcząt	IMS	9.11.2023	SP Bysław	6
12.	Unihokej chłopców	IMS	9.11.2023	SP Bysław	5
13.	Unihokej dziewcząt	ID	15.11.2023	SP Lubiewo	1 Awans na Mistrzostwa Polski
14.	Unihokej chłopcy	ID	15.11.2023	SP Lubiewo	1 Awans na Mistrzostwa Polski
15.	Szachy	ID	23.11.2023 r.	SP Bysław	2
16.	Szachy	IMS	23.11.2023 r.	SP Nr 1 Tuchola	5
17.	Mini siatkówka dziewcząt	ID	14.12.2023 r.	SP nr 3 Tuchola	7
18.	Mini siatkówka chłopców	ID	21.12.2023 r.	SP Cekcyn	-----
19.	Siatkówka chłopców	IMS	21.12.2023 r.	SP Cekcyn	-----

LICEALIADA - szkoły ponadpodstawowe (rok szkolny 2022 – 2023)				
L.p.	Dyscyplina sportu	Eliminacje powiatowe	Mistrz Powiatu	Finały wojewódzkie
1.	Sztafetowe Biegi przełajowe dziewczęta	3.10.2023 r.	LO Tuchola	11
2.	Sztafetowe Biegi przełajowe chłopcy	3.10.2023 r.	ZSLiT Tuchola	2
3.	Tenis stołowy drużynowy dziewcząt	24.10.2023 r.	ZSLiA Tuchola (reprezentacja na zawodach wojewódzkich przez II miejsce: TL Tuchola)	7
4.	Tenis stołowy drużynowy chłopców	24.10.2023 r.	ZSLiT Tuchola	6
5.	Halowa piłka nożna	22.11.2023 r.	TL Tuchola	-----
6.	Piłka ręczna dziewczęta	19.12.2023 r.	ZSLiT Tuchola	-----
7.	Piłka ręczna chłopcy	20.12.2023 r.	ZSLiA Tuchola	6

IX. Promocja i ochrona zdrowia.

I. Szpital powiatowy

Na terenie powiatu funkcjonuje szpital powiatowy, który jest prowadzony przez spółkę „Szpital Tucholski” Sp. z o.o., której większościowym udziałowcem jest Powiat Tucholski.

Wykaz udziałowców wraz z ilością i wartością nabytych udziałów przedstawia poniższa tabela.

LP	udziałowiec	ilość udziałów	wartość udziałów	% w całości
1.	Powiat Tucholski	5679	2 839 500,00	81,15
2.	Gmina Tuchola	1100	550 000,00	15,72
3.	Gmina Śliwice	59	29 500,00	0,84
4.	Gmina Cekcyn	52	26 000,00	0,74
5.	Gmina Gostycyn	58	29 000,00	0,83

6.	Gmina Lubiewo	41	20 500,00	0,59
7.	osoby fizyczne	9	4 500,00	0,13
razem :		6998	3 499 000,00	100,00

Na podstawie uchwały w miesiącu wrześniu 2023 r. środki w wysokości 500 000,00 zostały przekazane z przeznaczeniem na objęcie 1000 udziałów z spółce „Szpital Tucholski” Sp. z o.o. Objęcie udziałów zostanie ukonstytuowane aktualizacją umowy spółki na najbliższym Walnym Zgromadzeniu wspólników.

1. Stan organizacyjno-prawny

W roku 2023 odbyło się jedno Zgromadzenie Wspólników.

Na zwołanym zgodnie z KSH Zwyczajnym Zgromadzeniu w dniu 21 czerwca 2023 r., wspólnicy podjęli m.in. uchwały w sprawach:

- podwyższenia kapitału Spółki;
- zmian w Umowie Spółki;
- przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania finansowego oraz Zarządu z działalności Szpitala za rok 2022;
- przyjęcia i zatwierdzenia sprawozdania Rady Nadzorczej za 2022 rok;
- udzielenia absolutorium dla członków Rady Nadzorczej;
- podziału zysku za 2022 rok;
- udzielenia absolutorium dla Prezesa Zarządu Spółki;
- powołania Rady nadzorczej Szpitala Tucholskiego;
- przyjęcia Sprawozdania Prezesa Zarządu z wykonania Celów Zarządczych w 2022 roku i przyznania wynagrodzenia uzupełniającego dla Prezesa Zarządu za realizację Celów Zarządczych w 2022 roku.

W ciągu 2023 roku odbyło się pięć posiedzeń Rady Nadzorczej Spółki Szpital Tucholski. Omawiano na nich sytuację bieżącą Szpitala.

2. Analiza zatrudnienia i wynagrodzenia

Koszty osobowe w 2023 roku pozostały na podobnym poziomie do całości kosztów jak w roku poprzednim pomimo tego, że ciągu roku nastąpił wzrost wynagrodzeń wynikający z przepisów :

- ustawa z dnia 8 czerwca 2017 roku o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników w podmiotach leczniczych – tekst jednolity Dz.U. z 2022, poz 2139;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2022 roku, w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 roku – Dz.U. z 2022 poz. 1952.

Przeciętny stan zatrudnienia w 2023 roku przedstawia tabela poniżej:

Tabela Nr. 6 Porównanie stanu zatrudnienia w kolejnych 3 latach:

grupy	2021		2022		2023	
	umowa o pracę	kontrakt	umowa o pracę	kontrakt	umowa o pracę	kontrakt
lekarze	7	70	6	69	7	71
pielęgniarki i położne	81	63	84	61	89	58
pozostały medyczny	43	28	42	25	48	29
administracja	15	1	15	1	16	1
obsługa	4	0	6	0	8	0
pozostały pomocniczy	44	3	44	2	41	1
razem :	194	165	197	158	209	160

Saldo Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych na koniec 2023 roku wyniosło 11.716,97 zł.

3. Przychody i koszty działalności

a) informacja o świadczonych usługach – w omawianym 2023 roku obowiązywały następujące umowy z NFZ :

1. 2023/BO424/PSZ – leczenie szpitalne;
2. 17-22/BO424/SPO – świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze;
3. 19-23/BO424/PSY – opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień;
4. 18-22/BO424/REH – rehabilitacja lecznicza;
5. 11-22/BO424/AOS - ambulatoryjna opieka specjalistyczna;
6. Umowa z Konsorcjum na „Realizację zadań z zakresu Ratownictwa Medycznego”;
7. 20-23/BO424/PDT – transport medyczny;
8. BO424/CHZC -szczepienia p/COVID.

Zakres świadczonych usług przez Szpital w latach 2021-2023 w ujęciu liczbowym przedstawia Tabela Nr. 7 Lecznictwo zamknięte:

oddział	liczba hospitalizowanych		
	2021	2022	2023
wewnętrzny	1 185	958	1 277
kardiologiczny	1 077	1 217	1 359
ZOL	34	28	51
chirurgiczny	836	892	1 062
OIT	29	62	72

ginekologiczny	556	551	684
położniczy	741	666	651
neonatologiczny	696	640	606
dziecięcy	670	717	719
razem :	5 770	5 731	6 481
izba przyjęć	ilość porad/badań		
	11 594	11 729	10 648

Tabela Nr. 8 Lecznictwo otwarte:

poradnie	porady lekarskie		
	2021	2022	2023
chirurgiczna	12 112	13 451	13 990
ortopedyczna	5 418	5 608	3 915
dermatologiczna	2 436	3 315	3 351
neurologiczna	3 455	3 089	2 721
zdrowia psychicznego	4 261	3 863	1 621
ginekologiczna	7 225	7 822	8 076
uzależnień	2 263	2 485	2 354
endokrynologiczna	719	720	709
fizykoterapia - zabiegi	89 483	104 943	112 216
kardiologiczna	4 356	4 487	4 740
urologiczna	1 569	1 617	1 818
chorób płuc	2 523	2 404	2 177
nefrologiczna	719	706	793
diabetologiczna	1 424	1 436	526
ginekologiczna Śliwice/Gostycyn/Cekcyn	1 636	1 494	1 529
POZ	1 120	1 338	1 541
razem :	140 719	158 878	162 077
dział pomocy doraźnej - wyjazdy	3 514	3 425	2 935

Tabela Nr. 9 Badania diagnostyczne:

rodzaj badania	2021	2022	2023
EKG	22.445	22 485	23 328
RTG	13 257	13 449	12 569
USG	4 879	4 869	4 965
gastroskopia	1 045	1 070	1 402
kolonoskopia	564	543	611
bronchoskopia	13	10	17
próby wysiłkowe	509	464	471
doppler	557	666	757
echo serca	1 485	1 571	1 765
EKG przelykowa	13	11	8
EKG obciążeniowa	0	1	1
holter	958	1 009	1 323
TK	2 198	2 517	2 678
spirometria	355	471	560
razem :	48 278	49 136	50 455

W 2023 roku wykonano również:

1. operacje – 1.198, z czego:
 - dla oddz. chirurgicznego – 620 operacji;
 - dla oddz. ginekologicznego – 578 operacji.
2. zabiegi – 7.200, z czego:
 - dla oddz. chirurgicznego – 155 zabiegów;
 - dla oddz. ginekologicznego – 264 zabiegów;
 - dla poradni – 5.404 zabiegów;
 - zabiegi kardiologii inwazyjnej – 1.377 z czego:
 - diagnostyczne – 722;
 - inwazyjne – 655.
3. znieczulenia do zabiegów – 307, z czego:
 - dla oddz. chirurgicznego – 80 znieczulenia;
 - dla oddz. ginekologicznego – 227 znieczuleń.
4. Porody w ilości 602, z czego 19 w znieczuleniu.

b) struktura przychodów

W 2023 roku uzyskano większe o 26% do roku 2022 przychody w ramach kontraktu z NFZ.

Lp.	treść		kontrakt	faktury
1.	umowa	SZP		
	PSZ ryczałt + nielimitowane	Wewnętrzny	7 827 477,54	7 827 477,54
		OIT	2 964 467,35	2 964 467,35
		Pediatryczny	3 339 735,69	3 339 735,69
		Neonatologia	2 366 665,49	2 366 665,49
		Gin-Pol.	4 909 428,68	4 909 428,68
		Kardiologiczny	10 709 461,28	10 709 461,28
		Chirurgiczny	7 391 343,63	7 391 343,63
		Izba Przyjęć	3 077 844,53	3 077 844,53
		AOS		
		Por chirurgiczna	1 537 865,83	1 537 865,83
		por uraz ortopedyczna	636 716,81	636 716,81
		Por dermatologiczna	505 551,82	505 551,82
		Por endokrynologiczna	110 828,76	110 828,76
		Por.gin-polożnicza	1 561 950,83	1 561 950,83
		Por pol gin Śliwice/Gostycyn/Cekcyn	259 484,77	259 484,77
		Por chorób płuc	271 586,87	271 586,87
		Por kardiologiczna	1 013 991,03	1 013 991,03
		Por neurologiczna	290 225,42	290 225,42
		Por. urologiczna	354 369,54	354 369,54
		por diabetologiczna	42 953,60	42 953,60
		por nefrologiczna	100 923,19	100 923,19
		razem :	49 272 872,66	49 272 872,66
2.	SPO	SPO	1 906 205,52	1 906 205,52
3.	ASDK	GASTROSKOPIA	398 564,88	398 564,88

		KOLONOSKOPIA	262 503,84	262 503,84
		TK	541 900,81	541 900,81
		razem :	1 202 969,53	1 202 969,53
4.	REH	reh ambulatoryjna	2 017 492,47	2 017 492,47
5	PSY	por zdrowia psychiczn	147 200,63	147 200,63
		por uzależnień	256 881,79	256 881,79
		ośrodek dla dzieci	799 174,67	799 174,67
		razem :	1 203 257,09	1 203 257,09
5	RTM		6 799 982,40	6 799 982,40
6	PDT transport medyczny		3 074 654,96	3 074 654,96
7	POZN		1 523 164,44	1 523 164,44
razem :			67 000 599,07	67 000 599,07

c) koszty działalności

W 2023 roku koszty z działalności podstawowej wzrosły o 18 %, a różnicę w stosunku do roku 2022 przedstawia Tabela Nr 11:

rodzaj	2022		2023	
	tys zł	%	tys zł	%
1. zużycie materiałów	3 515	5,8	3 745	5,2
- leki	1 467	2,4	1 657	2,4
- żywność	23	0	34	0
- sprzęt 1x i odczynniki	777	1,3	1 026	1,4
- pozostałe	1 248	2,1	1 028	1,4
2. zużycie energii	831	1,4	1 469	2,0
- elektrycznej	580	1,0	1 180	1,6
- ciepłej	251	0,4	289	0,4

3. usługi obce	19 520	32,1	24 710	34,4
- medyczne	9 927	16,3	11 501	16,0
- dzierżawa	183	0,3	210	0,3
- catering	498	0,8	691	1,0
- 4Heart	7 217	11,9	10 635	14,8
- pozostałe	1 695	2,8	1 673	2,3
4. wynagrodzenia	31 965	52,5	36 276	50,6
- ze stosunku pracy	12 912	21,2	15 837	22,1
-z umów cywilno-prawnych	19 053	31,3	20 439	28,5
5. Świadczenia pracownicze	3 047	5,0	3 463	4,8
6. amortyzacja	1 666	2,7	1 787	2,5
7. pozostałe	300	0,5	304	0,5
Razem :	60 843	100	71 754	100

4. Projekty i inwestycje w 2023 r.

1. „Szpital Tucholski” we wrześniu 2023 roku zakończył realizację „Programu badań przesiewowych w kierunku wczesnego wykrywania raka jelita grubego”. Dzięki niemu około 1.500 pacjentów poddano diagnostycznym badaniom pod kątem wykrycia raka jelita grubego.

Całkowity koszt projektu to ponad 1 mln złotych.

2. Również we wrześniu 2023 roku zakończono realizację największej od lat inwestycji pn. „Budowa Zakładu Opiekuńczo – Leczniczego” dofinansowanego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Prace budowlane rozpoczęły się w marcu 2021r.

W nowym budynku o powierzchni całkowitej 2.795 m² obok Zakładu Opiekuńczo – Leczniczego liczącego teraz 33 łóżka (docelowo 64 łóżka), znalazł się także m.in. Zakład Rehabilitacji.

Całkowity koszt inwestycji wyniósł ok 13,5 mln zł. z wydatkami kwalifikowalnymi dotyczącymi budowy samego ZOL w wysokości 5,7 mln zł i dofinansowaniem blisko 4,9 mln zł.

3. W ciągu omawianego roku zrealizowano zadanie „Doposażenie oddziałów szpitalnych, modernizacja sal porodowych i oddziału pediatrycznego oraz zakup agregatu prądotwórczego i zasilacza UPS”, na kwotę około 7 mln złotych, a dofinansowanego w wysokości 95 %.
4. Kolejnym zrealizowanym w 2023 roku przez Szpital zadaniem było „Doposażenie oddziałów Szpitala Tucholskiego”, za pomocą którego doposażono Zakład rehabilitacji w nowej lokalizacji, na ogólną kwotę 180 tysięcy złotych.
5. W tymże roku zakupiono również nowy *ambulans typu B z wyposażeniem*, o wartości 600 tysięcy złotych, przy dofinansowaniu w 100%.
6. Ostatnim zadaniem w 2023 roku był drugi etap podniesienia poziomu bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych świadczeniodawców pt. „Cyberbezpieczeństwo”.

Koszt to około 400 tysięcy złotych, a dofinansowane w 100 %.

Na powyższe zadania wydatki ze środków własnych Szpitala Tucholskiego w 2023 roku wyniosły około 4,3 mln złotych.

5. Wynik finansowy i ocena sytuacji finansowej Spółki

Rok 2023 pod względem finansowym był trudny. Przychody Spółki w stosunku do 2022 roku wzrosły co prawda o 16 %, ale Szpital realizował i kończył łącznie 6 inwestycji, które w różnym stopniu były dofinansowywane. W ciągu roku pozyskiwano środki w postaci zaliczek, dokładając własne (m.in. kredyty), natomiast refundacje wkładów własnych Szpital otrzyma dopiero w 2024 roku, po zakończeniu wszystkich procedur sprawdzających instytucji finansujących.

Natomiast kontrakt z NFZ w 2023 roku wzrósł o 26 %.

Lp		treść	2022	2023	% do roku poprzedniego
1.	umowa	SZP			
	PSZ - ryczałt + nielimitowane	Wewnętrzny	5 242 328,41	7 827 477,54	
		COVID (oddział + inne zakresy)	1 549 471,84	0	
		OIT	2 957 206,88	2 964 467,35	
		Pediatryczny	2 313 704,97	3 339 735,69	
		Neonatologia	1 360 632,94	2 366 665,49	
		Gin-Pol.	4 251 163,60	4 909 428,68	
		Kardiologiczny	7 518 493,96	10 709 461,28	
		Chirurgiczny	5 530 775,98	7 391 343,63	
		Izba Przyjęć	2 007 080,66	3 077 844,53	
		AOS			
		Por chirurgiczna	1 209 450,82	1 537 865,83	
		por uraz ortopedyczna	833 023,26	636 716,81	
		Por dermatologiczna	426 626,59	505 551,82	
		Por endokrynologiczna	99 072,60	110 828,76	
		Por.gin-polożnicza	1 324 743,16	1 561 950,83	

		Por pol gin Śliwice/Gostycyn/Ce kczyn	227 846,95	259 484,77	
		Por chorób płuc	289 399,48	271 586,87	
		Por kardiologiczna	751 206,49	1 013 991,03	
		Por neurologiczna	285 236,32	290 225,42	
		Por. urologiczna	261 889,00	354 369,54	
		por diabetologiczna	106 581,79	42 953,60	
		por nefrologiczna	73 877,09	100 923,19	
		razem :	38 619 812,79	49 272 872,66	127,6
2.	SPO	SPO	1 311 991,31	1 906 205,52	145,3
3.	ASDK	GASTROSKOPIA	197 224,35	398 564,88	
		KOLONOSKOPIA	199 267,58	262 503,84	
		TK	346 252,42	541 900,81	
		razem :	742 744,35	1 202 969,53	162,0
	Rehabilitacja	reh ambulatoryjna	1 576 006,99	2 017 492,47	128,0
5	PSY	por zdrowia psychiczn	304 188,96	147 200,63	
		por uzależnień	222 459,31	256 881,79	
		Ośrodek dla dzieci	744 315,25	799 174,67	
		razem :	1 270 963,52	1 203 257,09	94,7
5	RTM		5 727 994,29	6 799 982,40	118,7
6	PDT transport medyczny		2 745 011,34	3 074 654,96	112,0
7	POZN		1 212 019,47	1 523 164,44	125,7
razem :			53 206 544,06	67 000 599,07	125,9

II. Pozostałe działania w obszarze zdrowia.

1. W 2023 roku szkoły ponadpodstawowe z terenu powiatu tucholskiego w ramach swojej działalności edukacyjnej realizowały ogólnopolski program profilaktyki czerniaka w edycji 2022/2023. Program jest realizowany na zaproszenie Studenckiego Koła Naukowego Onkoma przy Klinice Gastroenterologii Onkologicznej w Narodowym Instytucie Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie – Państwowego Instytutu Badawczego (SKN ONKOMA). Program ma na celu uświadamianie młodych ludzi o sytuacjach zwiększających zagrożenie związane z tym nowotworem skóry. Ponadto w ramach programu są przekazywane treści dotyczące samokontroli znamion i innych niepokojących objawów skórnych. W roku szkolnym 2022/2023 młodzież wzięła udział w 20 lekcjach przeprowadzonych przez 8 nauczycieli szkół powiatowych (łącznie 632 uczniów).

2. Do zadań powiatu należy także ustalenie rozkładu godzin pracy ogólnodostępnych aptek Powiatu Tucholskiego. Rada Powiatu Tucholskiego podjęła w 2022 roku uchwałę w tej sprawie ustalając także grafik dyżurów aptek w porze nocnej i w święta na rok 2023. Uchwała w sprawie ustalenia rozkładu godzin pracy ogólnodostępnych aptek Powiatu Tucholskiego została przekazana celem wykonania do wszystkich aptek w powiecie tucholskim, w tym do 7 aptek dyżurujących.

X. Edukacja publiczna.

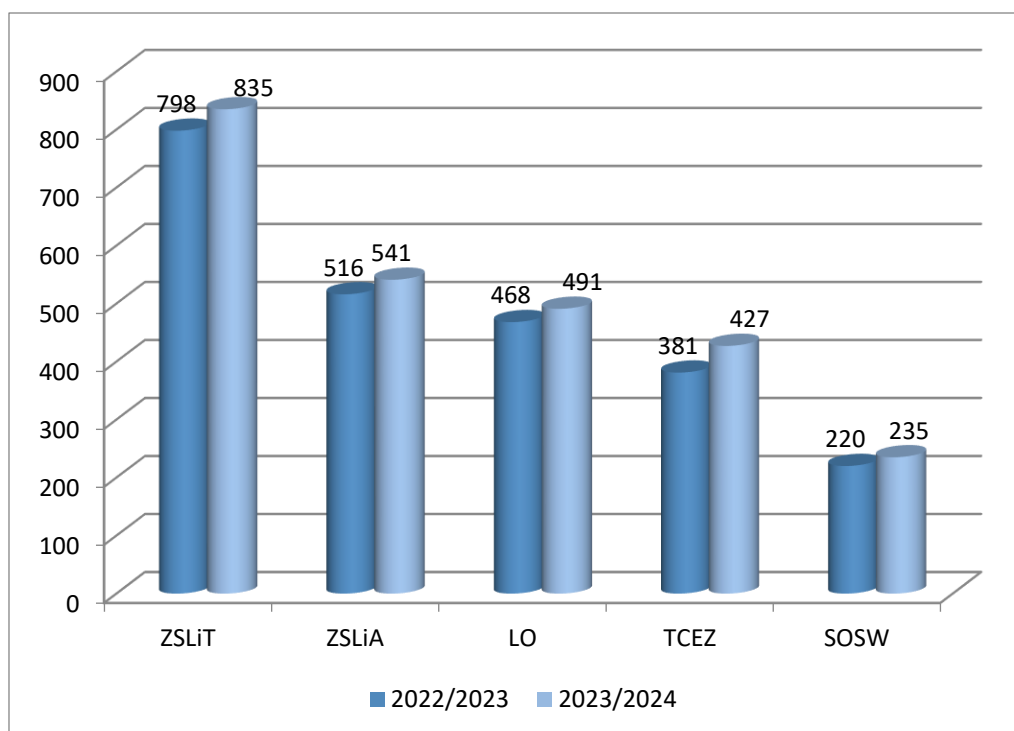
Powiat Tucholski jest organem prowadzącym dla szkół i placówek oświatowych:

1. Liceum Ogólnokształcące im. Bartłomieja Nowodworskiego w Tucholi,
2. Zespół Szkół Licealnych i Technicznych im. Ziemi Tucholskiej w Tucholi,
3. Zespół Szkół Licealnych i Agrotechnicznych im. Leona Janty – Polczyńskiego w Tucholi,
4. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Tucholi,
5. Tucholskie Centrum Edukacji Zawodowej w Tucholi,
6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Tucholi.

Obsługą finansową jednostek oświatowych zajmuje się Powiatowy Zakład Obsługi w Tucholi.

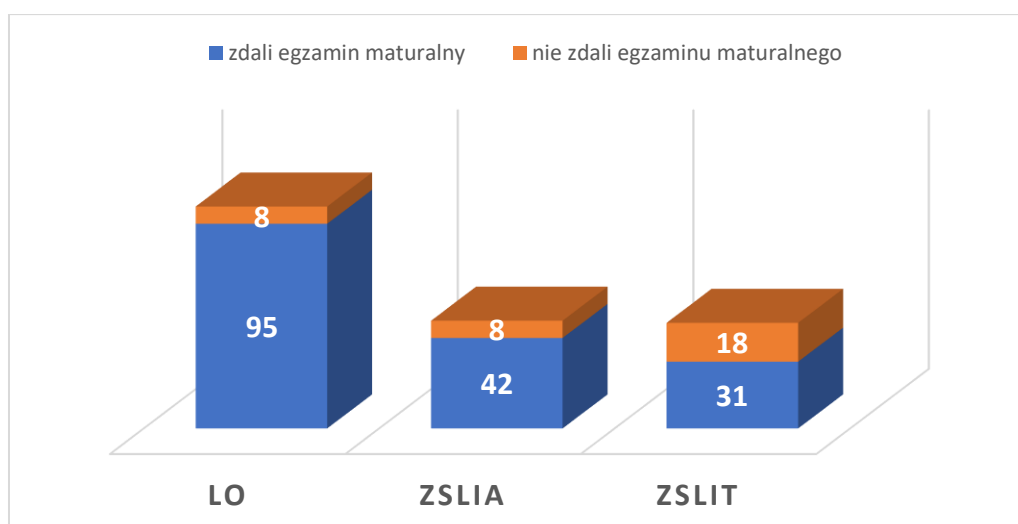
Na terenie powiatu funkcjonuje także Technikum Leśne im. Adama Loreta w Tucholi prowadzone przez Ministra Środowiska.

Liczbę uczniów w latach szkolnych 2022/2023 oraz 2023/2024 wg danych z Systemu Informacji Oświatowej przedstawia niżej zamieszczony wykres.

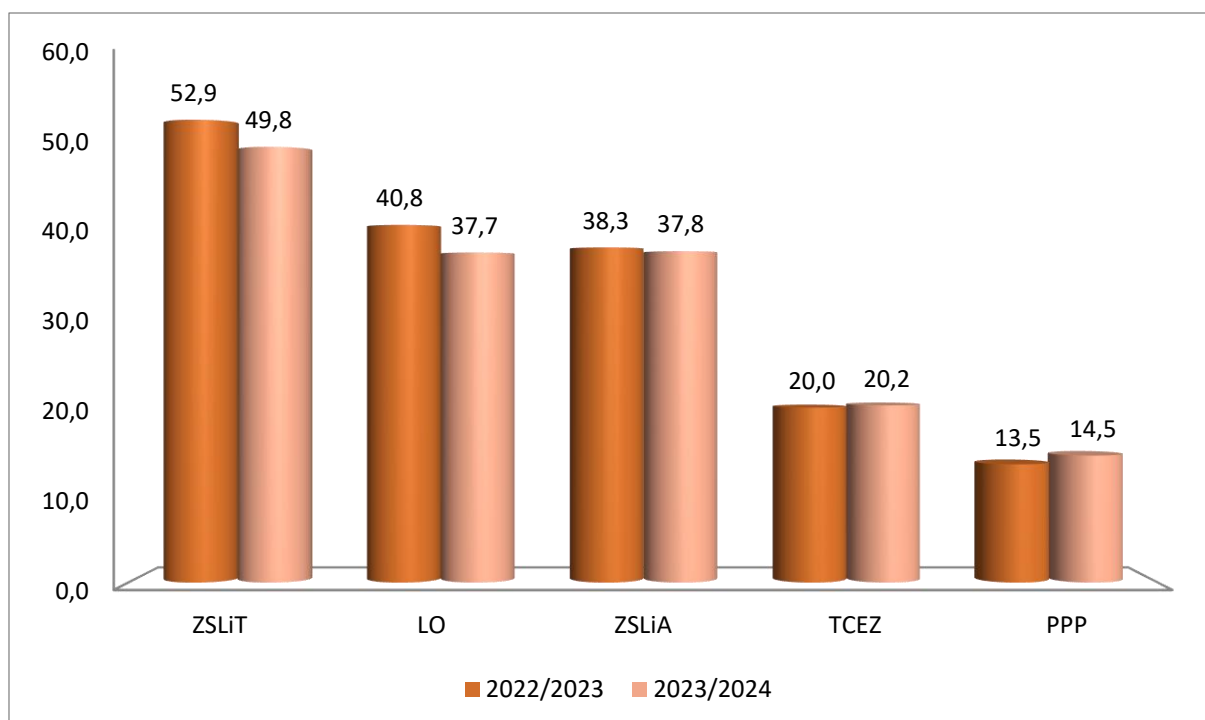

Zdawalność egzaminu maturalnego w 2023 r.

2023 r.	Liczba uczniów przystępujących do matury	Liczba uczniów, którzy zdali egzamin maturalny
LO	103	95
ZSLiA	50	42
ZSLiT	49	31

Poniżej zamieszczony wykres przedstawia liczbę etatów nauczycielskich ogółem wg danych z Systemu Informacji Oświatowej w latach szkolnych 2022/2023 oraz 2023/2024.

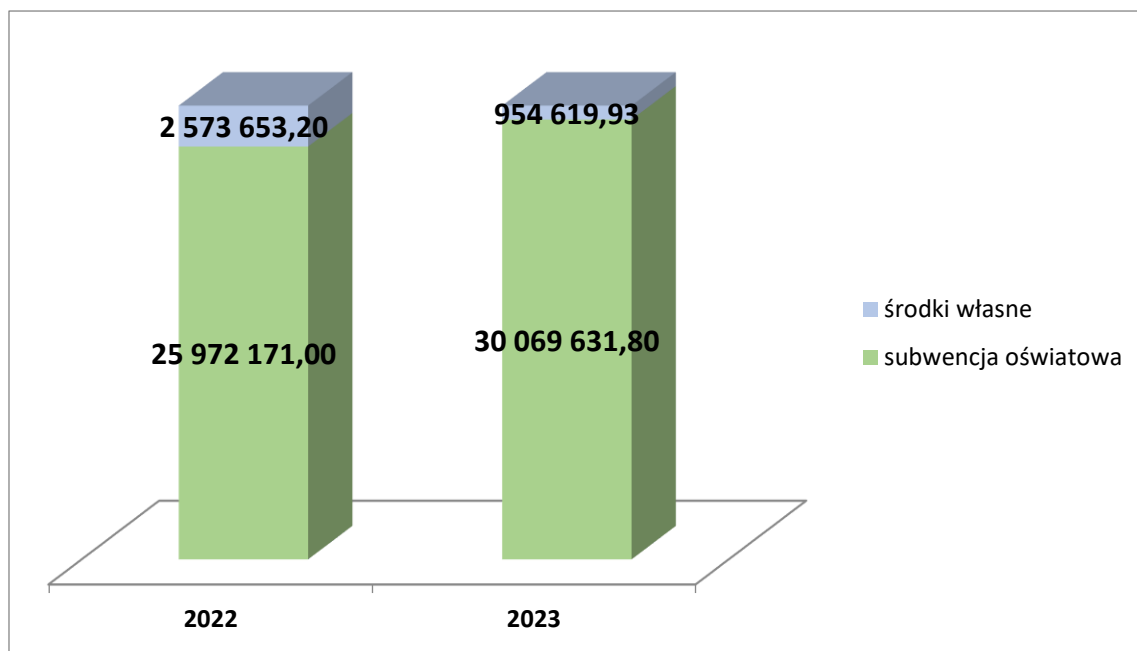

W szkołach i placówkach oświatowych w 2023 r. realizowane były projekty współfinansowane ze środków zewnętrznych.

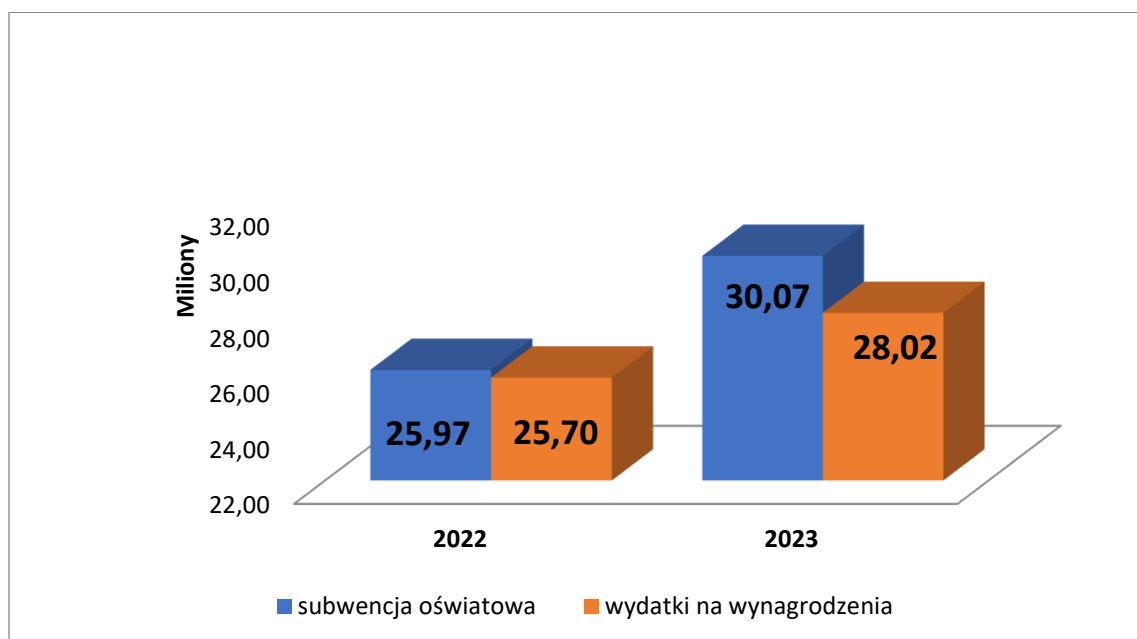
Nazwa projektu	Szkoła realizująca projekt	Termin realizacji	Finansowanie
Europejska Olimpiada Rolnicza	ZSLiA	/Austria/ 14.08.2023- 19.08.2023	w ramach programu ERASMUS+ AgroChellange Austria
Region Nauk Ścisłych	LO	2022/2023	Urząd Marszałkowski
Narodowy Projekt Prozwoju Czytelnictwa 2.0. w latach 2021 - 2025	LO	2022/2023	projekt rządowy
Przedsięwzięcie „Poznaj Polskę”, „Poznaj polskie ślady w Europie”	LO ZSLiA ZSLiT	2022/2023	projekt rządowy

Finansowanie zadań oświatowych.

Źródła finansowania zadań oświatowych w latach 2022-2023.

Zestawienie subwencji oświatowej z wydatkami na wynagrodzenia w latach 2022-2023.

Strategia Rozwoju Oświaty Powiatu Tucholskiego (2023-2030)

Strategia Rozwoju Oświaty Powiatu Tucholskiego na lata 2023-2030 zakłada tworzenie systemu nowoczesnego pod względem prowadzonych procesów dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczych, z atrakcyjną ofertą kształcenia odzwierciedlającą oczekiwania rynku pracy, bezpiecznego, dbającego o tradycyjne wartości jak rodzina, poszanowanie drugiego człowieka oraz patriotyzm.

Celami strategicznymi są: podnoszenie jakości kształcenia i optymalizowanie wyników egzaminów zewnętrznych, harmonijne działania wychowawcze, udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, bezpieczne i higieniczne warunki kształcenia, rozwój infrastruktury oświatowej, współpraca ze środowiskiem lokalnym oraz promocja szkół i placówek oświatowych.

Pierwsza ewaluacja strategii zostanie przeprowadzona do końca 2024 r.

XI. Administracja architektoniczno-budowlana.

Wydział Budownictwa i Komunikacji

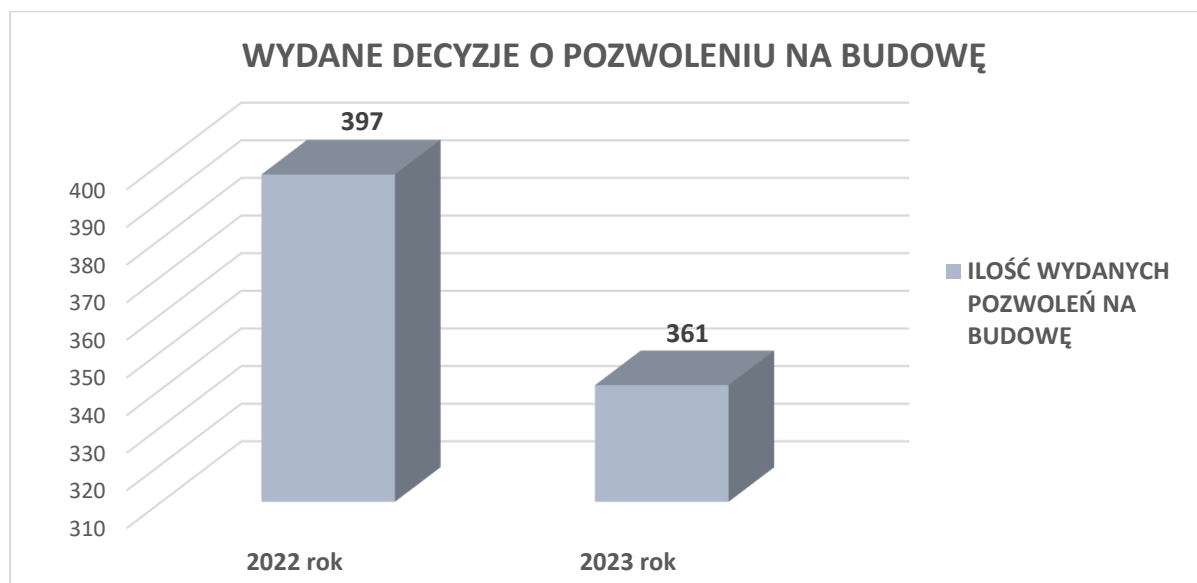
Referat Budownictwa realizuje zadania wynikające z ustaw w szczególności: prawo budowlane, o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o własności lokali, o szczegółowych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, o ochronie zabytków i opiece na zabytkami, o gospodarce nieruchomościami, o statystyce publicznej, o samorządzie powiatowym.

Ze względu na specyfikę składanych wniosków niezbędny jest czas do ich sprawdzenia, wezwania do uzupełnienia wniosku oraz przeprowadzenia postępowania administracyjnego. W myśl ustawy Prawo budowlane organ zobowiązany jest wydać decyzje administracyjne w terminie 65 dni, jednakże Referat stara się załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki (w zależności od skomplikowania sprawy), natomiast decyzje na podstawie ustawy o szczegółowych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (ZRID) w terminie 90 dni.

W roku 2023 średni czas oczekiwania na decyzje:

- pozwoleniu na wykonanie robót budowlanych (zgłoszenie zamiaru wykonania robót budowlanych) obejmujących zewnętrzną i wewnętrzną instalację gazu wynosił do 10 dni,
- decyzje na budowę, przebudowę, nadbudowę budynków - średni czas oczekiwania wynosił 35 dni,
- w roku 2023 wydano 9 decyzji ZRID, średni czas oczekiwania wyniósł 69 dni. Każdorazowo czasookres uzależniony jest od kompletności złożonego wniosku wraz z projektami budowlanymi, a także konieczności dwukrotnej publikacji na stronie biuletynu informacji publicznej oraz w prasie lokalnej na minimum 14 dni każdorazowo.

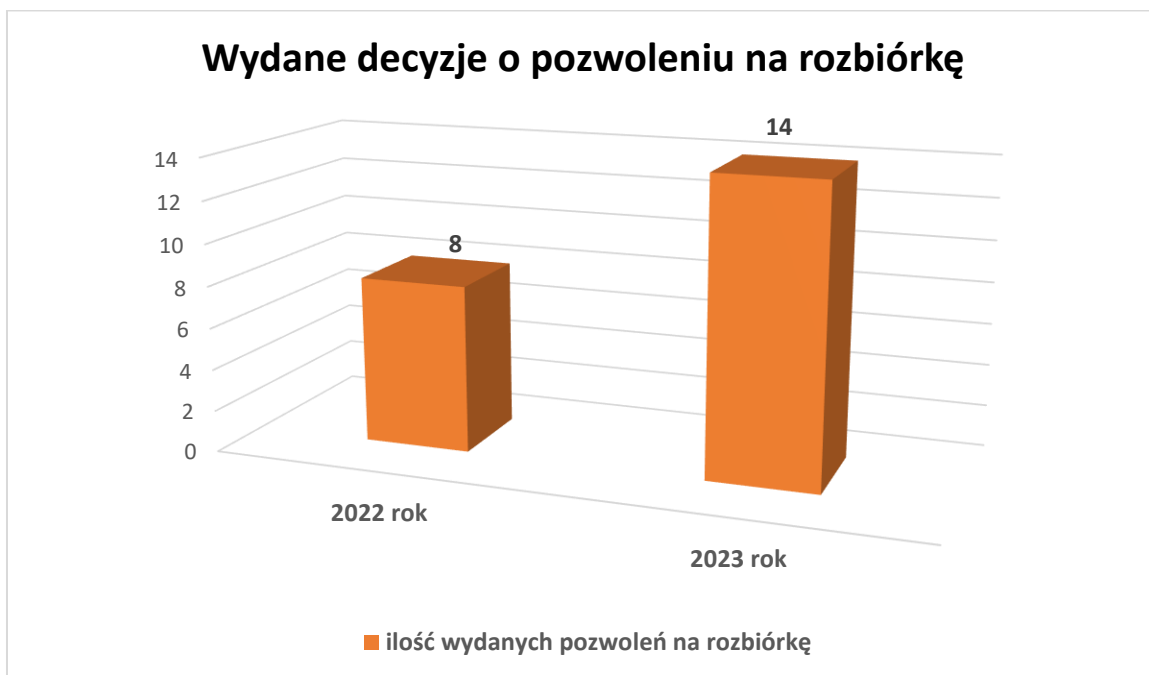
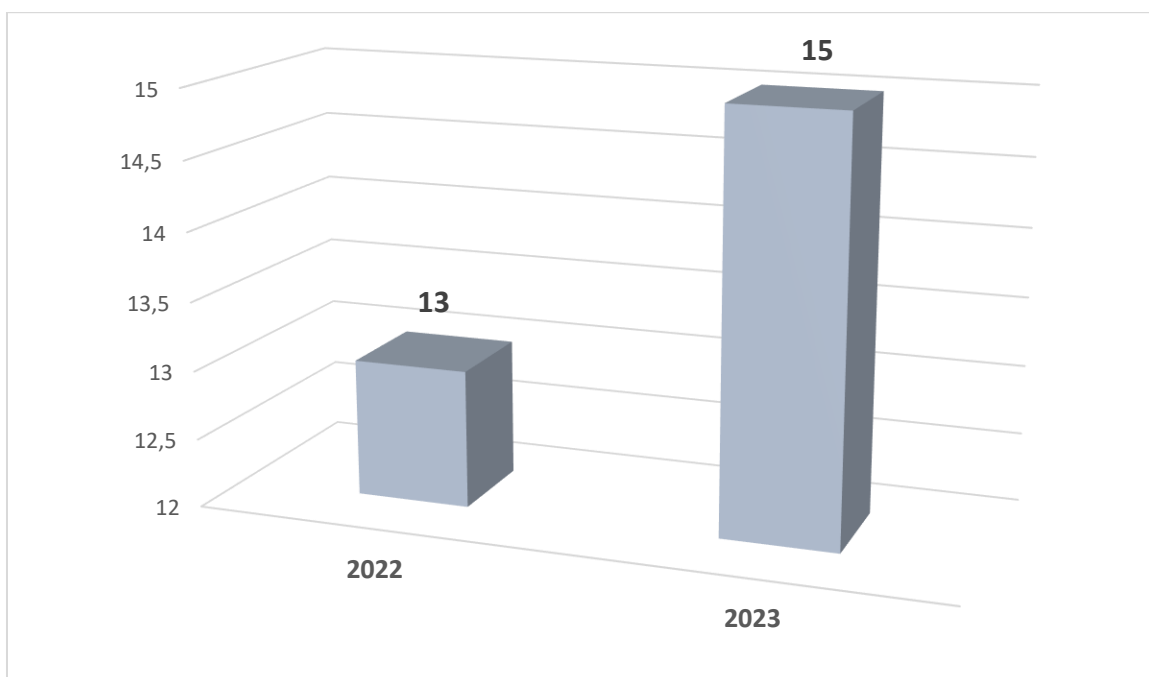
Poniżej przedstawiono w tabelach dane liczbowe ruchu budowlanego na terenie powiatu tucholskiego za lata 2022 i 2023

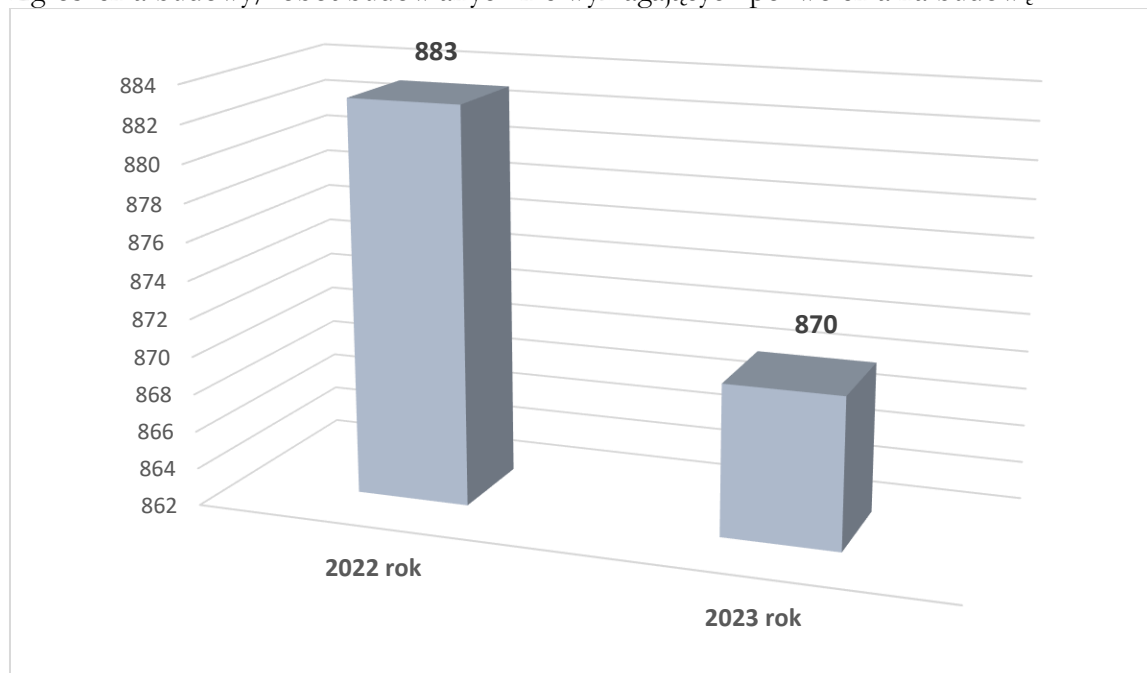
Od dnia 3 stycznia 2022 r. zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, natomiast wymaga zgłoszenia, o którym mowa w art. 30, budowa wolno stojących, nie więcej niż dwukondygnacyjnych budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy do 70 m², których obszar oddziaływania mieści się w całości na działce lub działkach, na których zostały zaprojektowane, a budowa jest prowadzona w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych inwestora.

W roku 2022 złożono 13 zgłoszeń budowy budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy do 70 m², natomiast roku 2023 złożono 15 zgłoszeń.

Zgłoszenia budowy wolno stojących, nie więcej niż dwukondygnacyjnych budynków mieszkalnych jednorodzinnych o powierzchni zabudowy do 70 m²

Zgłoszenia budowy/robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę

W roku 2023 złożono 1 odwołanie w sprawie zgłoszenia budowy nie wymagającej pozwolenia na budowę, jednakże Wojewoda utrzymał w mocy decyzję wydaną przez Starostę Tucholskiego.

Poza załatwianiem ww. spraw do Referatu wpływa również inna korespondencja wymagająca udzielenia odpowiedzi. Ponadto do zadań Referatu należy archiwizacja, kontrola zarządcza, prowadzenie rejestrów, wprowadzanie danych do programu RWDZ, sprawozdawczość: miesięczna (B-06), kwartalna (B-05), kwartalna (wydane decyzje i wnioski ZRID), półroczna (GUNB). Wytworzona w Referacie dokumentacja wymaga przygotowania do archiwizacji, zgodnie z instrukcją kancelaryjną oraz jej przekazania do archiwum mieszczącego się w budynku na terenie Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

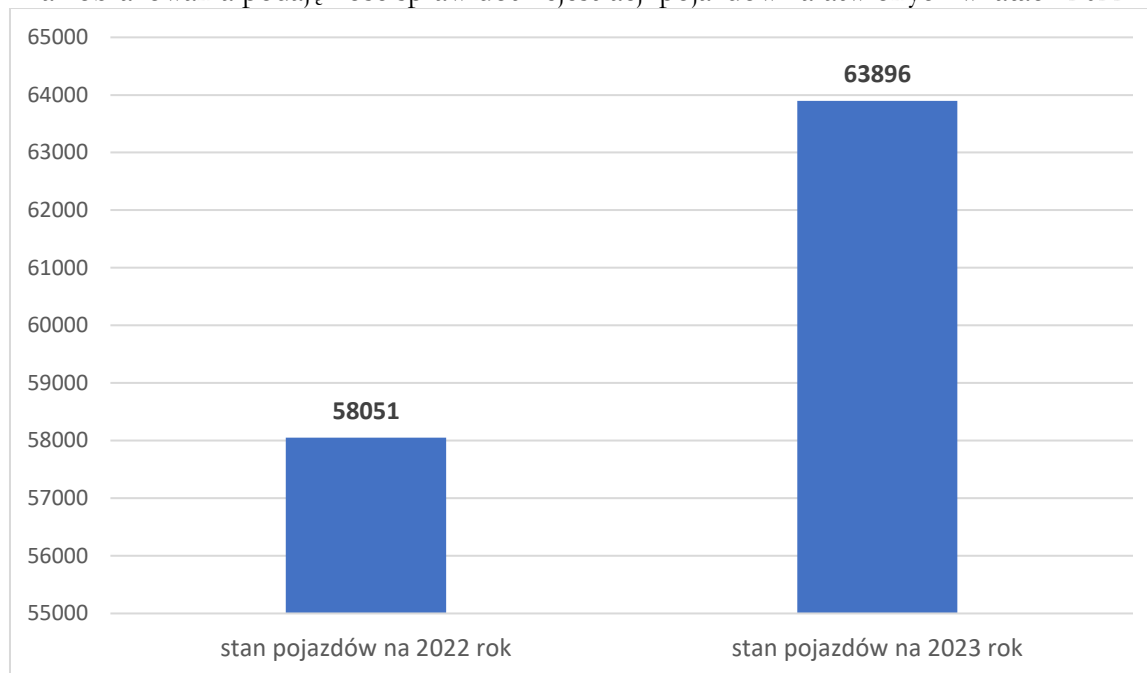
Pracownicy Referatu realizują także inne zadania zlecone przez Zarząd Powiatu Tucholskiego np. udział w konsultacjach z zakresu przepisów Prawa budowlanego na rzecz jednostek powiatowych, udział w pracach zespołów powołanych przez Starostę, udział w konsultacjach z przedstawicielami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu, Delegatura w Bydgoszczy w zakresie opiniowania planowanych zamierzeń inwestycyjnych zarówno powiatowych jak i innych np. gminy czy parafie z terenu powiatu tucholskiego.

XII. Komunikacja.

Wydział Budownictwa i Komunikacji

Referat Komunikacji realizuje zadania związane z rejestracją pojazdów, wydawaniem i zatrzymywaniem dokumentów stwierdzających uprawnienia do kierowania pojazdem, wydawaniem licencji i zezwoleń na wykonywanie transportu drogowego, zadania związane z publicznym transportem zbiorowym, zadania z zakresu usuwania pojazdów i prowadzenia parkingów oraz usuwania statków lub innych obiektów pływających, nadzór nad stacjami diagnostycznymi oraz ośrodkami szkolenia kierowców.

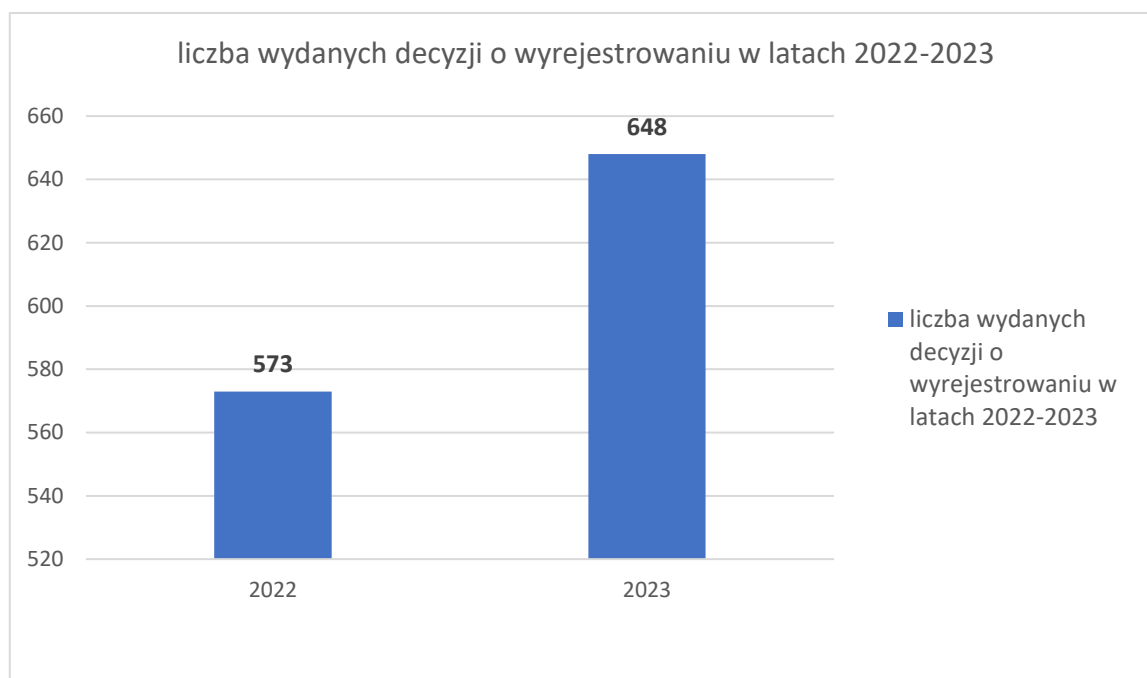
Dla zobrazowania podaje ilość spraw dot. rejestracji pojazdów załatwionych w latach 2022 i 2023

Wg prowadzonej ewidencji ilość zarejestrowanych pojazdów na dzień 31 grudnia 2023 r. na liczbę 63 896 pojazdów zarejestrowanych na dzień 31.12.2023 r. składają się:

- samochody osobowe - 33 723 szt.,
- samochody ciężarowe – 4 021 szt.
- motocykle - 2 100 szt.,
- motorowery – 4 437 szt.,
- pozostałe pojazdy – 19 615 szt.

Ponadto w roku 2023 zarejestrowano: 21 pojazdów na tablicach indywidualnych oraz 17 pojazdów na tablicach zabytkowych.

W zakresie rejestracji pojazdów wykonywane są też inne czynności z tym związane np. zamawianie druków, tablic rejestracyjnych, prowadzenie ewidencji druków ścisłego zarachowania, wydawanie decyzji, uzupełnianie zapisów w kartach pojazdów i dowodach rejestracyjnych, a także kserowanie wszystkich dokumentów składanych do wniosku, prowadzenie spisu spraw, archiwizacja, itd. Ponadto w Referacie wydawane są również decyzje o wyrejestrowaniu pojazdu z powodu demontażu kradzieży lub zbycia za granicę. W 2023 roku wydano 648 decyzji, w tym: z powodu demontażu - 597, kradzieży - 1 oraz zbycia za granicę - 50.

W związku z wprowadzeniem od 01 stycznia 2020 r. postępowań administracyjnych w sprawie nałożenia kar administracyjnych organ obowiązany jest naliczać kary za nie dopełnienie obowiązku zgłoszenia nabycia/ zbycia oraz rejestracji pojazdu w ustawowym terminie.

W roku 2023 wydano 699 decyzji w sprawie nałożenia kary pieniężnej za przekroczenie ww. obowiązku. Odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego złożono od 13 wydanych decyzji, z których organ II instancji 10 decyzji utrzymał w mocy, a 3 decyzje zostały przekazane do ponownego rozpatrzenia. W roku 2023 dochód z tego tytułu wyniósł 90 900, zł.

Referat Komunikacji realizuje także zadania z zakresu wydawania praw jazdy m. in.:

- przyjmowanie PKK (profil kandydata na kierowcę),
- wydawanie praw jazdy,
- wydawanie cofniętych praw jazdy wraz z decyzją,
- wydawanie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy,
- wydawanie zezwoleń na kierowanie pojazdami uprzywilejowanymi,
- wydawanie decyzji o skierowaniu na badania lekarskie i psychologiczne kierowców prowadzących pojazdy w stanie nietrzeźwości lub po użyciu alkoholu (zawiadomienie o wszczęciu postępowania, przesłuchanie świadka, wydanie decyzji administracyjnej),
- wydawanie decyzji o przywróceniu uprawnień,
- prowadzenie korespondencji wymagająca udzielenia odpowiedzi np. zapytania GOPS-u, Policji, Prokuratury, innych jednostek samorządowych, w sprawie wydawania uprawnień do kierowania pojazdami,

- wydawanie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy kierowcom, którzy przekroczyli prędkość powyżej 50 km/h w terenie zabudowanym,
- wydawanie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy kierowcom, którzy przekroczyli liczbę miejsc określoną w dowodzie rejestracyjnym,
- wydawanie decyzji o zatrzymaniu prawa jazdy kierowcom, którzy przekroczyli dozwoloną ilość 24 punktów karnych.

Dla przykładu w roku 2023 wydano 799 nowych uprawnień do kierowania pojazdami. Wydanych 14 decyzji w zakresie przekroczenia prędkości więcej niż 50 km/h, natomiast złożono 5 odwołań od ww. decyzji, które zostały utrzymane w mocy. W odniesieniu do decyzji administracyjnych w sprawie zatrzymania uprawnień z powodu kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem alkoholu lub środka podobnie działającego do alkoholu wydano 100 decyzji.

Ponadto w ramach zadań Referatu wykonywane są wszystkie zadania związane z:

- ośrodkami szkolenia kierowców (m.in. bieżąca korespondencja, analiza składanych przez OSK informacji o kursantach, przygotowywanie statystyki o zdawalności, prowadzenie rejestrów);
- stacjami kontroli pojazdów (korespondencja, prowadzenie rejestrów, wydawanie zaświadczeń stacji, wydawanie uprawnień diagnosty);
- wydaniem zezwoleń i licencji na transport drogowy (sprawdzanie kpl. wniosków, wydawanie zaświadczeń, zezwoleń, wypisów i licencji);
- usuwanie statków i pojazdów z dróg i ich przechowywanie na parkingach strzeżonych (przygotowywanie korespondencji, umów, uchwał, prowadzenie spraw związanych z przypadkiem pojazdów na rzecz powiatu);
- prowadzenie spraw dot. przeprawy promowej;
- sprawy związane z publicznym transportem zbiorowym;
- bieżące wprowadzanie danych do CEIDG.

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo o ruchu drogowym co najmniej raz w roku Starosta zobowiązany jest przeprowadzać kontrole stacji kontroli pojazdów i ośrodków szkolenia kierowców.

W odniesieniu do stacji kontroli pojazdów w roku 2023 przeprowadzono 8 kontroli, w tym: 3 kontrole w okręgowych stacjach kontroli pojazdów i 5 kontroli w podstawowych stacjach kontroli pojazdów. W trakcie kontroli sprawdzano zarówno dokumentację prowadzoną przez przedsiębiorcę, zachowanie odpowiednich terminów przy wystawianiu stosownych dokumentów, sposobu i prawidłowości prowadzenia okresowych kart poszczególnych urządzeń, jak i wyposażenie stacji, o której mowa w art. 83 b ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz rozporządzeniach wykonawczych. W wyniku kontroli wydano 1 zalecenie pokontrolne.

Ponadto w roku 2023 przeprowadzono 11 kontroli Ośrodków Szkolenia Kierowców. W trakcie kontroli – w Ośrodkach sprawdzana jest infrastruktura ośrodka wraz z pomiarami (m. in. sala wykładowa, pomieszczenie biurowe, plac manewrowy oraz pojazdy przeznaczone do nauki jazdy), dokumenty zatrudnionych w ośrodku instruktorów oraz ich kwalifikacje, zgodność prowadzonych kursów z przepisami oraz informacjami przekazywanymi Staroście. W wyniku kontroli wydano 8 zaleceń pokontrolnych.

W ramach zadań Referatu realizowane są także zadania wynikające z ustawy o transporcie drogowym. Starosta w roku 2022 wydał m. in. zezwolenia:

- 1) zezwolenia na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego rzeczy i osób – 7 szt.,

- 2) zaświadczenia na przewozy na potrzeby własne rzeczy i osób – 6,
- 3) zezwolenia na przejazd pojazdu nienormatywnego – 35.

Zgodnie z art. 84 ust. 2 tejże ustawy organ przeprowadza kontrole zezwoleń na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego, licencji, zezwoleń lub zaświadczeń na przewóz na potrzeby własne przeprowadza się co najmniej raz na 5 lat. W roku 2023 przeprowadzono 2 kontrole. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast udzielono pouczenia.

Publiczny transport zbiorowy

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, Powiat włączył się w proces wdrażania Rządowego programu, którego celem jest rozwój autobusowych linii komunikacyjnych na obszarach dotąd wykluczonych komunikacyjnie lub też z ograniczoną dostępnością, umożliwiając tym samym mieszkańcom terenów wiejskich i podmiejskich dojazd do sąsiednich gmin oraz większych ośrodków miejskich, będących lokalnymi centrami administracyjnymi lub gospodarczymi.

W roku 2022 została zawarta umowa pomiędzy Powiatem Tucholskim (Organizatorem) a Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej w Chojnicach Sp. z o.o. (Operatorem) na świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego, w powiatowych przewozach pasażerskich w transporcie drogowym, na obszarze Powiatu Tucholskiego, która obowiązywała również w roku 2023. Powiat realizował przewozy osób na 11 liniach komunikacyjnych mających charakter użyteczności publicznej.

Zgodnie z przepisami powołanej ustawy, organizatorzy otrzymują dofinansowanie do kwoty deficytu pojedynczej linii komunikacyjnej o charakterze użyteczności publicznej. Dopłatę w 2023 roku ustalono w kwocie 3,00 zł do 1 wozokilometra przewozu o charakterze użyteczności publicznej.

Powołując się na ww. ustawę Powiat Tucholski zawarł umowę z Wojewodą Kujawsko – Pomorskim na udzielenie ze środków Funduszu dopłaty do realizacji zadań własnych Organizatora dotyczących zapewnienia funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego w zakresie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. Wysokość dofinansowania przekazana przez Wojewodę dla Organizatora w roku kalendarzowym 2023 to kwota 232 393,25 zł. Łączna wielkość pracy eksploatacyjnej na 11 liniach komunikacyjnych wykazana w wozokilometrach wyniosła 151 668.

Z tytułu stosowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym, przy przewozach osób na podstawie jednorazowych biletów ulgowych oraz imiennych miesięcznych biletów ulgowych, zostało zawarte porozumienie pomiędzy Powiatem Tucholskim a Marszałkiem Województwa Kujawsko – Pomorskiego. W związku z powyższym zostały przekazane Organizatorowi rekompensaty w części stanowiącej zwrot utraconych przychodów z tytułu stosowania ustawowych uprawnień do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym do wysokości poniesionej z tego tytułu straty przez Operatora. W roku 2023 kwota rekompensaty przekazana Organizatorowi wyniosła 211 751,17 zł.

Rozpiętość zadań realizowanych w Wydziale jest bardzo duża i zarazem wymaga odpowiedzialnego i merytorycznego załatwienia. Wytworzona w Referacie dokumentacja wymaga przygotowania do archiwizacji, zgodnie z instrukcją kancelaryjną oraz jej składowania w archiwum mieszczącym się w budynku księżnicy przy ul. Pocztovej oraz na terenie Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

Elektromobilność

Pojazdy elektryczne w powiecie tucholskim

W powiecie tucholskim jest zarejestrowanych wg stanu na dzień 31.12.2023 r.:

44 pojazdy elektryczne, w tym: 19 samochodów elektrycznych, 22 motorowerów i 3 motocykle.

Wykonywanie innych czynności w Referacie

Poza załatwianiem ww. spraw do Referatu wpływała również inna korespondencja wymagająca udzielenia odpowiedzi, np. zapytania z Urzędu Skarbowego, Policji, Prokuratury, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie rejestracji pojazdów oraz uprawnień kierowców.

Referat przyjmuje interesantów na bieżąco i większość spraw związanych z rejestracją pojazdów, wydawaniem praw jazdy i wydaniem zezwoleń i licencji na transport drogowy, są wydawane wnioskodawcy w dniu złożenia wniosku.

W roku 2023 Wydział gospodarował środkami publicznymi zgodnie z art. 254 ustawy o finansach publicznych w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, w granicach kwot określonych w planie finansowym.

XIII. Geodezja, kartografia i kataster.

Do zadań starosty jako organu Służby Geodezyjnej i Kartograficznej w Polsce należy w szczególności: prowadzenie powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym: prowadzenie dla obszaru powiatu ewidencji gruntów i budynków, geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu, gleboznawczej klasyfikacji gruntów, tworzenie, prowadzenie i udostępnianie prowadzonych baz danych, tworzenie i udostępnianie standardowych opracowań kartograficznych w skalach: 1:500, 1:1000, 1:2000, 1:5000, koordynacja usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu, zakładanie osnów szczegółowych, przeprowadzanie powszechnej taksacji nieruchomości oraz opracowywanie i prowadzenie map i tabel taksacyjnych dotyczących nieruchomości, ochrona znaków geodezyjnych, grawimetrycznych i magnetycznych.

Wyszczególnione wyżej zadania wykonywało w roku sprawozdawczym 7 pracowników stałych oraz 2 pracowników zatrudnionych na czas określony.

W zakresie prowadzenia powiatowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego przyjęto 2081 zgłoszeń prac, 2016 operatów technicznych oraz zrealizowano 3816 zamówień na dokumenty i materiały państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (wypisy, wyrisy, kopie map i dokumentów, informacje). Wprowadzono 4179 zmian w ewidencji gruntów i budynków oraz dokonano 351 koordynacji usytuowania projektowanych sieci uzbrojenia terenu. Wydano 18 decyzji administracyjne z zakresu gleboznawczej klasyfikacji gruntów. Wpływy ze sprzedaży materiałów oraz obsługi prac geodezyjnych i kartograficznych wyniosły 698 194,20 zł.

Przy wsparciu środków budżetowych Wojewody wykonano skanowanie archiwalnych rejestrów gruntów dla czterech jednostek ewidencyjnych za kwotę 45 000,00 zł, uzupełniające skanowanie materiałów zasobu za kwotę 6 000,00 zł, opracowano plik do aktualizacji granicy powiatu za kwotę 29 070,00 zł, dokonano dostosowania i konwersji baz danych do nowego modelu pojęciowego za kwotę 66 420,00 zł (w tym wkład własny: 20 270,00). Dotacja Wojewody w wysokości 8 305,75 zł dofinansowała również zakup jednostek centralnych i monitorów.

W roku sprawozdawczym zakończono dwuletnie zadanie inwestycyjne dotyczące uruchomienia Portalu Geodety i Portalu Narad Koordynacyjnych za łączną kwotę 68 634,00 zł (kwota w roku 2023 wyniosła 34 317,00 zł) oraz wdrożono moduł płatności elektronicznych za kwotę 6 150,00 zł.

XIV. Gospodarka nieruchomościami.

Wydział Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Zasobami Przyrody.

Powiat Tucholski jest właścicielem niżej wymienionych nieruchomości położonych na terenie:

Tucholi działki nr :

- 1460/7, 1469/23 – pow. 0,6655 ha - w zarządzie Tucholskiego Centrum Edukacji Zawodowej
- 1460/11 – pow. 1,4815 ha – w zarządzie Zespołu Szkół Licealnych i Technicznych.
- 1460/10 – o pow. 0,3559 ha – w zarządzie Zakładu Aktywności Zawodowej w Tucholi
- 1388/3, 1388/7, 1388/13, 1389/12 – pow. 1,3184 ha – w zarządzie Liceum Ogólnokształcącego im. Bartłomieja Nowodworskiego
- 3824/1 – pow. 0,4457 ha – w zarządzie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Tucholi
- 2137/10, 2137/3, 2137/7, 1389/9, 1389/8, 1389/11 – pow. 0,1948 ha – siedziba Starostwa Powiatowego w Tucholi ul. Pocztowa 7 wraz z zapleczem technicznym
- 1389/7 – pow. 0,0053 ha – w dzierżawie do dnia 21 sierpnia 2026 r.
- 3825/2 – pow. 0,1831 ha udział do 55265/101283 części – Starostwo Powiatowe w Tucholi ul. Pocztowa 7 (Książnica)
- 2184/73 – pow. 0,5269 ha w trwałym zarządzie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi
- 2031 – o pow. 0,0385 ha – w trwałym zarządzie Powiatowego Urzędu Pracy w Tucholi
- 1487/11, 1384/20, 1487/16 - pow. 1,5742 ha – w zarządzie Zarządu Dróg Powiatowych
- 3817/11, – pow. 0,0961ha – działka budowlana przeznaczona do zbycia w drodze przetargu nieograniczonego. W roku 2023 wznowiono działania zmierzające do sprzedaży przedmiotowej działki. Ogłoszono przetargi w sierpniu i grudniu 2023 r. oraz w lutym i kwietniu 2024 r.. Przetarg zakończony wynikiem negatywnym
- 1487/13, 1487/15 – 0,1623 ha – w zarządzie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi
- 3834 – pow. 0,9236 ha – Szpital Tucholski (umowa dzierżawy zawarta w dniu 13.08.2018 r. na okres 20 lat).

Gostycyn:

- 339/11 – o pow. 0,1859 ha – Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 1 w Gostycynie

Żalno:

- 74/22, 74/23 – o pow. 0,4038 ha - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Nr 2 w Żalnie

Raciąż :

- 15/1, 15/3, 15/4, 15/12, 15/13 - pow. 1,7930 ha – w zarządzie Domu Pomocy Społecznej w Wysokiej
- 581/2 -pow. 0,3230 ha – teren po tartaku w obrębie Raciąż

DROGI POWIATOWE

Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320), jednostka samorządu terytorialnego, do której właściwości należą sprawy z zakresu planowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg, jest zarządcą drogi. W myśl 19 ust. 2 pkt. 3 cytowanej ustawy, zarządcą dróg powiatowych jest zarząd powiatu, który może wykonywać swoje obowiązki, stosując art. 21 ust. 1 przytoczonej ustawy, przy pomocy jednostki organizacyjnej będącej zarządem drogi, czyli zarządcą dróg zaliczonych do kategorii powiatowych na terenie powiatu tucholskiego jest Zarząd Powiatu Tucholskiego, wykonujący swoje obowiązki przy pomocy Zarządu Dróg Powiatowych w Tucholi.

Na terenie powiatu tucholskiego zaliczono do kategorii dróg powiatowych 46 dróg publicznych, zlokalizowanych na 1986 działkach o łącznej powierzchni 531,0244 ha i wartości 6.447.882.43 zł (według stanu na dzień 31.12.2023 roku). Działki te stanowią własność Powiatu Tucholskiego.

W 2023 roku wydano:

- 29 decyzji odszkodowawczych dla nieruchomości nabytych z mocy prawa przez Powiat Tucholski na podstawie decyzji Starosty Tucholskiego z dnia 28 grudnia 2020 roku nr LUB.69.2020 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn. „*Rozbudowa drogi powiatowej nr 1030C relacji Cekcyn – Sokole Kuźnica na odcinku Cekcyn – Bystaw od km 2 + 030 do km 8 +000*” na łączną kwotę 136.284,00 zł;
- 15 decyzji odszkodowawczych dla nieruchomości nabytych z mocy prawa przez Powiat Tucholski na podstawie decyzji Starosty Tucholskiego 29 grudnia 2020 roku nr CEKC.90.2020 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn. „*Rozbudowa drogi powiatowej 1026C relacji Wielkie Gacno – Cekcyn – Rudzki Most od km 10+978 do km 18+800*” na łączną kwotę 78.490,00 zł.

W 2023 roku wszczęto:

- 3 postępowania odszkodowawcze dla nieruchomości nabytych z mocy prawa przez Powiat Tucholski na podstawie decyzji Starosty Tucholskiego 29 grudnia 2020 roku nr CEKC.90.2020 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn. „*Rozbudowa drogi powiatowej 1026C relacji Wielkie Gacno – Cekcyn – Rudzki Most od km 10+978 do km 18+800*” na łączną kwotę 78.490,00 zł.
- 5 postępowań odszkodowawczych za nieruchomości przejęte z mocy prawa przez Powiat Tucholski na podstawie decyzji Starosty Tucholskiego z dnia 14 lutego 2023 roku nr 4.2022 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn. „*Rozbudowa drogi powiatowej nr 1005C Śliewice – Śliewiczki na odcinku od km 11+189 do km 11+325,03 w ramach zadania inwestycyjnego pod nazwą <Przebudowa skrzyżowania z linią kolejową w miejscowości Śliewice>*”;
- 35 postępowań odszkodowawczych za nieruchomości przejęte z mocy prawa przez Powiat Tucholski na podstawie decyzji Starosty Tucholskiego z dnia 14 kwietnia 2023 roku nr 5.2022 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn. „*Rozbudowa drogi powiatowej nr 1038C wraz z budową i przebudową ścieżki rowerowej na odcinku Gostycyn – Piła od km 0+100 do km 3+410,62*”.

W 2023 roku Powiat Tucholski nabył pod drogę powiatową:

- działkę nr 135/3 o pow. 0,0138 ha, obręb Cekcyn, gm. Cekcyn (dr. pow. 1026C) o wartości 1.549,74 zł na podstawie decyzji podziałowej Wójta Gminy Cekcyn nr GG.6831.31.2022 z dnia 23.01.2023 r.;

- działkę nr 572/1 o pow. 0,0182 ha, obręb Cekcyn, gm. Cekcyn (dr. pow. 1026C) o wartości 2.043,86 zł na podstawie decyzji Wójta Gminy Cekcyn nr GG.6831.38.2022 z dnia 16.06.2023 r.;
- 7 działek o łącznej pow. 0,8816 ha, obręb Śliwice, gm. Śliwice (droga pow. 1005C) na podstawie decyzji Starosty Tucholskiego z dnia 14 lutego 2023 roku nr 4.2022 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn. „*Rozbudowa drogi powiatowej nr 1005C Śliwice – Śliwiczki na odcinku od km 11+189 do km 11+325,03 w ramach zadania inwestycyjnego pod nazwą <Przebudowa skrzyżowania z linią kolejową w miejscowości Śliwice>*” o wartości 214.949,00 zł (wartość na podstawie wycen z 2023 r.);
- 43 działki o łącznej pow. 1,5034 h, obręb Gostycyn, gm. Gostycyn (droga pow. 1038C) na podstawie decyzji Starosty Tucholskiego z dnia 14 kwietnia 2023 roku nr 5.2022 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn. „*Rozbudowa drogi powiatowej nr 1038C wraz z budową i przebudową ścieżki rowerowej na odcinku Gostycyn – Piła od km 0+100 do km 3+410,62*” (wartość nieruchomości jest szacowana);
- 31 działek o łącznej pow. 0,1848 h, obręb Ostrowo, gm. Cekcyn (droga pow. 1031C) na podstawie decyzji Starosty Tucholskiego z dnia 4 października 2023 roku nr 4.2023 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn. „*Rozbudowa drogi powiatowej nr 1031C w miejscowości Ostrowo, gmina Cekcyn wraz z budową odwodnienia drogowego, budową oświetlenia drogowego oraz budową kanału technologicznego*” (wartość nieruchomości jest szacowana);
- 23 działki o łącznej pow. 0,1423 h, obręb Sucha, gm. Lubiewo (droga pow. 1030C) na podstawie decyzji Starosty Tucholskiego z dnia 4 października 2023 roku nr 4.2023 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej pn. „*Przebudowa i rozbudowa drogi powiatowej nr 1030C relacji Cekcyn – sokole Kuźnica w miejscowości Sucha od km 19+000 do km 20+000*” (wartość nieruchomości jest szacowana).

Ograniczone prawo rzeczowe:

Tuchola

- działka nr 1460/11 – prawo przejścia i przejazdu przez tę nieruchomość w pasie szerokości ok. 10 m i długości 7 m od strony ul. Świeckiej dla właścicieli nieruchomości – działki nr 1460/8 .
- działki nr 1460/11, 1460/13, 1487/16 obciążone służebnością przesylu na rzecz Spółki ENEA Operator Sp. z o.o. Oddział dystrybucji Bydgoszcz, Rejon Dystrybucji Chojnice:
 - działka nr 1460/11 – pas o długości 10 m (łącznie 6,6 m²)
 - działka nr 1460/13 – pas o długości 57 m (łącznie 37 m²)
 - działka nr 1460/16 – pas o długości 30 m (łącznie 18,9 m²)
- działka 1460/10 obciążona służebnością gruntową na rzecz każdorazowego użytkownika wieczystego lub właściciela działki nr 1469/34 (pas o długości 15,9 m – łącznie 8m²)
- działki 1460/13 i 1487/16 obciążone służebnością przesylu na rzecz Spółki ENEA Operator Sp. z o.o. Oddział Dystrybucji Bydgoszcz:
 - działka 1460/13 – pas o długości 60 m (łącznie 30 m²)
 - działka 1460/16 – pas o długości 33 m (łącznie 16,50 m²)
- działka 1460/11 obciążona służebnością przesylu na rzecz Spółki NETIA S.A. (pas o długości 7m – łącznie 7m²)

- działka 1460/10 obciążona służebnością przesyłu na rzecz Spółki ENEA Operator Sp. Z o.o. - pas o długości 12 m (łącznie 6m²)

W celu realizacji projektu „Bory Tucholskie – w labiryntach natury” Powiat Tucholski na mocy umowy dzierżawnej posiada działkę nr 87/4 położoną w obrębie Legbąd o powierzchni 0,2700 ha, umowa dzierżawna obowiązuje do 31.08.2029 r.

W ramach projektu „Borowiackie Szlaki”- kompleksowa redukcja presji turystycznej w rezerwacie Biosfery Bory Tucholskie” w miejscowości Nadolna Karczma na działce 1054 wybudowana została infrastruktura punktu postojowego. Umowa użyczenia tej nieruchomości wygasła, a infrastruktura znajduje się w gestii Powiatu Tucholskiego.

SKARB PAŃSTWA

Zasobem nieruchomości Skarbu Państwa, położonym na terenie Powiatu Tucholskiego gospodaruje Starosta Tucholski, wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej. Gospodarowanie zasobem polega między innymi na ewidencjonowaniu nieruchomości i ich wycenie, zabezpieczeniu nieruchomości przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, naliczeniu i windykacji należności za nieruchomości udostępnione z zasobu, współpracy z innymi organami gospodarującymi nieruchomościami Skarbu Państwa lub jednostkami samorządu terytorialnego, zbywaniu i nabywaniu nieruchomości, a także ich wydzierżawianiu, wynajmowaniu i użyczeniu. Gospodarowanie polega także na podejmowaniu czynności w postępowaniu sądowym oraz składaniu wniosków o założenie ksiąg wieczystych dla nieruchomości Skarbu Państwa oraz o wpis w księgach wieczystych. Gospodarowanie zasobem nieruchomości Skarbu Państwa odbywa się zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki, o której mowa w art. 12 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Wszelkie działania związane z gospodarką zasobem nieruchomości Skarbu Państwa podejmowane są w oparciu o przekazywane przez Wojewodę Kujawsko – Pomorskiego dotacje celowe.

Zestawienie powierzchni nieruchomości zasobu oraz nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste i trwały zarząd.

1. Zasób nieruchomości Skarbu Państwa. Powierzchnia nieruchomości wchodzących w skład Zasobu nieruchomości Skarbu Państwa. Powierzchnia nieruchomości wchodzących w skład zasobu wynosi ogółem 189,9271 ha i obejmuje 643 działki.
2. Nieruchomości Skarbu Państwa oddane w użytkowanie wieczyste. Powierzchnia nieruchomości Skarbu Państwa, oddanych w użytkowanie wieczyste nie wchodzących w skład zasobu wynosi ogółem 461,5856 ha i obejmuje 489 działki,
3. Trwały zarząd nad nieruchomościami Skarbu Państwa Powierzchnia nieruchomości Skarbu Państwa, oddanych w trwały zarząd wynosi ogółem 9,5389 ha i obejmuje 24 działki.

Ewidencjonowanie zasobu nieruchomości Skarbu Państwa

Ewidencja zasobu nieruchomości Skarbu Państwa prowadzona jest w formie elektronicznej przy wykorzystaniu programu TURBO EWID. Ewidencja zasobu uwzględnia oznaczenie geodezyjne nieruchomości, adres, powierzchnię, użytkownika, informację o budynkach, tytuł własności, informacje o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości, ponadto zamieszcza się uwagi dotyczące sposobu zagospodarowania nieruchomości.

Prognoza zbywania i udostępniania nieruchomości zasobu oraz nabywanie nieruchomości do zasobu.

1. Zbywanie nieruchomości następować będzie poprzez sprzedaż, zamianę, oddanie w użytkowanie wieczyste, trwały zarząd, dzierżawę, najem, użyczenie, poprzez przekazanie w formie darowizny, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa. Zbywanie nieruchomości następuje każdorazowo za zgodą Wojewody.
2. Nabywanie nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa następuje w drodze kupna, darowizny, zamiany lub w innych formach przewidzianych prawem w związku z koniecznością realizacji zadań własnych, obowiązkami wynikającymi z przepisów szczególnych oraz realizacji innych celów publicznych.
3. Przewiduje się:
 - a. sprzedaż nieruchomości Skarbu Państwa w trybie przetargów nieograniczonych,
 - b. sprzedaż nieruchomości w trybie bezprzetargowym, jeśli spełnione będą przesłanki przewidziane w art. 37 ust.2 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Realizacja następować będzie na podstawie złożonych indywidualnych wniosków osób uprawnionych,
 - c. sprzedaż użytkownikowi wieczystemu prawa własności nieruchomości będącej w użytkowaniu wieczystym,
 - d. przekształcenie w prawo własności,
 - e. przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów,
 - f. darowiznę nieruchomości Skarbu Państwa na cele publiczne na rzecz jednostek samorządu terytorialnego,
 - g. dokonywanie zamian, których przedmiotem będą nieruchomości Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego lub osób fizycznych oraz prawnych – w zależności od potrzeb wynikających z przepisów szczególnych lub uregulowania stanów prawnych nieruchomości,
 - h. wydzierżawianie (wynajmowanie) nieruchomości Skarbu Państwa,
 - i. użyczanie nieruchomości Skarbu Państwa, w razie potrzeb wynikających z indywidualnych czynników podmiotowo-przedmiotowych,
 - j. dokonywanie podziałów oraz innych regulacji geodezyjnych granic działek będących własnością Skarbu Państwa (np. wznowienie granic, rozgraniczenia).

W wyniku systematycznie prowadzonej regulacji stanów prawnych nieruchomości będących we władaniu Skarbu Państwa, powierzchnia gruntów wchodzących w skład zasobu będzie się zmieniała. Trudna do określenia jest wielkość powierzchni, jaka w ciągu najbliższych lat może wejść do zasobu lub z tego zasobu zostanie odłączona - zależy to m.in. od czasu trwania postępowań w sprawie uregulowania stanu prawnego oraz od dotacji budżetowych

XV. Środowisko przyrodnicze.

Lasy i gospodarka leśna.

Lasy w naszej strefie klimatyczno-geograficznej są najmniej zniekształconą formą przyrody, która stanowi bezwzględnie potrzebny czynnik równowagi ekologicznej. Lasy mają też funkcje produkcyjne, są one źródłem odnawialnych surowców, z drewnem na pierwszym miejscu oraz funkcje społeczne – las jest miejscem pracy, wypoczynku i rekreacji.

Powiat tucholski to region o wysokim zalesieniu oraz bogatych, wielowiekowych tradycjach, w których las gra główną rolę. Na jego obszarze gospodarują nadleśnictwa: Woźniowa, Tuchola, Trzebczyna i Zamrzynica.

W powiecie tucholskim znajduje się 53,6 tys. ha obszarów leśnych, które stanowią 48,7% powierzchni terenu, jest to największa lesistość w skali woj. kujawsko-pomorskiego (23,6%).

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach nadzór nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa sprawuje starosta, a prowadzona jest ona w oparciu o uproszczone plany urządzania lasu (UPUL), natomiast tam, gdzie nie sporządza się takich planów (lasy rozdrobnione o powierzchni do 10 ha) – na podstawie inwentaryzacji stanu lasów. UPUL i inwentaryzację sporządza się na okres 10 lat. W przypadku lasów niepaństwowych należących do osób fizycznych i wspólnot, UPUL sporządzany jest na koszt i zlecenie starosty. Wybór wykonawcy prac wymaga przeprowadzenia zamówienia publicznego.

Starosta Tucholski powierzył prowadzenie w swoim imieniu spraw z zakresu nadzoru nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa nadleśniczemu Lasów Państwowych. Upoważnienie do prowadzenia tych spraw następuje na mocy podpisanych porozumień. Obecnie nadzór sprawują: Nadleśniczy Nadleśnictwa Tuchola nad lasami o powierzchni 2488 ha - teren gmin Cekcyn, Kęsowo, miasta Tucholi, obrębów: Bładowo, Kielpin, Mały Mędromierz, Wielka Komorza, Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebczyna nad lasami o powierzchni 1691 ha – teren gminy Śliwice, Nadleśniczy Nadleśnictwa Woźniowa nad lasami o powierzchni 1413 ha – obręby: Stobno, Raciąż, Kłoczek, Legbąd, Łosiny, Nadleśniczy Nadleśnictwa Zamrzynica nad lasami o powierzchni 1538 ha – teren gmin Gostycyn i Lubiewo. Z nadzoru nad gospodarką leśną wyłączone są sprawy dotyczące zmiany lasu na grunty rolne oraz wyrażenie zgody na wyręb lasu w przypadkach losowych.

Starosta Tucholski we wrześniu 2023 roku zakończył dokonywanie wypłat ekwiwalentów za prowadzenie upraw leśnych założonych na gruntach rolnych w roku 2003.

Ponadto Starosta Tucholski wydaje zaświadczenia o objęciu lub nieobjęciu działki ewidencyjnej uproszczonym planem urządzania lasu. Zaświadczenia takie wydaje się na wniosek. W roku 2023 wydano 582 takie zaświadczenia.

Gospodarka odpadami

Na terenie powiatu tucholskiego podstawowym procesem zagospodarowania odpadów komunalnych jest unieszkodliwianie D1 – składowanie na składowiskach odpadów obojętnych oraz D5 – składowanie na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne.

Aktualnie w powiecie tucholskim odpady przeznaczone do unieszkodliwiania, trafiają do instalacji RIPOK – Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Bładowie, która prowadzona jest przez Przedsiębiorstwo Komunalne w Tucholi Sp. z o. o. Zakład obsługuje mieszkańców z gmin powiatu tucholskiego i sępoleńskiego.

Najważniejsze zadania w gospodarowaniu odpadami komunalnymi, wynikające z konieczności ochrony środowiska, sprowadzają się do minimalizacji powstawania odpadów i maksymalizacji ich zagospodarowania oraz ograniczania do koniecznego minimum składowania odpadów w środowisku, czyli wprowadzenie gospodarki o obiegu zamkniętym. Wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane. Odpady – jeżeli już powstaną – powinny być traktowane jako surowce wtórne.

Ponadto istnieje możliwość przekazania odpadów do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK). Takie punkty funkcjonują w gminach: Gostycyn, Kęsowo, Lubiewo, Śliwice, Tuchola i Cekcyn.

Do PSZOK można oddawać m.in. odpady opakowaniowe, wielkogabarytowe, zużyty sprzęt

elektryczny i elektroniczny oraz rozbiórkowe.

Poniżej przedstawiono wykaz podmiotów z terenu powiatu tucholskiego, posiadających zezwolenie na zbieranie odpadów metali żelaznych i nieżelaznych. Aktualnie na terenie powiatu, zgodnie z obowiązującymi zapisami ustawy o odpadach – funkcjonuje 6 takich punktów:

- MET-WTÓR G.E. E. Górski- ul. Transportowa 6 w Tucholi,
- PUH „GRANTEX” G. Pietrzyk, ul. Główna 50 w Kęsowie,
- FHU Grzegorz Pilarski ul. Witosza w Lubiewie,
- PHU „RADPOL” R. Gniot, ul. Leśna 1 w Cekcynie,
- Multimetal Recykling, Michał Pulit, ul. Chopina w Tucholi,
- Monika Florkiewicz FLORSTAL, ul. Karasiewicza w Tucholi,

Podmiot posiadający zezwolenie na przetwarzanie odpadów wielkogabarytowych, poza instalacją:

- Anita Wojciechowska, ul. Ogrodowa 21 w Cekcynie

Melioracje wodne

Starosta sprawuje nadzór i kontrolę nad działalnością spółek wodnych. Starosta nie zatwierdza uchwał organów spółki wodnej, a jedynie na mocy art. 462 ust. 2 ustawy Prawo wodne, w ramach nadzoru i kontroli, sprawdza ich zgodność ze statutem i prawem.

W powiecie tucholskim działają następujące gminne spółki wodne:

- 1) Gminna Spółka Wodna w Cekcynie – obejmuje wsie Cekcyn, Ostrowo, część Iwca i Zielonki,
- 2) Gminna Spółka Wodna w Gostycynie – obejmuje działalnością wsie: Bagienica, Gostycyn, Przyrowa i Wielki Mędromierz,
- 3) Gminna Spółka Wodna w Kęsowie – obejmuje działalnością teren gminy Kęsowo,
- 4) Gminna Spółka Wodna w Lubiewie – obejmuje działalnością teren gminy Lubiewo,
- 5) Gminna Spółka Wodna w Tucholi – obejmująca wsie: Bładowo, Kielpin, Raciąż, Stobno, Wielką Komorzę i Mały Mędromierz.

Działalność wyżej wymienionych Spółek Wodnych skierowana jest na prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej w urządzeniach melioracji wodnej szczegółowej dla potrzeb rolnictwa.

Spółki wodne skupiają rolników gospodarujących na gruntach zmeliorowanych. Obszar działania spółek zależy od tego, czy działalnością objęte są tereny całych gmin, czy tylko poszczególnych obiektów.

Spółki wodne są formami organizacyjnymi zrzeszającymi osoby fizyczne i prawne, które nie działają w celu osiągnięcia zysku lecz zaspokojeniu potrzeb w zakresie gospodarowania wodami, w tym szczególnie w zakresie melioracji wodnych oraz prowadzenia racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych.

Spółki te wykonują zadania ze środków pochodzących ze składek członków, ale również korzystają z pomocy państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego. Pomoc ta udzielana jest w formie dotacji celowej.

Ściągalność składek członkowskich w roku 2022 w powyższych spółkach przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Spółka wodna	Ściagalność składek, %
		2022 r.
1.	Tuchola	100
2.	Cekcyn	77,86
3.	Gostycyn	80
4.	Kęsowo	97
5.	Lubiewo	86

Jak wynika z powyższej tabeli 100% i prawie 100% ściagalnością poszczycić się mogli GSW w Tucholi i Kęsowie.

W 2022 i 2023 roku Spółki Wodne otrzymały dotacje finansowe od Wojewody Kujawsko – Pomorskiego i Marszałka Województwa Kujawsko – Pomorskiego, których wysokość przedstawiają poniższe tabele:

Spółka Wodna	Wysokość przyznanej dotacji, zł – Wojewoda Kujawsko - Pomorski			
	2022 r.		2023 r.	
	I transza	II transza	I transza	II transza
Tuchola	-	20.100,00	3.300,00	23.900,00
Cekcyn	3.000,00	16.500,00	2.800,00	20.200,00
Gostycyn	3.200,00	27.100,00	3.100,00	23.900,00
Kęsowo	4.400,00	40.800,00	4.100,00	39.400,00
Lubiewo	4.200,00	39.200,00	4.100,00	39.600,00

Spółka Wodna	Wysokość przyznanej dotacji, zł – Marszałek Województwa
	2023 r.
Tuchola	16.000,00
Cekcyn	-
Gostycyn	-
Kęsowo	24.000,00
Lubiewo	24.000,00

Ochrona powietrza atmosferycznego

Starosta Tucholski zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska monitoruje emisję zanieczyszczeń do powietrza poprzez nadzór i kontrolę przedsiębiorstw posiadających pozwolenia na emisję pyłów i gazów do środowiska oraz wydawanie nowych pozwoleń.

W 2022 r. Starosta Tucholski przyjął 2 zgłoszenia eksploatacji instalacji, których emisja nie wymaga uzyskania ww. pozwolenia a w 2023 r. (do października) – 3 zgłoszenia.

Zgodnie z zapisami art. 180 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska eksploatacja instalacji powodująca emisję gazów lub pyłów do powietrza jest dozwolona po uzyskaniu pozwolenia, jeżeli jest ono wymagane.

W 2022 r. Starosta Tucholski udzielił 4 takie pozwolenia a w 2023 r. (do października) nie udzielił takich pozwoleń. Głównie były to kontynuacje pozwoleń dotychczas funkcjonujących instalacji zajmujących się przetwórstwem drzewnym, ponadto przyjęto instalację energetyczną prowadzoną przez ORLEN Upstream Sp. z o. o. w Sicinkach, gm. Kęsowo.

Zasadniczym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego na terenie powiatu, ze względu na charakterystykę obszaru, są aktualnie indywidualne kotłownie węglowe

budynków mieszkaniowych i zakładów produkcyjno-usługowych. Sytuację powyższą warunkuje przede wszystkim niska sprawność cieplna kotłów i rodzaj używanego paliwa.

Na emisję niską składają się również zanieczyszczenia pochodzące z transportu drogowego, zwłaszcza na terenach przyległych do głównych tras komunikacyjnych. Oddziaływanie komunikacji na środowisko wykazuje tendencję rosnącą.

Monitoring

Na terenie gminy Tuchola w m. Zielonka znajduje się stacja pomiarowa „Bory Tucholskie”, która od 2004 roku jest włączona do sieci monitoringu powietrza atmosferycznego. Pełni ona funkcję stacji tłowej dla województwa kujawsko-pomorskiego.

Ponadto w ramach obserwacji jakości powietrza, na terenie miasta Tuchola (ul. Pocztowa i Świecka), funkcjonują sensory Airly, które monitorują stan powietrza w czasie rzeczywistym. Sensory mierzą m.in.: poziom stężenia pyłów zawieszonych PM_{2,5} oraz PM₁₀, temperaturę powietrza, ciśnienie atmosferyczne oraz wilgotność powietrza. Dane odczytać można za pomocą mapy online na stronie <http://airly.eu/map/pl/>. Mapa ta dostępna jest także w aplikacjach na telefon komórkowy.

Program ochrony powietrza jest elementem polityki ekologicznej regionu, stąd tworzone są nowe mechanizmy prawne, które powinny pomóc w poprawie jakości powietrza w Polsce. Sejmiki wojewódzkie za pomocą uchwał mogą określać rodzaj i jakość paliw stałych dopuszczonych do stosowania i parametry techniczne lub parametry emisji urządzeń do spalania. Sejmiki mogą uchwalić zakaz stosowania określonych instalacji, w których następuje spalanie.

Na terenie naszego województwa obowiązuje „uchwała antysmogowa”, nakładająca obowiązek wymiany starych pozaklasowych kotłów na węgiel i drewno (poniżej 3 lub 4 klasy wg normy PN-EN 303-5:2012). Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego w dniu 24 czerwca 2019 r. przyjął Uchwałę nr VIII/139/19 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Kujawsko-Pomorskiego poz. 3743 z 2019 r.), a w dniu 30 sierpnia 2021 r. podjął uchwałę zmieniającą Nr XXXV/510/21.

Uchwała ta wprowadziła:

- zakaz palenia węglem brunatnym oraz mulami i flotokoncentratami węglowymi (także ich pochodnymi), miałem węglowym najgorszej jakości i mokrą biomasą (np. niesezonowanym drewnem) – od 1 września 2019 r.,
- obowiązek posiadania świadectwa jakości używanego paliwa stałego – od 1 września 2019 r.,
- zakaz eksploatacji tzw. pozaklasowych kotłów grzewczych – od 1 stycznia 2024 r.,
- zakaz używania ogrzewaczy pomieszczeń (np. kominków) niemieszczących się w standardach emisji i efektywności energetycznej – od 1 stycznia 2024 r.,
- zakaz eksploatacji kotłów grzewczych poniżej 5. klasy – od 1 stycznia 2028 r.

Zasoby eksploatacyjne wód podziemnych – hydrogeologia

Organy administracji szczebla wojewódzkiego lub powiatowego zatwierdzają zasoby eksploatacyjne wód podziemnych, które ustalane są w dokumentacjach hydrogeologicznych.

Stan zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych zatwierdzonych przez Starostę Tucholskiego na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosił 660,2 m³/h z utworów czwartorzędowych. Nastąpił przyrost zasobów wód podziemnych w analizowanym okresie o 82 m³/h, co związane jest z zatwierdzonymi przez Starostę Tucholskiego trzema dokumentacjami hydrogeologicznymi

na wykonanie czterech otworów studziennych .

Gospodarowanie zasobami geologicznymi

Źródłem informacji o zasobach złóż kopalin są zatwierdzone, a następnie przesyłane do Narodowego Archiwum Geologicznego, dokumentacje geologiczne złóż kopalin, przekazywane przez organy administracji geologicznej (starostów i marszałków województw). Informacje dotyczące ruchu złóż oraz wielkości wydobycia przekazywane są przez użytkowników złóż, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 633).

Na terenie powiatu tucholskiego występują złoża surowców mineralnych, głównie kruszyw naturalnych (piaski, żwiry), torfów, gytii oraz kredy. Ich rozmieszczenie na analizowanym terenie jest nierównomierne.

Na terenie gminy Kęsowo prowadzone były poszukiwania gazu ziemnego na pomorskiej koncesji Chojnice-Wilcze. Wiercenia potwierdziły występowanie gazu w złożu Tuchola, na którym odnotowano przepływy gazu na poziomie od 107 do 141 tys. m³ na dobę. Wstępnie oszacowano występowanie złóż o zasobach 500-700 mln m³.

W naszym powiecie obowiązuje 8 koncesji na eksploatację kopalin, wydanych przez Starostę Tucholskiego i 2 koncesje udzielone przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego (dla koncesji udzielonych po 1 stycznia 2006 r.). Stopień rozpoznania zasobów i stan ich zagospodarowania, a także wielkość wydobycia z poszczególnych złóż zestawiono w poniższej tabeli.

Wykaz złóż na terenie powiatu tucholskiego

Gmina	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby - tys. t		wydobycie - tys. t
			Geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Piaski i żwiry					
Lubiewo	Cierplewo I	T	478	-	-
Kęsowo	Kęsowo I/A	E	295	-	2
Kęsowo	Kęsowo II	E	1435	1435	39
Kęsowo	Kęsowo III	T	326	-	-
Kęsowo	Kęsowo IV	R	361	-	-
Śliwice	Linówek	Z	60	-	-
Tuchola	Tuchola	Z	125	-	-
Tuchola	Tuchola I	Z	240	-	-
Tuchola	Tuchola III	E	1421	1421	1
Tuchola	Tuchola IV/1	E	180	-	1
Tuchola	Tuchola IVA	M	-	-	-
Tuchola	Tuchola V	E	536	435	41
Tuchola	Tuchola VI	R	253	-	-
Tuchola	Mały Mędromierz	E	136	-	7
Kreda jeziorna					
Kęsowo	Piastoszyn I	Z	224	-	-
Gmina	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby (tys. m³)		wydobycie (tys. m³)
			Geologiczne bilansowe	przemysłowe	
Piaski kwarcowe					

Tuchola	Tuchola	R	6638.00	-	-
Torf					
Cekcyn	Iwiec I	Z	98,77	-	-
Kęsowo	Piastoszyn I	Z	33	-	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2022 r.

E- złożo zagospodarowane, eksploatowane

M - złożo skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym

R- złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo

T- złożo zagospodarowane, eksploatowane okresowo

Z- złożo zaniechane

Starosta udziela koncesji na wydobycie kopaliny z obszaru udokumentowanego złoża o powierzchni nie przekraczającej 2 ha i wydobycia nie przekraczającego 20 000 m³ na rok, a działalność będzie prowadzona metodą odkrywkową oraz bez użycia środków strzałowych. Na większe powierzchnie złoża, koncesji udziela Marszałek Województwa. Ponadto Marszałek Województwa udziela koncesji dla złóż o powierzchni poniżej 2 ha, kiedy planowane wydobycie przekracza 20 000 m³ na rok.

W październiku 2023 r. Starosta Tucholski udzielił koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża „TUCHOLA VI” dla pani Justyny Zawiszewskiej, prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą „ŻWIREK” Justyna Zawiszewska w Tucholi przy ul. Nad Brdą 11.

Ustawa Prawo geologiczne i górnicze umożliwia też wydobywanie kopalin przez osoby fizyczne nie posiadające koncesji. Dopuszczalne jest wydobywanie piasków i żwirów na potrzeby własne przez osoby fizyczne, z nieruchomości stanowiącej ich własność lub będącej w jej użytkowaniu wieczystym, jeżeli wydobycie będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych, nie będzie większe niż 10 m³ (ok. 16 ton) w roku kalendarzowym i nie naruszy przeznaczenia nieruchomości. Koniecznym jest powiadomienie Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego.

W przypadkach wydobywania kopaliny bez wymaganej prawem koncesji oraz nie dokonania pisemnego zgłoszenia, organem właściwym do prowadzenia postępowania administracyjnego dot. nielegalnego wydobycia wraz z ustaleniem i naliczeniem opłaty podwyższonej prowadzącemu taką działalność jest również Okręgowy Urząd Górniczy w Gdańsku (art. 140 ust.1 i ust 2 pkt. 2 ustawy Prawo geologiczne i górnicze).

Wykaz obowiązujących koncesji na eksploatację kopalin na terenie powiatu tucholskiego

Lp	Nazwa złoża	Położenie	Powierzchnia objęta eksploatacją [ha]	Rodzaj kopaliny	Numer decyzji koncesyjnej, data wydania	Termin ważności koncesji
Koncesje wydane przez Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego						
1.	KĘSOWO II	Kęsowo	12,541	Kruszywo naturalne	Ś-III. Tk.751-1/115/09 19.02.2010 r.	31.12.2049
2.	TUCHOLA III	Tuchola	2,4	Kruszywo naturalne	ROŚW-GL-II-7512 3/16/80/98	31.12.2035
Koncesje wydane przez Starostę Powiatu Tucholskiego						
3.	TUCHOLA IV/1	Tuchola	1,54	Kruszywo naturalne	OŚ.6522.8.2014 16.05.2014	30.04.2039
4.	CIERPLEWO I	Lubiewo	1,988	Kruszywo naturalne	ZP 7510-3/2003 22.04.2003	31.12.2035
5.	KĘSOWO III	Kęsowo	1,9942	Kruszywo naturalne	OŚ.6522.1.2011/2 3.2012	31.12.2026

					13.09.2012	
6.	TUCHOLA VI	Tuchola	1,97	Kruszywo naturalne	OŚ.6522.28.2023 06.10.2023 r.	31.12.2053
7.	KĘSOWO I/A	Kęsowo	1,74	Kruszywo naturalne	OŚ.6522.5.2017	31.03.2057
8.	KĘSOWO IV	Kęsowo	1,98	Kruszywo naturalne	OŚ.6522.2.2019	27.03.2030
9.	MAŁY MĘDROMIERZ	Mały Mędromierz	1,1129	Kruszywo naturalne	OŚ.6522.18.2020	31.12.2030

Starosta Tucholski jako właściwy organ administracji geologicznej oraz ochrony środowiska opiniuje i uzgadnia, zgodnie z zapisami art. 17 pkt. 6 lit. a oraz 53 ust. 4 pkt. 5 i 5a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym projekty miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy, projekty decyzji o ustalaniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz projekty decyzji o warunkach zabudowy w odniesieniu do udokumentowanych złóż kopalin i wód podziemnych oraz do terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych. Opini takich i uzgodnień w roku 2022 wydano 17, a w 2023 r. (do końca października) – 17.

W 2022 r. Starosta Tucholski zatwierdził łącznie 11 projektów robót geologicznych oraz dokumentacji geologicznych, a do końca października 2023 r. - 10 (dotyczących m. in.: wykonania otworu studziennego, wykonania otworu rozpoznawczo-eksploatacyjnego, rozpoznania złoża kruszywa naturalnego, monitoringu hydrogeologicznego w ramach planowanej inwestycji).

Ochrona gruntów rolnych i leśnych.

Starosta Tucholski w ramach realizacji przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych opiniuje projekty decyzji o warunkach zabudowy pod kątem ochrony gruntów rolnych. Wniosków o uzgodnienie projektów decyzji o warunkach zabudowy w roku 2023 wpłynęło 603.

Przed uzyskaniem pozwolenia na budowę inwestorzy uzyskują również zezwolenie na wyłączenie gruntów rolnych z produkcji rolniczej w przypadku gruntów chronionych, lub informację, że grunty na których projektuje się inwestycję nie są objęte ochroną. Wniosków o wydanie informacji w sprawie wyłączenia gruntów rolnych z produkcji w roku 2023 wpłynęło 201. Inwestycje dokonywane na gruntach wysokich klas bonitacyjnych I – III oraz na gruntach organicznych wymagają wydania decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntów rolnych z produkcji rolniczej. W roku 2023 wydano 22 decyzje zezwalające na wyłączenie z produkcji rolniczej gruntów chronionych. Łączna powierzchnia gruntów chronionych, która uzyskała w tym czasie zgodę na wyłączenie z produkcji rolniczej wynosi 0,7891 ha. Wyłączenie z produkcji gruntów wysokich klas bonitacyjnych tj. I-III oraz gruntów organicznych powoduje obowiązek uiszczania należności i opłat rocznych. Decyzje z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych wydaje się dwuetapowo. Przed uzyskaniem pozwolenia na budowę wydaje się decyzję zezwalającą na wyłączenie gruntów objętych ochroną z produkcji rolniczej, a następnie drugą decyzję nakładającą obowiązek uiszczania należności i opłat rocznych z tytułu wyłączenia i użytkowania gruntów rolniczych na cele nierolnicze. Decyzję w sprawie nałożenia obowiązku opłat wydaje się dopiero po dniu faktycznego wyłączenia gruntów produkcji rolniczej (rozpoczęcie budowy). Należności i opłaty z tytułu wyłączenia gruntów rolnych z produkcji rolniczej wpływają na konto Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko - Pomorskiego. Z tych środków współfinansowane są między innymi takie zadania jak; budowa dróg transportu rolniczego, poprawa jakości gleb o niskiej bonitacji, czy też gleb zdegradowanych. Modernizację dróg transportu rolniczego przy udziale takich środków od wielu lat wykonują również samorządy gminne z naszego powiatu.

Starosta Tucholski wydaje decyzje administracyjne, w których ustala kierunek rekultywacji dla gruntów podlegających rekultywacji i zagospodarowaniu, które wcześniej objęte były działalnością przemysłową (tereny po wydobyciu kruszyw i torfu).

XVI. Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy

Nazwa zadania	Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy.																			
Czy dla zadania została opracowana polityka/ strategia/program. Jeżeli tak, wskazać nazwę/datę/tryb przyjęcia danego dokumentu oraz jego podstawowe założenia i stan realizacji na koniec 2023 r. Jeżeli nie, wskazać czy w innym dokumencie powiatu o takim charakterze są odniesienia do realizacji zadania z danego obszaru i wskazać stan realizacji na koniec 2023r.	<i>Strategia rozwiązywania problemów społecznych powiatu tucholskiego na lata 2022-2028</i> przyjęta Uchwałą Nr XXXV/261/2022 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 28 stycznia 2022r. Zakres: Przeciwdziałanie bezrobociu Cel główny: Ograniczenie zjawiska bezrobocia. Cele szczegółowe: Podniesienie kwalifikacji osób bezrobotnych. Zwiększenie doświadczenia zawodowego osób bezrobotnych poprzez realizację instrumentów rynku pracy. Promocja przedsiębiorczości wśród osób bezrobotnych, w tym tworzenie podmiotów ekonomii społecznej. Zakres: Edukacja Cel główny: Dostosowanie kształcenia do wymagań rynków pracy Cel szczegółowy: Zmniejszenie stopy bezrobocia wśród absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, również poprzez umożliwienie podnoszenia wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.																			
Jednostki organizacyjne powiatu/komórki organizacyjne w jednostkach realizujące zadanie.	Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi																			
Najważniejsze informacje dotyczące realizacji zadania w 2023r.	Zakres: Przeciwdziałanie bezrobociu Stopa bezrobocia w powiecie tucholskim liczona w stosunku do liczby ludności aktywnej zawodowo wyniosła w grudniu 2023r. 10,6% (w województwie kujawsko-pomorskim – 7,1%, w kraju – 5,1%). W końcu grudnia 2023r. zarejestrowanych było 1.772 bezrobotnych, w tym 977 kobiet, które stanowiły 55,1% ogółu bezrobotnych. W odniesieniu do końca grudnia 2022r. liczba bezrobotnych wzrosła się o 55 osób. Największy spadek odnotowano w grupie: długotrwale bezrobotnych o 66 osób. Liczba osób bezrobotnych według grup w latach 2022-2023 (stan w dniu 31 XII) <table><tr><td>Wyszczególnienie</td><td>2022</td><td>2023</td><td colspan="2">Zmiana osoby %</td></tr><tr><td>Bezrobotni ogółem</td><td>1717</td><td>1772</td><td>55</td><td>3,2</td></tr><tr><td>Bezrobotne kobiety</td><td>949</td><td>977</td><td>28</td><td>3,0</td></tr></table>					Wyszczególnienie	2022	2023	Zmiana osoby %		Bezrobotni ogółem	1717	1772	55	3,2	Bezrobotne kobiety	949	977	28	3,0
Wyszczególnienie	2022	2023	Zmiana osoby %																	
Bezrobotni ogółem	1717	1772	55	3,2																
Bezrobotne kobiety	949	977	28	3,0																

Bezrobotni z prawem do zasiłku	315	394	79	25,1
Bezrobotni do 30 roku życia	491	516	25	5,1
Bezrobotni powyżej 50 r. życia	386	413	27	7,0
Długotrwale bezrobotni	969	903	-66	-6,8
Bezrobotni niepełnosprawni	119	135	16	13,4
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	610	629	19	3,1
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	356	338	-18	-5,1
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	377	346	-31	-8,2
Osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	410	378	-32	-7,8
Osoby posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	14	13	-1	-7,1
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	94	78	-16	-17,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRiPS-01 o rynku pracy

Działania:

1. Wykorzystywanie instrumentów rynku pracy do aktywizacji osób bezrobotnych.

W 2023 roku pracę podjęło 1.452 bezrobotnych. Podjęcia pracy stanowiły 61,7% ogółu wyłączonych z ewidencji bezrobotnych.

Zatrudnienie niesubsydiowane (1.079 osób) stanowiło 74,3% wszystkich podjęć pracy przez bezrobotnych. Natomiast zatrudnienie subsydiowane (373 osoby) stanowiło 25,7% wszystkich podjęć pracy, w tym roboty publiczne podjęło 116 osób, prace interwencyjne 100 osób, zatrudnienie w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy - 68 osób. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 48 osób. Poza tym osoby bezrobotne podejmowały pracę w ramach bonu zatrudnieniowego, bonu na zasiedlenie, dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie

	skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r. ż., dofinansowania kosztów za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego w domu pomocy społecznej lub w jednostce organizacyjnej wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz 2 osoby bezrobotne niepełnosprawne podjęły zatrudnienie na miejscach pracy refundowanych ze środków PFRON. Osoby bezrobotne aktywizowano również w ramach staży – 119 osób, prac społecznie użytecznych – 46 osób. <i>2. Wspieranie zakładania działalności gospodarczej.</i> W 2023r. jednorazowe środki udzielono 48 bezrobotnym (w 2022r. 75 osób) z przeznaczeniem na podjęcie działalności: - usługowej – 42 osobom (w 2022r. - 62); - handlowej – 5 osobom (w 2022r. – 7); - produkcyjnej – 1 osobie (w 2022r. – 6). W 2023r. bezrobotni decydowali się przede wszystkim na podejmowanie działalności usługowej. Działalność usługowa dotyczyła najczęściej usług remontowo - budowlanych – 18 osób, naprawy pojazdów samochodowych – 6 osób, usług fryzjerskich, kosmetycznych – 3 osoby, strzyżenia i pielęgnacji psów – 3 osoby. Działalność handlowa dotyczyła sprzedaży przez Internet (2 osoby), sprzedaży samochodów, części samochodowych, biżuterii. Działalność produkcyjna dotyczyła produkcji pelletu. <i>3. Organizacja działań na rzecz podniesienia kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych.</i> W celu podniesienia kwalifikacji zawodowych bezrobotnych, ich uzupełnienia lub zmiany Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi organizuje szkolenia, które mają zwiększyć szanse tych osób na uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia. W 2023 r. szkolenia realizowane były w trybie indywidualnym i grupowym. Szkolenia rozpoczęło 75 osób, w tym 1 osoba zarejestrowana jako poszukująca pracy (art. 43 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy). Szkolenia indywidualne rozpoczęło 31 osób w następującym zakresie: <i>biomasażysta Fizjo-Wellnes</i> – 1 osoba, <i>dotyk kwantowy</i> – 1 osoba, <i>groomer – fryzjer zwierząt</i> – 1 osoba, <i>kierowca wózków jezdniowych podnośnikowych specjalizowanych w tym ze zmienną fazą udźwigu</i> – 1 osoba, <i>kompleksowe szkolenie z przedłużania włosów</i> – 1 osoba, <i>kurs dietetyki klinicznej</i> – 1 osoba, <i>kurs korekty tekstu – Zostań korektorką</i> – 1 osoba, <i>kurs opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym</i> – 1 osoba, <i>kurs prawo jazdy kat. C wraz z kwalifikacją wstępną przyspieszoną</i> – 9 osób, <i>kurs prawo jazdy kat. C wraz z kwalifikacją wstępną</i> – 3 osoby, <i>kurs prawo jazdy kat. E wraz z kwalifikacją wstępną</i> – 2 osoby, <i>kurs prawo jazdy kat. E</i> – 2 osoby, <i>kurs prawo jazdy kat. E ze szkoleniem okresowym</i> - 1 osoba, <i>kurs z dyplomem Terapenta SPA & Wellnes o specjalności masaż orientalny i ajurwedyjskie</i> – 1 osoba, <i>liftingujący masaż Twarzy Kobido Up + Face Taping</i> – 1 osoba, <i>operator</i>
--	--

	<i>koparko-ladowarki – 1 osoba, operator wózków widłowych ze zmiennym wysięgnikiem - 1 osoba, spawanie blach i rur spoinami pachwinowymi metodą MAG 135 - 1 osoba, szkolenie do uzyskania uprawnień dla pilota UAVO/BSP - 1 osoba.</i> Szkolenie grupowe rozpoczęły 44 osoby bezrobotne w następującym zakresie: <i>kurs elektryka z uprawnieniami energetycznymi G1 – 5 osób, kurs operatora wózka widłowego – 9 osób, kurs opiekuna w żłobku lub klubie dziecięcym – 10 osób, spawanie blach i rur spoinami pachwinowymi metodą MAG 135 – 5 osób, obsługa kasy fiskalnej i terminala płatniczego z minimum sanitarnym – 15 osób.</i> Ze szkoleń częściej korzystali mężczyźni (56,8%), zamieszkali na wsi (71,6%), osoby do 30 roku życia (52,7%). <i>4. Wspieranie aktywizacji osób bezrobotnych poprzez pośrednictwo pracy i doradztwo zawodowe.</i> Powiatowy Urząd Pracy, udzielając pomocy określonej w ustawie, przygotowuje Indywidualny Plan Działania (IPD). IPD to plan działań obejmujący podstawowe usługi rynku pracy wspierane instrumentami rynku pracy w celu zatrudnienia bezrobotnego lub poszukującego pracy. IPD jest przygotowywany przez doradcę klienta we współpracy z bezrobotnym lub poszukującym pracy i zawiera w szczególności: - działania możliwe do zastosowania przez urząd pracy w ramach pomocy określonej w ustawie, np. pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, szkolenia; - działania planowane do samodzielnej realizacji przez bezrobotnego lub poszukującego pracy w celu poszukiwania pracy; - planowane terminy realizacji poszczególnych działań; - formy, terminy kontaktów z doradcą klienta lub innym pracownikiem urzędu pracy; - termin i warunki zakończenia realizacji IPD. W roku 2023 w PUP w Tucholi sporządzono 2.413 indywidualnych planów działania. W 2023 roku 510 osób (274 kobiety, 236 mężczyzn) skorzystało z porady indywidualnej. Grupowym poradnictwem objęto 127 osób (93 kobiety). W 2023 roku z poradnictwa indywidualnego i poradnictwa grupowego częściej korzystały kobiety (53,7% poradnictwo indywidualne, 73,2% poradnictwo grupowe). Poradnictwo grupowe prowadzone było przez doradców zawodowych tut. urzędu. Tematyka porad grupowych w 2023r. to: - „Rekrutacja i przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej”, - „Metody poszukiwania pracy”,
--	--

	- „Na rynku pracy – asertywnie i bez stresu”, - „Żeby nam się chciało chcieć – o motywacji do działania”, - „Racjonalne myślenie drogą do sukcesu”, - „Kompetencje cyfrowe z elementami metod poszukiwania pracy”. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (MRPiPS) wprowadziło do Planu realizacji Gwarancji dla Młodzi w Polsce zapisy rekomendujące przeprowadzanie oceny kompetencji cyfrowych osób młodych przystępujących do wsparcia. Ocena kompetencji cyfrowych osób młodych przeprowadzana jest przez Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi za pomocą opracowanego w MRPiPS narzędzia składającego się z ankiety samooceny i kwestionariusza praktycznego. W 2023r. 611 osób bezrobotnych do 30 roku życia objęto badaniem kompetencji cyfrowych. Wynik przedstawiany jest w 6-cio stopniowej skali od braku umiejętności cyfrowych do bardzo dobrych. W przypadku gdy osoba młoda uzyskuje wynik na poziomie dobrym lub bardzo dobrym nie ma konieczności podejmowania przez nią szkolenia uzupełniającego umiejętności, niemniej jeśli osoba młoda wyrazi chęć odbycia takiego szkolenia, PUP daje jej taką możliwość. W pozostałych przypadkach oferta szkolenia jest obligatoryjnie przedstawiana. PUP proponuje udział w poradzie grupowej <i>Kompetencje cyfrowe z elementami metod poszukiwania pracy</i>, którą prowadzi doradca zawodowy z informatykiem PUP. W 2023r. z porady grupowej skorzystały 94 osoby w 12 grupach. Ponadto PUP udostępnia bezpłatne linki do samokształcenia. Pośrednictwo Pracy: - udziela pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia, - udziela pomocy pracodawcom w pozyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych, - upowszechnia oferty pracy, - pozyskuje oferty pracy, - inicjuje i organizuje kontakty bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami, - informuje bezrobotnych o przysługujących im prawach i obowiązkach, - informuje bezrobotnych i poszukujących pracy oraz pracodawców o aktualnej sytuacji i przewidywanych zmianach na lokalnym rynku pracy. W 2023 roku do PUP w Tucholi wpłynęły 1.203 zgłoszenia wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej. Liczba zgłoszonych wolnych miejsc zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej wyniosła 1.025, natomiast wolnych miejsc aktywizacji
--	---

	zawodowej (staże, prace społecznie użyteczne) 178. Dla zrealizowania zgłoszonych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej wezwano 1.694 osoby bezrobotne. Skierowania wydano 854 osobom. W 2023 r. zorganizowano 5 giełd na 110 wolnych miejsc pracy. Giełda pracy to spotkanie pracodawców z dobranymi przez pośrednika pracy osobami bezrobotnymi lub poszukującymi pracy, które posiadają kwalifikacje wymagane na stanowiskach pracy zgłoszonych przez tych pracodawców. Pracodawcy w trakcie trwania giełdy przeprowadzają rozmowy z bezrobotnymi i rekrutują ich do pracy. Zakres: Edukacja Działania: <i>1. Realizacja projektów na rzecz zwiększania szans na znalezienie zatrudnienia przez absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, w tym we współpracy z pracodawcami.</i> W końcu grudnia 2023 roku w tut. urzędzie pracy zarejestrowanych było 78 bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki (w 2022r. 94 osoby), w tym 48 kobiet. Osoby z tej grupy stanowiły 4,4% ogółu bezrobotnych. W porównaniu do roku ubiegłego liczba bezrobotnych z tej kategorii zmniejszyła się o 16 osób, a więc o 17,0%. Wśród bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki kobiety stanowią 61,5%. Najliczniejszą grupę pod względem poziomu wykształcenia stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 43,6% (34 osoby), następnie z wykształceniem zasadniczym branżowym – 38,5% (30 osób), średnim ogólnokształcącym – 10,2% (8 osób) i wykształceniem wyższym – 7,7% (6 osób). W 2023 roku najwięcej osób bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki z wykształceniem zasadniczym branżowym zarejestrowało się w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych (19 osób), sprzedawca (15 osób), kucharz (13 osób) i fryzjer (12 osób). Z kolei na koniec grudnia 2023r. w ewidencji osób bezrobotnych w tej grupie pozostało 7 kucharzy, 6 mechaników pojazdów samochodowych, 4 sprzedawców i 3 fryzjerów. W 2023 roku 145 osób bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki podjęło pracę (w 2022 roku 169 osób). <i>2. Tworzenie nowych kierunków edukacji w szkołach ponadpodstawowych dostosowanych do potrzeb rynku pracy.</i> W 2023r. sporządzony został <i>Barometr zawodów</i>, który stanowi prognozę zapotrzebowania na pracowników w 2024r. W jego opracowaniu uczestniczyli pracownicy Powiatowego Urzędu Pracy w Tucholi.
--	---

	Barometr zawodów to jednoroczna prognoza sytuacji w zawodach. Barometr dzieli zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe. Barometr zawodów dostępny jest na stronie internetowej: http://barometrzawodow.pl/ <i>3. Promowanie i dofinansowanie kształcenia ustawicznego</i> Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS) stanowi wydzieloną część Funduszu Pracy, przeznaczoną na dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, podejmowanego z inicjatywy lub za zgodą pracodawcy. Celem utworzenia KFS jest zapobieganie utracie zatrudnienia przez osoby pracujące z powodu kompetencji nieadekwatnych do wymagań dynamicznie zmieniającej się gospodarki. Zwiększenie inwestycji w potencjał kadrowy powinno poprawić zarówno pozycję firm jak i samych pracowników na konkurencyjnym rynku pracy. Minister właściwy ds. pracy określił następujące priorytety wydatkowania KFS w 2023 r.: 1) wsparcie kształcenia ustawicznego skierowane do pracodawców zatrudniających cudzoziemców; 2) wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych procesów, technologii i narzędzi pracy; 3) wsparcie kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych; 4) wsparcie kształcenia ustawicznego dla nowo zatrudnionych osób (lub osób, którym zmieniono zakres obowiązków) powyżej 50. roku życia; 5) wsparcie kształcenia ustawicznego osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej ze sprawowaniem opieki nad dzieckiem oraz osób będących członkami rodzin wielodzietnych; 6) wsparcie kształcenia ustawicznego osób poniżej 30. roku życia w zakresie umiejętności cyfrowych oraz umiejętności związanych z branżą energetyczną i gospodarką odpadami. Rada Rynku Pracy określiła następujące priorytety wydatkowania KFS w 2023 r.: 1) wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Zakładów Aktywności Zawodowej, członków lub pracowników spółdzielni socjalnych oraz pracowników zatrudnionych w podmiotach posiadających status przedsiębiorstwa
--	--

	społecznego wskazanych na liście/rejestrze przedsiębiorstw społecznych prowadzonym przez MRiPS; 2) wsparcie kształcenia ustawicznego osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności; 3) wsparcie kształcenia ustawicznego w obszarach/branżach kluczowych dla rozwoju powiatu/województwa wskazanych w dokumentach strategicznych/planach rozwoju; 4) wsparcie kształcenia ustawicznego instruktorów praktycznej nauki zawodu bądź osób mających zamiar podjęcia się tego zajęcia, opiekunów praktyk zawodowych i opiekunów stażu uczniowskiego oraz szkoleń branżowych dla nauczycieli kształcenia zawodowego; 5) wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej. W 2023 roku zawarto 49 umów o sfinansowanie szkoleń dla 209 osób (w tym 12 pracodawców i 197 pracowników). Obszary, w których najczęściej szkoliły się osoby: kursy gastronomiczne, szkolenia z zakresu obsługi urządzeń transportu bliskiego, a także szkolenia z pomocy społecznej.
Inwestycje realizowane w obszarze, którego dotyczy zadanie (jeżeli dotyczy) w roku sprawozdawczym.	Nie dotyczy.

Inne działania

1. Powiatowe Targi Pracy i Edukacji

W dniu 10.03.2023 r. w Hali Ośrodka Sportu i Rekreacji w Tucholi odbyły się po raz szósty Powiatowe Targi Pracy i Edukacji.

Organizatorami Targów byli:

- Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi
- Starostwo Powiatowe w Tucholi.

Celem Targów było zgromadzenie w jednym miejscu instytucji rynku pracy, instytucji wspierających rynek pracy, a także promocja edukacji oraz pomoc pracodawcom w uzupełnieniu braków kadrowych.

Udział w Targach wzięło 64 wystawców.

W trakcie trwania Targów można było zapoznać się z ofertą wszystkich szkół ponadgimnazjalnych działających na terenie powiatu tucholskiego oraz zaproszonych wyższych uczelni.

Większość oferowanych przez pracodawców wolnych miejsc pracy dotyczyła ofert krajowych. Szukano pracowników z różnymi kwalifikacjami. Pracodawcy oferowali również miejsca praktycznej nauki zawodu dla uczniów.

Jako przykład dobrych praktyk w Targach uczestniczyło trzech wystawców, którzy zostali przedsiębiorcami dzięki dofinansowaniu z pup. Przedsiębiorcy ci chętnie dzielili się doświadczeniami zdobytymi podczas zakładania własnej firmy.

Doradcy zawodowi z Powiatowego Urzędu Pracy w Tucholi oraz Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Bydgoszczy udzielali porad w zakresie pisania dokumentów aplikacyjnych i przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w Tucholi udzielał porad z zakresu ubezpieczeń społecznych, rent i emerytur, oferował możliwość założenia profilu zaufanego na Platformie Usług Elektronicznych ZUS.

Urząd Skarbowy w Tucholi udzielał informacji z zakresu prawa podatkowego.

Bardzo dużym zainteresowaniem cieszyło się stanowisko Wojskowego Centrum Rekrutacji w Bydgoszczy. Ponadto służby mundurowe reprezentowała także Komenda Powiatowa Policji w Tucholi oraz Zakłady Karne w Koronowie i Potulicach.

Targi odwiedziło około 300 osób bezrobotnych, a także prawie 600 uczniów szkół podstawowych.

2. Lekcje na temat rynku pracy w szkołach podstawowych

W 2023r. doradcy zawodowi tut. urzędu przeprowadzili lekcje z uczniami 8 klas w siedmiu szkołach podstawowych. Lekcje obejmowały dwa bloki: wykład i warsztaty.

W ramach wykładu przedstawiono w jaki sposób urząd pracy pomaga osobom bezrobotnym w wejściu lub powrocie na rynek pracy.

Przeprowadzono warsztat: 4 Filary trafnego wyboru szkoły ponadpodstawowej składający się z bloków:

1. Poznaj siebie
2. Poznaj zawody
3. Poznaj szkoły
4. Poznaj zasady rekrutacji do szkół

Wyniki ćwiczeń wykonanych przez uczniów zostały omówione.

3. Mobilne Punkty Rekrutacyjne dla osób zainteresowanych służbą wojskową lub przeszkoleniem wojskowym

Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi promował i udostępniał pomieszczenie dla mobilnych punktów rekrutacyjnych tj. 19 stycznia 2023r. i 27 września 2023r. dla przedstawicieli Wojskowego Centrum Rekrutacji w Bydgoszczy.

Zainteresowane osoby mogły uzyskać informacje na temat wstąpienia do dobrowolnej zasadniczej służby wojskowej i do innych ochotniczych form służby wojskowej.

4. Maj dla przedsiębiorczych

W ramach przedsięwzięcia Maj dla przedsiębiorczych zrealizowano cykl prelekcji:

- 10 maja 2023r. - spotkanie informacyjne pod nazwą „Kompetencje opiekuna dzieci w żłobku od A do Z”.

Spotkanie poprowadziły 2 panie (właścicielki, opiekunki w żłobku, które jednocześnie są trenerkami) z wieloletnim doświadczeniem zawodowym. Jedna z pań prowadzi działalność na terenie naszego powiatu.

Wynikiem spotkania było zorganizowanie szkolenia grupowego dla osób bezrobotnych pod nazwą „Opiekun w żłobku lub klubie dziecięcym”.

- 11 maja 2023r. - Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Inspektorat w Tucholi – „Rozliczenie roczne składki zdrowotnej osób prowadzących działalność gospodarczą opodatkowanych na zasadach ogólnych lub ryczałtem”.

- 15 maja 2023r. – Okręgowy Inspektorat Pracy w Bydgoszczy - „Zmiany w prawie pracy”
Omówiono m.in. zmiany w umowach o pracę, nowe obowiązki informacyjne pracodawców, zasady wykonywania pracy zdalnej oraz wykryte nieprawidłowości podczas kontroli przeprowadzonych w zakładach pracy.

- 18 maja 2023r.– Urząd Skarbowy w Tucholi - „Ważne informacje z zakresu prawa podatkowego”
W trakcie spotkania przybliżono i zachęcano do korzystania z e-usług przygotowanych przez Ministerstwo Finansów (e-Urząd Skarbowy i Twój e-PIT). W dalszej części udzielano odpowiedzi na pytania uczestników dotyczące rozliczenia PIT.

5. Wrzesień dla przedsiębiorczych

W ramach przedsięwzięcia Wrzesień dla przedsiębiorczych zrealizowano cykl prelekcji:

- 11 września 2023r. - Państwowa Inspekcja Pracy w Bydgoszczy – „Nowelizacja Kodeksu pracy-zmiany kadrowe”

Program zawierał następujące zagadnienia:

- ✓ zmiany w umowach o pracę;

- ✓ nowe obowiązki informacyjne pracodawcy;
- ✓ przesłanki wprowadzenia i sposób przeprowadzania kontroli trzeźwości pracowników oraz innych środków działających podobnie do alkoholu;
- ✓ praca zdalna, przykłady dokumentów;
- ✓ bhp w przypadku wykonywania pracy zdalnej;
- ✓ ocena ryzyka zawodowego w pracy zdalnej, wypadki przy pracy.

Na spotkanie przybyli lokalni przedsiębiorcy lub ich przedstawiciele oraz pracownicy biur rachunkowych. W związku z nowym przedmiotem w szkołach ponadpodstawowych – Biznes i zarządzanie – także uczniowie jednej z klas Zespołu Szkół Licealnych i Agrotechnicznych w Tucholi mieli możliwość poznania „od podszewki” zasad dotyczących praw i obowiązków wynikających z zawarcia umowy o pracę.

- 13 września 2023r. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Toruniu – „Dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych, przystosowanie stanowisk pracy dla tych osób”

Podczas prelekcji mówiono o:

- ✓ zasadach ubiegania się o dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników z niepełnosprawnościami,
- ✓ zasadach ubiegania się o refundację składek ZUS dla przedsiębiorców z orzeczoną niepełnosprawnością,
- ✓ wypełnianiu wniosków o dofinansowanie i refundację,
- ✓ zmianach w systemie dofinansowań i refundacji obowiązujących od 1 stycznia 2023r.,
- ✓ modelu wsparcia osób z niepełnosprawnościami w środowisku pracy.

- 20 września 2023r. - Urząd Skarbowy w Tucholi – „Rozliczenia VAT w handlu międzynarodowym oraz SLIM VAT 3”

Poinformowano o najnowszych zmianach podatkowych dotyczących m.in. rozliczeń VAT w handlu międzynarodowym oraz w SLIM VAT 3. Przedsiębiorcy uzyskiwali również na bieżąco odpowiedzi na zadawane pytania.

- 26 września 2023r. - Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego Lokalny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Bydgoszczy. – „Możliwości wsparcia w ramach funduszy europejskich na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub jej rozwoju”.

Poruszano takie zagadnienia, jak m.in.:

- ✓ struktura sieci punktów informacyjnych funduszy europejskich;
- ✓ warunki, kryteria i procedury korzystania z tych funduszy;
- ✓ proces ubiegania się o dofinansowanie „krok po kroku”;
- ✓ główne typy innowacji;
- ✓ typy projektów;
- ✓ zasady realizacji wsparcia.

Spotkanie skierowane było przede wszystkim do przedsiębiorców chcących uzyskać wiedzę w zakresie aktualnych i planowanych możliwości wsparcia z Funduszy Europejskich. Do udziału w wydarzeniu zaproszono także jedną z klas Zespołu Szkół Licealnych i Agrotechnicznych

w Tucholi. Młode osoby uzyskiwały wiedzę jak zostać przedsiębiorcą ze wsparciem Funduszy Europejskich.

6. Europejski tydzień umiejętności zawodowych.

W ramach tego wydarzenia Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi skierował swoje działania na edukację: w jaki sposób zdobywać umiejętności i wiedzę zawodową, pozyskiwać pracowników z niezbędnymi kwalifikacjami.

Nasze działania:

- Pośrednictwo pracy.

Dni otwarte w Urzędzie od 23.10.2023 r. do 25.10.2023 r.

Odbýwały się konsultacje z pośrednikami pracy. Udzielano informacji na temat subsydiowanych form realizowanych przez PUP, zarówno pracodawcom, jak i osobom bezrobotnym i poszukującym pracy.

Takie spotkania umacniają współpracę pomiędzy urzędem a pracodawcami. Z kolei dobra współpraca odgrywa kluczową rolę zarówno dla rozwoju gospodarki, jak i realizacji efektywnych działań na rzecz rynku pracy.

- Projekt pilotażowy „Czas na Młodych – punkty doradztwa dla młodzieży”

Dzień otwarty w Urzędzie 26.10.2023 r.

Odbýwały się konsultacje z doradcami zawodowymi oraz specjalistami do spraw programów. Nasi specjaliści udzielali szczegółowych informacji dotyczących realizacji projektu pilotażowego. Wydarzenie skierowane było do osób od 18 do 30 roku życia, bezrobotnych, poszukujących pracy oraz niezarejestrowanych w Urzędzie.

Szczegółowe informacje na temat pilotażu znajdują się na stronie: czasnamlodych.eu.

- Krajowy Fundusz Szkoleniowy oraz szkolenia indywidualne i grupowe

Dzień otwarty w Urzędzie 27.10.2023 r.

Odbýły się konsultacje ze specjalistą do spraw rozwoju zawodowego. Specjalista udzielał informacji na temat kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy ze środków KFS. Przedsięwzięcie zostało skierowane do pracodawców powiatu tucholskiego. Ponadto osoby zarejestrowane w PUP uzyskały szczegółowe informacje na temat możliwości podwyższenia kwalifikacji poprzez uczestnictwo w szkoleniach indywidualnych i grupowych.

- **Zatrudnianie cudzoziemców**

Dzień otwarty w Urzędzie 27.10.2023 r.

Odbyły się konsultacje z pośrednikiem pracy zajmującym się przyjmowaniem oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy m.in. obywatelom Ukrainy, przyjmowaniem wniosków o zezwolenie na pracę sezonową oraz powiadomień o powierzeniu pracy obywatelom Ukrainy. Udzielano także informacji dotyczących: warunków zatrudniania cudzoziemców, składania niezbędnych do tego dokumentów oraz przybliżono procedury postępowania w tym zakresie.

7. Badanie pracodawców

W listopadzie 2023r. przeprowadzono badanie ankietowe wśród wybranych pracodawców powiatu tucholskiego. Celem badania było umożliwienie podjęcia przez Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi skutecznych działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej mieszkańców powiatu tucholskiego.

Wpływ na wybór pracodawców miała wielkość pracodawcy oraz ilość bezrobotnych zarejestrowanych od dnia 01.01.2023r. do dnia 31.10.2023r., dla których ostatnim miejscem zatrudnienia był dany zakład.

Przedmiotem badania była ocena kondycji firm oraz prognozy zatrudnieniowe na 2024r. W badaniu uczestniczyło 13 pracodawców. Wśród badanych najlepiej (jako stabilną) swoją kondycję ocenili przedstawiciele branży spożywczej. Niektórzy z przedstawicieli tej branży planują w 2024r. zatrudnienie nowych pracowników. Natomiast w najtrudniejszej (pogorszy się) kondycji znajdują się przedstawiciele branży drzewnej, prognozują oni zmniejszenie zatrudnienia. Tylko niektórzy z przedstawicieli tej branży oceniają swoją sytuację jako stabilną i prognozują utrzymanie zatrudnienia na obecnym poziomie.

Ankietowani pracodawcy zainteresowani byli formami wsparcia proponowanymi przez urząd pracy.

Projekty i programy realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi w 2023 roku

Lp.	Nazwa projektu	Beneficjent	Powiązany problem/potencjał	Okres realizacji	Zasięg	Koszt (zł)	Źródła finansowania	PI	Osiągnięte wskaźniki
1.	Wsparcie zatrudnienia młodych osób w powiecie tucholskim	Powiat Tucholski/ Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi	Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych w wieku 18 – 29 lat pozostających bez pracy w powiecie tucholskim.	01.01.2021 - 30.06.2023	Powiat Tucholski	Całkowity koszt realizacji projektu 573.480,00 zł	Środki wspólnotowe 483.328,94zł Wkład krajowy 90.151,06 zł	POWER 1.2	Wskaźniki produktu - liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie – 51 osób (wykonanie 94,44%); - liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie – 12 osób (wykonanie 57,14%); - liczba osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 1 osoba (wykonanie 50,00%). Wskaźniki rezultatu: - liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu – 49 osób (wykonanie 111,36%); - odsetek osób w najtrudniejszej sytuacji (osoby z niepełnosprawnościami, osoby długotrwale bezrobotne, osoby z niskimi kwalifikacjami (do poziomu ISCED 3), imigranci, reemigranci), które po zakończeniu udziału w projekcie podjęły pracę – 100,0% (planowane 44,00%).
2.	Podniesienie aktywności zawodowej klientów publicznych służb zatrudnienia – PUP w Tucholi (I)	Powiat Tucholski/ Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi	Celem projektu jest poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktyw. dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się	01.01.2023 – 31.03.2025	Powiat Tucholski	Planowany koszt realizacji projektu 4.287.919,37 zł Wydatki w 2023r. 2.030.239,41 zł	Środki wspólnotowe 3.644.731,46 zł Wkład krajowy 643.187,91 zł	EFS+ FEKP. 08.01	Wskaźniki produktu na dzień 31.12.2023r. - liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie – 212 osób (wykonanie 58,89%); - liczba osób, które otrzymały bezzwrotne środki na podjęcie działalności gospodarczej w programie – 23 osoby (wykonanie 67,65%); - liczba osób w wieku 18-29 lat objętych wsparciem w programie – 122 osoby (wykonanie 112,96%);

Lp.	Nazwa projektu	Beneficjent	Powiązany problem/potencjal	Okres realizacji	Zasięg	Koszt (zł)	Źródła finansowania	PI	Osiągnięte wskaźniki
			w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej. Celem głównym projektu jest zwiększenie zatrudnienia klientów PUP w T-li znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, w tym kobiet, osób młodych w wieku 18-29 lat, osób z niepełn., osób powyżej 50 roku życia, osób długotrwale bezrobotnych, osób o niskich kwalif. i/ lub kompetencjach.						- wartość wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na realizację gwarancji dla młodzieży – 1.054.583,04; - liczba osób z niepełnosprawnościami i/lub osób w wieku powyżej 50 roku życia i/lub osób długotrwale bezrobotnych i/lub kobiet i/lub osób z niskimi kwalifikacjami i/lub osób z niskimi kompetencjami – 200 osób (wykonanie 92,59%); - liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie – 14 osób (wykonanie 77,78%). Wskaźniki rezultatu na dzień 31.12.2023r. - liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu – 98 osób (wykonanie 41,88%); - liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 4 osoby (wykonanie 50%).

Lp.	Nazwa projektu	Beneficjent	Powiązany problem/potencjał	Okres realizacji	Zasięg	Koszt (zł)	Źródła finansowania	PI	Osiągnięte wskaźniki
3.	Projekt pilotażowy – Praca Adaptacyjna (PA)	Powiat Tucholski/ Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi	Celem projektu jest zwiększenie zatrudnienia osób wyłączonych z rynku pracy z powodu opieki nad dziećmi/osobami zależnymi. W projekcie testowano innowacyjną opracowaną przez PUP w Tucholi formę aktywizacji pn. Praca adaptacyjna.	01.02.2022 – 31.12.2023	Powiat Tucholski	Całkowity koszt realizacji projektu 155.257,93 zł	Rezerwa Funduszu Pracy na realizację projektów pilotażowych, na podstawie ogłoszonego przez MRiPS naboru pod nazwą ”Stabilna praca – silna rodzina” 155.257,93 zł	Nie dotyczy	Rezultaty projektu: - liczba uczestników objętych projektem pilotażowym – 10 osób (wykonanie 100,00%); - liczba uczestników objętych poradnictwem indywidualnym i/lub poradnictwem grupowym – 10 osób (wykonanie 100,00%); - liczba osób objętych formą Praca Adaptacyjna – 10 osób (wykonanie 100,00%); - liczba osób, które ukończyły projekt pilotażowy – 10 osób (planowane 9 osób); - liczba osób, które uzyskały pracę lub samozatrudnienie – 7 osób (planowane 6 osób).
4.	Projekt pilotażowy – Informujemy- Wsparamy- Pomagamy Punkt doradztwa dla młodzieży	Powiat Tucholski/ Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi	Celem projektu jest przetestowanie koncepcji punktu doradztwa i zintegrowanych usług dla młodzieży, w którym każda osoba młoda do 30 r. ż. może uzyskać wsparcie i informację w zakresie m.in. możliwości zatrudnienia, edukacji, zdrowia, zamieszkania.	01.09.2023 – 31.12.2024	Powiat Tucholski	Całkowity koszt realizacji projektu 387.646,00 zł Wydatki w 2023r. 63.408,74 zł	Rezerwa Funduszu Pracy na Projekty pilotażowe pod nazwą „Czas na Młodych – punkty doradztwa dla młodzieży” 387.646,00 zł	Nie dotyczy	Rezultaty na dzień 31.12.2023r. Powstanie stacjonarnego i internetowego punktu doradztwa dla młodzieży, który zapewnia szeroki dostęp do informacji w zakresie: - aktywizacji zawodowej i poradnictwa zawodowego, - udzielania informacji w zakresie możliwych form pomocy społecznej, - doradztwa psychologicznego, - doradztwa w zakresie profilaktyki zdrowotnej, - doradztwa prawnego w zakresie możliwości mieszkaniowych, - doradztwa prawnego związanego z podjęciem pracy. W ramach działania punktu osoby młode mogą skorzystać ze wsparcia: - psychologa, - radcy prawnego, - doradcy zawodowego, - pośrednika pracy.

Lp.	Nazwa projektu	Beneficjent	Powiązany problem/potencjal	Okres realizacji	Zasięg	Koszt (zł)	Źródła finansowania	PI	Osiągnięte wskaźniki
									Osoby młode mogą ze wsparciem doradcy zawodowego wykonać Test Gallupa (badanie talentów). Młode osoby zagrożone wykluczeniem społecznym mogą uczestniczyć w szkoleniu Nowy Ja. Autorski program szkolenia opracowany został przez doradców zawodowych pup. Osoby zarejestrowane jako bezrobotne mogą wziąć udział w innowacyjnej formie aktywizacji Staż= Nowe kompetencje. Udział w stażu rozpoczęło 6 osób. Internetowa strona punktu: czasnamlodych.eu Zorganizowano wydarzenia: - mobilny punkt rekrutacyjny Wojska Polskiego – jak zostać żołnierzem RP – 27.09.2023r., - spotkanie z przedstawicielem Państwowej Inspekcji Pracy – 11.09.2023r., - spotkanie z przedstawicielem Lokalnego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich w Bydgoszczy – 26.09.2023r., - cykliczne spotkania z nowo zarejestrowanymi osobami do 30 roku życia, - cykliczne porady z nabywania kompetencji cyfrowych, - w Tucholskim Centrum Edukacji Zawodowej odbyło się spotkanie w celu zapoznania się z ich bogatą ofertą edukacyjną – 24.11.2023r.
5.	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych zamieszkujących na wsi	Powiat Tucholski/ Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi	Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych zamieszkujących na wsi	01.04.2023 – 31.12.2023	Powiat Tucholski	Całkowity koszt realizacji 247.129,24zł	Środki z rezerwy MRiPS 247.129,24 zł	Nie dotyczy	Wskaźniki rezultatu: - liczba osób uczestniczących w programie – 11 osób (wykonanie 100%); - liczba osób, które zakończyły udział – 10 osób; - liczba osób zatrudnionych po zakończeniu udziału w programie – 10 osób.

XVII. Współpraca i działalność na rzecz organizacji pozarządowych.

Nazwa zadania	Współpraca i działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
Czy dla zadania została opracowana polityka/strategia/program. Jeżeli tak, wskazać nazwę/datę/tryb przyjęcia danego dokumentu oraz jego podstawowe założenia i stan realizacji na koniec 2023 r. Jeżeli nie, wskazać czy w innym dokumencie powiatu o takim charakterze są odniesienia do realizacji zadania z danego obszaru i wskazać stan r. na koniec 2023 r.	Roczny program współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023 (zwany dalej Programem) został przyjęty uchwałą nr XLIII/304/2022 Rady Powiatu Tucholskiego z dnia 25 listopada 2022 w sprawie przyjęcia programu współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi. Podjęcie inicjatywy uchwałodawczej wynikało z art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (zwanej dalej Ustawą).
Jednostki organizacyjne powiatu/komórki organizacyjne w jednostkach realizujące zadanie.	Wydział Rozwoju Lokalnego i Funduszy Europejskich
Najważniejsze informacje dotyczące realizacji zadania w 2023 r.	1. Opracowanie programu współpracy Projekt Programu podlegał konsultacji z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 Ustawy, działającymi na rzecz Powiatu Tucholskiego. Konsultacje społeczne przeprowadzone zostały zgodnie z zapisami uchwały nr 217/376/2022 Zarządu Powiatu Tucholskiego z dnia 20 września 2022 w sprawie sposobu konsultacji projektu programu współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi, w terminie od 21.09.2022 r. do 12.10.2022 r. W ramach konsultacji zgłoszono jedną uwagę, która ze względów formalnych nie mogła zostać uwzględniona. Projekt przekazany został do zaopiniowania Powiatowej Radzie Działalności Pożytku Publicznego Powiatu Tucholskiego, która pozytywnie zaopiniowała przedłożony projekt, zgłaszając uwagi w zakresie potrzeby zwiększenia środków na konkurs, konieczności doprecyzowania zapisów o „powiatowym zasięgu” inicjatyw oraz proponując wprowadzenie nagród i wyróżnień za szczególne osiągnięcia organizacji pozarządowych. Uwagi te zostały częściowo uwzględnione (zwiększono budżet na konkurs, doprecyzowano zapisy dotyczące powiatowego zasięgu przedsięwzięć, nie wprowadzono do budżetu środków na nagrody za osiągnięcia). 2. Organizacje pozarządowe na terenie Powiatu Tucholskiego Organizacje pozarządowe są bardzo ważnym partnerem Powiatu Tucholskiego w realizacji jego zadań statutowych. Organizacje

	zarejestrowane na terenie Powiatu Tucholskiego podlegają ewidencji w różnych miejscach. Źródła informacji o nich obejmują m.in.: rejestr stowarzyszeń zwykłych prowadzony przez Starostę, Krajowy Rejestr Sądowy, rejestry kościelne, rejestr Kół Gospodyń Wiejskich, rejestr OSP. Dostępne są także dane Głównego Urzędu Statystycznego, które nie są w pełni zgodne z poprzednio wymienionymi źródłami. Warto zauważyć, że organizacje pozarządowe działające na terenie Powiatu Tucholskiego nie muszą być tożsame z tymi, które na terenie tego powiatu są zarejestrowane. Możliwe jest działanie na naszym terenie działanie organizacji zasięgu regionalnym, krajowym czy międzynarodowym zarejestrowanych poza powiatem, jak też możliwe jest, by organizacje zarejestrowane na terenie naszego powiatu realizowały swoje działania statutowe na innym terenie. a. Stowarzyszenia zwykłe, wpisane do Ewidencji stowarzyszeń zwykłych, dla których organem nadzoru jest Starosta Tucholski W Powiecie Tucholskim na dzień 31.12.2023 r. zarejestrowanych było 21 stowarzyszeń zwykłych. Znowelizowana 20 maja 2016 roku ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach zmieniła charakter stowarzyszeń zwykłych, które stały się tzw. „ułamną osobą prawną”. Są one łatwiejsze do założenia niż stowarzyszenia zarejestrowane w KRS (tylko 3 wymaganych członków założycieli), a proces ich rejestracji trwa maksymalnie 7 dni od złożenia dokumentów. Stowarzyszenie takie rejestruje się w ewidencji stowarzyszeń zwykłych prowadzonych przez starostę. W rejestrze prowadzonym przez Starostę Tucholskiego znajdowały się następujące stowarzyszenia (stan na 31.12.2022 r.): 1. Kongregacja Rycerzy Świętego Sebastiana z siedzibą w Tucholi, 2. Biegające Śliwice 2017 z siedzibą w Śliwicach, 3. Stowarzyszenie właściciel lasów prywatnych poszkodowanych przez nawalnicę w sierpniu 2017 roku z siedzibą w Tucholi, 4. Bractwo Motocyklowe MAGNETO ŻALNO – TUCHOLA z siedzibą w Żalnie, 5. Tucholskie Stowarzyszenie Eksploracyjne "Ostroga" z siedzibą w Tucholi, 6. Stowarzyszenie wspierania zdolnej i aktywnej młodzieży "SKAŁA" z siedzibą w Lubiewie, 7. Stowarzyszenie Pojazdów Zabytkowych "DRAGON" z siedzibą w Tucholi, 8. Porozumienie Samorządowe z siedzibą w Raciążu, 9. Cekcyńska Inicjatywa Społeczna z siedzibą w Cekcynie, 10. Osada Leśna Borowiak z siedzibą w Sokolu-Kuźnicy, 11. Stowarzyszenie Jeźdźców Borów Tucholskich z siedzibą w Iwcu, 12. Stowarzyszenie Oleje Klimowicz Racing Team z siedzibą w Cekcynie,
--	--

	13. Stowarzyszenie Obywatelskiej Społeczności dla Tucholi z siedzibą w Tucholi, 14. Stowarzyszenie Strzeleckie BASKILA z siedzibą w Jeleńcu, 15. Stowarzyszenie Niezależny Klub Hodowców Gołębi Poczтовых Gostycyn z siedzibą w Pruszczu, 16. Międzywojewódzkie Stowarzyszenie Detektorystyczno-Eksploracyjne "UNIA" z siedzibą w Lińsku, 17. Stowarzyszenie Kęsowo na sportowo z siedzibą w Kęsowie, 18. Stowarzyszenie crossakademia.org z siedzibą w Tucholi, 19. Stowarzyszenie Okoninka z siedzibą w Okoninach Nadjezionych, 20. Fitness Sportowy Tuchola z siedzibą w Tucholi, 21. Brzeziński Boxing Gym z siedzibą w Wielkim Mędromierzu. Zmiany w roku 2023 (w stosunku do roku 2022) polegały na zmianie nazwy stowarzyszenia „Biegające Śliwice” na „Biegające Śliwice 2017” (w związku z wpisem nowego stowarzyszenia „Biegające Śliwice” do KRS), przekształceniu stowarzyszenia „Jak w rodzinie” w stowarzyszenie rejestrowe (przekształcenie w stowarzyszenie rejestrowe , wpis do KRS pod nr 0001013370) i wykreśleniu go z tego powodu z rejestru stowarzyszeń zwykłych oraz dopisaniu do rejestru dwóch stowarzyszeń: Brzeziński Boxing Gym z siedzibą w Wielkim Mędromierzu oraz Fitness Sportowy Tuchola z siedzibą w Tucholi. W 2023 roku liczba stowarzyszeń zwykłych wzrosła o jedno. b. Organizacje zarejestrowane w KRS Łącznie na terenie Powiatu Tucholskiego zarejestrowane w KRS jest 187 podmiotów (dostęp 29.03.2024 r.), co oznacza wzrost o 4 w stosunku do roku 2022. W tym jest 55 Ochotniczych Straży Pożarnych (bez zmian w stosunku do 2022 r.), 13 Fundacji (wzrost o dwie w stosunku do 2022 roku), 7 Stowarzyszeń Kół Gospodyń Wiejskich - w tym 3 gminne rady KGW (bez zmian) oraz 7 Zakładów Opieki Zdrowotnej (bez zmian) i 5 Związków Zawodowych (bez zmian). Organizacje w poszczególnych gminach (bez ZOZ): Cekcyn: 24, w tym 11 OSP, 4 fundacje i 1 KGW, w tym 1 organizacja o statusie OPP (Fundacja "PSI AZYL" w Cekcynie); Gostycyn: 19, w tym 8 OSP; Kęsowo: 16, w tym 7 OSP; Lubiewo: 25, w tym 11 OSP, 2 fundacje i 1 KGW, w tym 1 organizacja o statusie OPP (Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Lubiewo „Bory”) ; Śliwice: 21, w tym 6 OSP, 1 fundacja, 4 KGW; Tuchola: 77, w tym 12 OSP, 6 fundacji, 1 KGW.
--	--

	Organizacje posiadające status OPP (Organizacji Pożytku Publicznego) 1. STOWARZYSZENIE ROZWOJU GMINY LUBIEWO "BORY" w Lubiewie, KRS 0000244171, 2. FUNDACJA "PSI AZYL" w Cekcynie, KRS 0000721051. UWAGA: W stosunku do poprzedniego roku nastąpiło znaczne zmniejszenie liczby organizacji o statusie OPP, z 5 do zaledwie 2 (dostęp 28.03.2024 r.) UWAGA: Organizacje o statusie OPP są uprawnione do otrzymywania 1,5% podatku, którego przeznaczenie wszyscy podatnicy mogą bezpośrednio wskazać przy wypełnianiu swojej deklaracji podatkowej. Aktualną listę podmiotów o statusie OPP można znaleźć na stronie Narodowego Instytutu Wolności, www.niw.gov.pl c. Krajowy Rejestr Kół Gospodyń Wiejskich Na terenie Powiatu Tucholskiego działają też Koła Gospodyń Wiejskich zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich prowadzonym przez ARiMR na podstawie Ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2256).. W tym rejestrze ujętych jest 39 organizacji z terenu Powiatu Tucholskiego (dostęp do KRKGW 2024.03.28), co oznacza, że w stosunku do 2022 roku zarejestrowało się dodatkowo 9 Kół Gospodyń Wiejskich. Zestawienie Kół Gospodyń Wiejskich z terenu powiatu tucholskiego: Cekcyn: 6 (Ostrowo, Zalesie, Nowy Sumin, Małe Gacno, Brzozie, Iwiec, Zdroje, Wysoka); Gostycyn: 4 (Gostycyn, Przyrowa, Mała Klonia, Bagienica, Wielki Mędromierz, Pruszcz, Łyskowo); Kęsowo: 6 (Drożdżenica, Przymuszewo, Kęsowo, Piastoszyn, Wieszczyce, Pamiętowo, Żalno); Lubiewo: 7 (Trutnowo, Lubiewice, Bysławek, Lubiewo, Klonowo, Bysław, Płazowo, Cierplewo, Sucha, Welpin); Śliwice: 6 (Brzeźno, Lińsk, Śliwiczki, Główka, Łąski Piec, Łaski Tucholskie); Tuchola: 1 (Bładowo). UWAGA: KGW mogą aplikować w konkursach dla organizacji pozarządowych, jak też prowadzić nieodpłatną oraz odpłatną działalność statutową, w tym sprzedaż. Odpłatna działalność KGW zgodnie z zapisami ustawy nie stanowi działalności gospodarczej, nawet w przypadku generowania zysku – jest to duża różnica w porównaniu ze stowarzyszeniami lub fundacjami. Inną charakterystyczną cechą KGW jest to, że w jednej miejscowości może działać tylko jedno koło.
--	---

	Dotychczas Koła zarejestrowane w KRKGW otrzymują systemowe wsparcie rządowe na realizację celów statutowych. 3. Formy współpracy Współpraca Powiatu z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność w sferze pożytku publicznego oparta jest na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, uczciwej konkurencji, efektywności i jawności zgodnie z art. 5 ust. 3 Ustawy. Powiat Tucholski współpracuje z organizacjami pozarządowymi i wspiera je w różnych działaniach na rzecz społeczności lokalnych, w zakresie obejmującym zadania własne samorządu powiatowego. Obejmuje to zarówno współpracę finansową, jak i pozafinansową. Podstawową formą współpracy finansowej jest udzielanie dotacji w ramach otwartego konkursu ofert. Dotacje mogą przybierać formę wsparcia zadania (zadanie jest częściowo finansowane przez samorząd powiatowy, a częściowo z innych źródeł) lub powierzenia zadania (zadanie jest w całości finansowane przez powiat). Oprócz konkursu ofert możliwe jest także współfinansowanie działań organizacji poprzez zastosowanie uproszczonej procedury. Jest to tryb przewidziany w art. 19a Ustawy. Ma on wiele ograniczeń, ale pozwala na szybkie i łatwe, a zarazem przejrzyste i jawne, wsparcie pożytecznych inicjatyw. Oprócz współpracy finansowej Powiat Tucholski prowadzi też współpracę pozafinansową z organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta polega na wzajemnym informowaniu się o planach, wspólnym podejmowaniu inicjatyw i realizacji wspólnych działań oraz na wzajemnym wspieraniu realizowanych działań. Spośród organizacji, z którymi Powiat Tucholski stale i intensywnie współpracuje należy wymienić przede wszystkim Partnerstwo „LGD Bory Tucholskie”, Lokalną Grupę Działania „Bory Tucholskie”, Kujawsko-Pomorską Organizację Turystyczną oraz Polski Czerwony Krzyż. 4. Otwarte konkursy ofert a. Otwarty konkurs ofert nr 1/2023 Konkurs ogłoszony został uchwałą nr 236/413/2023 Zarządu Powiatu Tucholskiego z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert nr 1/2023 na wykonywanie zadań publicznych w 2023 roku związanych z realizacją zadań samorządu powiatowego. Wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania wynosiła 47.000 zł. W odpowiedzi na ogłoszony konkurs wpłynęły 23 oferty na łączną kwotę 85.230,00 zł. Projekty zgłoszone zostały w następujących obszarach tematycznych: • 11 ofert z zakresu kultury na kwotę 41 450,00 zł, • 6 ofert z zakresu turystyki na kwotę 22 500,- zł, • 5 ofert z zakresu ratownictwa na 17 280,- zł,
--	--

	• 1 oferta z zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na 4 000,- zł Zarząd Powiatu Tucholskiego uchwałą nr 247/425/2023 Zarządu Powiatu Tucholskiego z dnia 20 marca 2023 w sprawie powołania komisji konkursowej w celu opiniowania ofert złożonych w otwartym konkursie ofert nr 1/2023 powołał komisję konkursową do zaopiniowania ofert w składzie: • Anna Nitka – przedstawicielka Starostwa Powiatowego w Tucholi, • Krystyna Wesołowska – przedstawicielka Starostwa Powiatowego w Tucholi, • Jarosław Iwicki – przedstawiciel Starostwa Powiatowego w Tucholi, • Wioletta Chabowska – przedstawicielka Starostwa Powiatowego w Tucholi • Iwona Smigiel – przedstawicielka organizacji pozarządowych. Dokonano oceny formalnej, wszystkie oferty przeszły ją pozytywnie. 23 marca 2023 r. Komisja dokonała oceny merytorycznej złożonych ofert zgodnie z kryteriami przyjętymi w ogłoszeniu konkursowym i sporządziła listę rankingową na podstawie punktacji przyznanej poszczególnym wnioskowi. Przy ocenie, zgodnie z zaleceniami Rady Działalności Pożytku Publicznego Powiatu Tucholskiego oraz zapisami ogłoszenia o konkursie, badano powiatowy zasięg oferty oraz jej powiązanie z imprezami organizowanymi przez Powiat Tucholski. Komisja rekomendowała przyznanie dofinansowania w pełnej wnioskowanej kwocie 2 ofertom oraz dotacji w kwocie obniżonej w stosunku do wnioskowanej 14 ofertom. Ze względu na brak wystarczających środków komisja rekomendowała nieprzyznanie dotacji 7 ofertom, pomimo pozytywnej oceny. Zarząd Powiatu Tucholskiego w pełni przychylił się do zaproponowanych przez Komisję rekomendacji. Na jej podstawie podjął uchwałę nr 249/430/2023 Zarządu Powiatu Tucholskiego z dnia 30 marca 2023 w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert nr 1/2023 na wykonywanie zadań publicznych Powiatu Tucholskiego w 2023 roku. Zestawienie ofert wraz z przyznaną kwotą dotacji znajduje się w tabeli umieszczonej poniżej. Podpisano 16 umów, na łączną kwotę 47 000,- zł. Umowę o dofinansowanie podpisano z realizatorami projektów w następujących obszarach tematycznych: • 9 projektów z zakresu kultury na kwotę 26 220,00 zł, • 2 projekty z zakresu turystyki na kwotę 6 500,- zł, • 4 projekt z zakresu ratownictwa na 11 280,- zł
--	--

	• 1 projekt z zakresu działań na rzecz osób niepełnosprawnych na 3 000,- zł. b. Otwarty konkurs ofert nr 1/PFRON/2023 11 maja 2023 r. Zarząd Powiatu Tucholskiego uchwałą nr 257/422/2023 ogłosił otwarty konkurs ofert nr 1/PFRON/2023 na wykonywanie zadań publicznych Powiatu Tucholskiego finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2023 r. Konkursem objęta była grupa zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, w tym organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, warsztatów, grup środowiskowego wsparcia oraz zespołów aktywności społecznej dla osób niepełnosprawnych – aktywizujących zawodowo i społecznie te osoby. Na realizację zadania przeznaczona była kwota 130 tys. zł ze środków PFRON. W konkursie złożona została jedna oferta, złożona przez Stowarzyszenie „Jak w rodzinie” z siedzibą w Tucholi, ul. Kościuszki 16. Stowarzyszenie przedstawiło ofertę pn. „Razem dla zdrowia – grupy środowiskowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnością” na kwotę 130 tys. zł. Oceny dokonywała komisja w składzie: • Anna Nitka – Naczelnik WRLiFE przedstawicielka Starostwa Powiatowego w Tucholi, • Magdalena Ast – przedstawicielka Starostwa Powiatowego w Tucholi, • Krystyna Wesołowska- przedstawicielka Starostwa Powiatowego w Tucholi, • Katarzyna Puczyńska – przedstawicielka Starostwa Powiatowego w Tucholi, • Paulina Grzonkowska – przedstawicielka organizacji pozarządowych Oferta została oceniona pozytywnie formalnie, a na etapie oceny merytorycznej uzyskała średnio 58 punktów na 60 możliwych. Na tej podstawie Zarząd Powiatu Tucholskiego podjął uchwałę nr 266/459/2023 Zarządu Powiatu Tucholskiego z dnia 29 czerwca 2023 w sprawie rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert nr 1/PFRON/2023, przyznając oferentowi wnioskowaną dotację. c. Realizacja zadań wyłonionych w otwartych konkursach ofert Realizacja zadań odbyła się w pełnym przewidzianym w ofertach zakresie. Wszyscy realizatorzy wywiązali się z zawartych w umowach zapisów. Przeprowadzono w trybie zdalnym kontrolę wszystkich zrealizowanych zadań, odbywającą się na podstawie złożonych sprawozdań oraz załączonych do nich dokumentów. Nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości, wszystkie zrealizowane zadania rozliczono prawidłowo.
--	---

	d. Zadania w trybie uproszczonym (19a) W roku 2023 nie przyznawano dotacji w trybie pozakonkursowym. 5. Kontrole organizacji realizujących zadania wyłonione w konkursie 12 stycznia 2023 Zarządzeniem nr 2/2023 Starosty Tucholskiego przyjęto plan kontroli wykorzystania dotacji przekazywanych z budżetu Powiatu Tucholskiego organizacjom pozarządowym oraz innym podmiotom na realizację zadań publicznych w roku 2021. Wszystkie kontrole przeprowadzono zgodnie z planem. Ustalono, że zadania te zrealizowane zostały zgodnie z zakładanym w ofercie zakresem rzeczowym a zamierzone rezultaty osiągnięto. Złożone sprawozdania z wykorzystania tych dotacji w wyniku czynności kontrolnych uznano za prawidłowe. Nie stwierdzono uchybień skutkujących koniecznością zwrotu dotacji. Szczegółowe zestawienie czynności kontrolnych przeprowadzonych w organizacjach pozarządowych w roku 2023 r. (zadania z 2021 r.) znajduje się w tabeli poniżej. 6. Pozafinansowe formy współpracy a. Rada Działalności Pożytku Publicznego Powiatu Tucholskiego Rada Działalności Pożytku Publicznego Powiatu Tucholskiego odbyła w 2023 roku cztery posiedzenia: 22 lutego, 19 maja, 14 listopada oraz 18 grudnia. W lutym omawiano plan pracy na rok 2023, omawiano zasady konkursu ofert na 2023 rok, przygotowano założenia pikniku NGO (w tym czas i miejsce jego realizacji) oraz założenia posiedzeń wyjazdowych. Dyskusja nad nagrodami i wyróżnieniami dla NGO została przesunięta na kolejne spotkania, ze względu na nieobecność głównej inicjatorki tego działania. W maju posiedzenie Rady było połączone z Piknikiem NGO, który odbył się w Lubiewicach, w Gospodarstwie Opiekuńczym Państwa Oparków. Głównym tematem posiedzenia była Ekonomia Społeczna oraz działania senioralne. Listopadowe posiedzenie poświęcone było przede wszystkim dyskusji o Programie Współpracy Powiatu Tucholskiego z NGO, którego projekt został przez Radę zaopiniowany pozytywnie. Omawiano też wybory do Sejmiku NGO Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Na ostatnim w 2023 roku, grudniowym posiedzeniu, podsumowano mijający rok. Starosta Tucholski Michał Mróz podziękował członkom Rady za ich zaangażowanie i pracę. Poinformował też Radę o zwiększeniu budżetu na konkurs dla organizacji pozarządowych w 2024 roku o prawie 60%, do 75 tys. zł. Przewodnicząca Rady Felicja Król-Pawelska podziękowała wszystkim jej członkom za aktywną pracę, przekazała im oraz Panu Staroście drobne lecz cenne upominki przygotowane specjalnie dla nich. Omówiono wyniki wyborów do Sejmiku NGO Województwa Kujawsko-Pomorskiego zostały
--	--

	z powodzeniem zakończone, podziękowano Hannie Zielinskiej za przeprowadzenie spotkania wyborczego. Reprezentantem organizacji z Powiatu Tucholskiego została pani Alina Kowalska-Wamka z Tucholskiego Stowarzyszenia „Jak w Rodzinie”. Biorąc pod uwagę doświadczenie i dotychczasowe zaangażowanie pani Aliny w działania społeczne Rada liczy na to, że jej wkład w prace Sejmiku NGO będzie znaczący, oraz że komunikacja z organizacjami z Powiatu Tucholskiego będzie sprawnie działała – w czym RDPP PT będzie ją wspierać w ramach swoich możliwości Organizacje pozarządowe z Powiatu Tucholskiego reprezentowane były także w Kujawsko-Pomorskiej Radzie Działalności Pożytku Publicznego (Karol Gutsze – wiceprzewodniczący), w Regionalnym Komitecie Ekonomii Społecznej w Toruniu (Karol Gutsze – członek z ramienia K-P RDPP) oraz w ogólnopolskim Konwencie Rad Działalności Pożytku Publicznego (Karol Gutsze – członek z ramienia K-P RDPP). b. Piknik organizacji pozarządowych Piknik NGO odbył się w Lubiewicach 19 maja 2023 r. Teren i pomieszczenia do realizacji imprezy udostępniła Fundacja CudaWianki i Warsztatownia Kreatywności, Małgorzata i Grzegorz Oparka. Piknik cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem. Połączony był z wyjazdowym posiedzeniem RDPP, na którym przedstawiono szerokiej publiczności Radę i jej działania oraz przekazano informacje dla NGO dotyczące ustawy o Ekonomii Społecznej, o nowelizacji uodppiw oraz roli organizacji jako Podmiotów Ekonomii Społecznej. O gospodarstwach opiekuńczych w naszym powiecie opowiedzieli przedstawiciele PCPR oraz Stowarzyszenia Gospodarstw Opiekuńczych). Uczestniczące w Pikniku Gminne Rady Seniorów zaprezentowały Rady ze Śliwic i Cekcyna. Po części oficjalnej odbyła się część integracyjna, połączona z degustacją potraw przygotowanych przez KGW, ogniskiem oraz występem artystycznym (ze wspólnym śpiewaniem). Wydarzenie było dużym sukcesem (zarówno pod względem merytorycznym, jak i integracyjnym), będzie ono niewątpliwie wyznaczało standardy dla kolejnych pikników c. Współpraca z NGO w dziedzinie turystyki Działania turystyczne Powiatu Tucholskiego realizowane są w większości w formule partnerskiej, wraz z Kujawsko-Pomorską Organizacją Turystyczną oraz Lokalną Grupą Działania „Bory Tucholskie”. Powiat Tucholski jest członkiem obu tych organizacji. Bazą do współpracy jest wypracowana wspólnie strategia marki „Bory Tucholskie”, która znajduje się na etapie realizacji. Najważniejszym działaniem w tym zakresie była organizacja przez LGD kursu dla instruktorów turystyki rowerowej, dzięki któremu 14 osób zdobyło oficjalne kwalifikacje w tym zakresie. Kurs ten stanowił także zacznik do powstania grupy turystycznej organizującej wycieczki rowerowe po terenie naszego powiatu.
--	--

	d. Historyczny Pochód Borowiaków Największym powiatowym wydarzeniem organizowanym wspólnie z organizacjami pozarządowymi jest od lat Historyczny Pochód Borowiaków, w ramach którego organizacje mogą nie tylko zaprezentować fragmenty lokalnej historii, ale też zaprezentować się szerokiej publiczności. Nie inaczej było w roku 2023. XI Historyczny Pochód Borowiaków zgromadził ponad 300 osób. Gości podejmował Starosta Tucholski Michał Mróz wraz z Przewodniczącą Rady Powiatu Tucholskiego Dorotą Gromowską oraz Burmistrzem Tucholi Tadeuszem Kowalskim - Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Dni Borów Tucholskich, których Pochód jest sztandarowym wydarzeniem. Ze względu na charakter Pochodu, każdy z jego uczestników był równie ważny. Każdy wniósł w barwny korowód przypominający dzieje Borów Tucholskich swoją wybraną część historii: najdawniejszej, nowszej lub całkiem współczesnej - przecież historia jutra tworzy się dziś. Dziękujemy wszystkim za udział, zapraszamy w roku 2024! e. Współorganizacja XXXIX Wojewódzkiego Dnia Pszczelarza - „Tucholskiego Festiwalu Pszczelarstwa 2023 Powiat Tucholski był głównym partnerem imprezy zorganizowanej 10 września 2023 r w Tucholi przez Pomorsko-Kujawski Związek Pszczelarzy w Bydgoszczy oraz Tucholskie Centrum Edukacji Zawodowej w Tucholi, objętej patronatem honorowym Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego Piotra Calbeckiego oraz Marszałka Województwa Pomorskiego Mieczysława Struka. Celem tego wydarzenia była integracja, edukacja i aktywizacja środowiska pszczelarzy, promocja ekologii ze szczególnym podkreśleniem roli zapylaczy w ekosystemie oraz popularyzacja pszczelarstwa wśród szerokiej publiczności. Wartością dodaną była integracja lokalnej społeczności oraz rozpowszechnianie i przybliżenie tematyki pszczelarstwa. Obchody zawierały część fachową, przeznaczoną dla osób z branży (wykłady i prelekcje wybitnych fachowców) oraz prelekcje dla szerokiej publiczności (prowadzone przez doświadczonych pszczelarzy, połączone z wystawą i pokazami pracy pszczelarza "Dawniej i dziś"). W części przeznaczonej dla szerokiej publiczności dostępne były stoiska warsztatowe: wyrobu świec, wyrobu kosmetyków z wykorzystaniem miodu, propolisu, pyłku kwiatowego itp. oraz atrakcje dla najmłodszych uczestników. Wydarzenie swym zasięgiem objęło nie tylko powiat tucholski, ale całe województwo kujawsko-pomorskie i część województwa pomorskiego (Kaszuby). Odbiorcami imprezy byli mieszkańcy województwa kujawsko-pomorskiego i pomorskiego, powiatu tucholskiego i powiatów ościennych, szeroko rozumiana społeczność pszczelarska oraz delegaci Pomorsko-Kujawskiego Związku Pszczelarzy w Bydgoszczy – łącznie ok. 440 osób. Przyjęta forma imprezy przyciągnęła dużą ilość wystawców z branży pszczelarskiej z terenu całego kraju i spoza jego granic. Planowane działanie jest proekologiczne
--	---

	poprzez propagowanie dobrostanu pszczół, zdrowej żywności i ochrony środowiska. f. Pozafinansowe formy współpracy – inne Powiat Tucholski na bieżąco pomagał organizacjom pozarządowym i innym podmiotom w prowadzeniu działalności informacyjnej i promocyjnej, zamieszczając informacje na stronie internetowej powiatu. W powiatowych kanałach informacyjnych zamieszczane były także informacje mogące służyć organizacjom, takie jak informacje o zmianach terminów sprawozdawczych, możliwości wsparcia przez PUP i inne. W ograniczonym zakresie realizowana była działalność PCK, w tym imprezy współorganizowane przez Powiat Tucholski. Powiat Tucholski jak co roku wspierał działania tej organizacji poprzez zakup pucharów na turnieju piłkarskim oraz na zawodach promujących krwiodawstwo. Powiat Tucholski kontynuował prowadzenie punktów bezpłatnego poradnictwa prawnego, które bazuje na oddzielnych przepisach. 7. Mierniki W Programie współpracy na 2023 rok przyjęte zostały cztery mierniki. Pierwszym z nich była liczba ogłoszonych konkursów. W związku z agregacją konkursów dotyczących poszczególnych obszarów pożytku publicznego ogłoszony został jeden konkurs. Zapewniło to elastyczność w dysponowaniu środkami. W związku z pozyskaniem środków PFRON ogłoszony został także drugi konkurs, co spowodowało znaczące zwiększenie zakresu zadań realizowanych w ramach programu współpracy. Drugim miernikiem była liczba otrzymanych ofert. W konkursie nr 1/2023 wpłynęły 23 oferty na łączną kwotę 85 230,- zł. Jest to wzrost w porównaniu z poprzednim rokiem (20 ofert na 77 300 tys. zł), co świadczy o dużym zainteresowaniu konkursem oraz o wzroście jego znaczenia dla organizacji. Przekroczenie przez oferentów zaplanowanego budżetu pozwoliło komisji konkursowej na wybór najbardziej potrzebnych lokalnej społeczności i najlepiej przemyślanych zadań, niemniej jednak warto byłoby zwiększyć poziom finansowania konkursu. W konkursie nr 1/PFRON/2023 złożona została tylko jedna oferta. Ma to prawdopodobnie związek z tym, że jest to nowy konkurs, a zadania w nim przewidziane są bardzo specyficzne, wymagające dużej wiedzy i kompetencji specjalistycznych, zarówno od strony grupy docelowej, jak i realizowanych działań. Niemniej jednak złożona oferta spełniała wszystkie wymagania konkursowe, została ona też prawidłowo zrealizowana i rozliczona. W przyszłości, w przypadku ponowienia konkursu, wskazane jest jak najszersze rozpowszechnienie informacji o konkursie. Trzecim miernikiem była wysokość środków finansowych przeznaczonych z budżetu powiatu na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i inne podmioty. Kwota ta została
--	---

	ustalona na 47.000,- zł, które zostały zabezpieczone w budżecie. Kwota ta została wykorzystana w 100%. 8. Zakończenie Sprawozdanie z realizacji „Programu współpracy Powiatu Tucholskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok” jest dokumentem podsumowującym rok współpracy samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi.
--	---

Wykaz podmiotów biorących udział w konkursie nr 1/2023 wraz z kwotami przyznanych dotacji na realizację zadania publicznego

Lp	Nazwa organizacji, siedziba	Tytuł projektu	Umowa/ Kwota
1	Ochotnicza Staż Pożarna w Cekcynie, 89-511 Cekcyn	Organizacja powiatowych zawodów sportowo-pożarniczych dla mieszkańców z terenu powiatu	RL/4/2023 3 500,00
2	Ochotnicza Staż Pożarna w Raciążu, 89-502 Raciąż	Organizacja Ogólnopolskiego Turnieju Wiedzy Pożarniczej (TWP) „Młodzież zapobiega pożarom” – szczebel powiatowy	RL/1/2023 2 280,00
3	Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju Sołectwa Krzywogoniec, 89-511 Krzywogoniec	„Kraina Dumania”- Święto Grzyba w Krzywogoncu	KL/10/2023 3 500,00
4	Cekcyńska Inicjatywa Społeczna 89-511 Cekcyn	„3maj formę na majówkę w Borach Tucholskich	KL/5/2023 3 500,00
5	Lokalna Grupa Działania „Bory Tucholskie”, 89-500 Tuchola	Rowerem przez Powiat Tucholski- szkolenie instruktorów	TL/12/2023 3 500,00
6	Towarzystwo Miłośników Ziemi Cekcyńskiej, 89-511 Cekcyn	Nocne Misteria Nadjeziorne 2023	KL/2/2023 2 250,00
7	Stowarzyszenie na rzecz Pamiętowa i Adamkowa, 89-506 Pamiętowo	Śladami Leona Wyczółkowskiego – Rozwój turystyki w powiecie tucholskim	TL/7/2023 3 000,00
8	Ochotnicza Staż Pożarna w Lińsku, 89-530 Lińsk	Organizacja konkursu plastycznego „Zapobiegajmy pożarom” - szczebel powiatowy	RL/8/2023 2 500,00
9	Ochotnicza Straż Pożarna w Krzywogoncu, 89-511 Krzywogoniec	Organizacja pokazów i ćwiczeń z zakresu ratownictwa i ochrony ludności dla mieszkańców z terenu powiatu. IV Bieg przełajowy w Powiecie Tucholskim	RL/9/2023 3 000,00
10	Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga w Cekcynie, 89-511 Cekcyn	„Stare dzieje, stara muzyka a my duchem ciągle młodzi”	KL/6/2023 3 000,00

11	Stowarzyszenie na Rzecz Ocalenia Śladów Przeszłości w Gminie Cekcyn „Światło”, 89-511 Wierzchucin	XII piknik historyczny w Wierzchucinie	KL/3/2023 3 000,00
12	Stowarzyszenie Przyjaciół Ośrodka Szkolno–Wychowawczego „RAZEM”, 89-500 Tuchola	Kampania informacyjna	NL/14/2023 3 000,00
13	Stowarzyszenie Gospodarstw Opiekuńczych Województwa Kujawsko-Pomorskiego, 89-500 Tuchola	Wspólne muzykowanie i taniec w Naszym Powiecie. Doświadczenia, które łączą pokolenia.	KL/11/2023 3 000,00
14	Bysławska Grupa Odtwórstwa Historycznego, 89-510 Bysław	Hej kołęda, kołęda- wskrzeszamy dawne tradycje	KL/16/2023 3 000,00
15	Fundacja czAR(T)Krzywogoniec, 89-511 Krzywogoniec	Festyn Poetycki Leśnej Pszczoly ze Świętojańskim Poezjowaniem 2023	KL/13/2023 2 500,00
16	Koło Gospodyń Wiejskich w Przyrowie, 89-520 Przyrowa	Czwartowa Marcinowa Zbożownica	KL/15/2023 2 470,00

Szczegółowe zestawienie kontrolowanych organizacji i zadań

L p.	Organizacja	Zadanie/umowa nr	Czynności kontrolne	Wynik
1.	LGD Bory Tucholskie	„Bory Tucholskie gwiazdą Konstelacji” Umowa KL/2/2021	12 grudnia 2023 r.	Bez uwag
2.	Fundacja Zrównoważonego Rozwoju Lokalnego „Cisowy Fyrtel”	„CykloCekcyn 2021-VIII Borowiacki Rajd Rowerowy” Umowa KL/3/2021	05 września 2023 r.	Bez uwag
3.	Szkolny Klub Sportowy „Leśnik”	„Rowerem przez powiat tucholski” Umowa KL/5/2021	12 czerwca 2023 r.	Brak wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej
4.	OSP w Bysławiu	„Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców powiatu tucholskiego poprzez wzmocnienie potencjału ratowniczego OSP Bysław” Umowa RL/7/2021	28 czerwca 2023 r.	Bez uwag,
5.	Stowarzyszenie na Rzecz Ocalenia Śladów Przeszłości w Gminie Cekcyn „Światło”	„Bieżąca konserwacja i utrzymanie zieleni oraz grobów na 10 zabytkowych cmentarzach ewangelicznych z terenu Powiatu Tucholskiego” Umowa KL/10/2021	19 lipiec 2023 r.	Bez uwag

6.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kęsowa, Kęsowo	„Rozśpiewane Kęsowo” Umowa KL/8/2021	11 września 2023 r.	Bez uwag
----	--	---	---------------------	----------

XVIII. Nieodpłatna pomoc prawna

Zbiorcza informacja o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej sporządzona przez Starostę Tucholskiego za okres od 2023-01-01 do 2023-12-31			
Rodzaj danych	Liczba w punktach prowadzonych przez		
	adwokatów lub radców prawnych	organizacje pozarządowe	
	pomoc prawna	pomoc prawna	poradnictwo obywatelskie
ZADANIA Z ZAKRESU NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ LUB NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA OBYWATELSKIEGO			
Liczba osób (kart), którym udzielono pomocy			
liczba osób (kart), którym udzielono pomocy	539	265	21
Dziedzina prawa, której dotyczyła nieodpłatna pomoc prawna			
prawo rodzinne	122	61	7
prawo pracy	52	17	0
sprawa z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej	0	0	0
prawo cywilne	268	146	12
prawo ubezpieczeń społecznych, prawa do opieki zdrowotnej	21	15	0
prawo administracyjne z wyjątkiem prawa podatkowego	34	23	1
prawo podatkowe	2	1	0
prawo karne	45	14	0
inne	4	0	1
Kategoria sprawy, z której udzielono nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (wyszczególnić liczbę spraw zgłaszanych w poszczególnych kategoriach spraw, o których mowa w § 8 ust. 2 rozporządzenia)			
LOKAL MIESZKALNY			
Uzyskanie prawa do lokalu mieszkalnego po krewnym lub znajomym (dotyczy lokalu mieszkalnego komunalnego, lokatorskiego, zakładowego, resortowego i innego z wyłączeniem lokalu mieszkalnego własnościowego i spółdzielczego własnościowego, które należy ująć w kategoriach dotyczących WŁASNOŚCI lub DZIEDZICZENIA)			
Warunki uzyskania lokalu mieszkalnego	1	0	0
inne	0	0	0
Utrata lokalu mieszkalnego			

pozbawienie tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego (w tym wypowiedzenie umowy najmu/wykluczenie z członkostwa spółdzielni, licytacja)	0	1	0
eksmisja	0	1	0
inne	0	0	0
Sytuacje konfliktowe			
możliwości eksmisji lokatora lub współlokatora	2	0	0
konflikty z zarządcą	0	0	1
inne	1	0	0
Użytkowanie lokalu mieszkalnego			
wysokość opłat	3	0	0
odpowiedzialność osób współmieszkających za opłaty	0	0	1
odpowiedzialność za naprawy/remonty	0	3	0
Adaptacja lokalu mieszkalnego	1	0	0
Lokal mieszkalny po rozwodzie	1	0	0
inne	1	0	0
Dysponowanie lokalem mieszkalnym (z wyłączeniem dysponowania lokalem mieszkalnym własnościowym i spółdzielczym własnościowym)			
Wynajem całości lub części lokalu mieszkalnego	1	0	0
inne	0	0	0
Uzyskanie prawa własności do lokalu mieszkalnego			
procedury związane z uzyskaniem prawa własności	1	0	0
Kupno lokalu mieszkalnego zarówno na rynku pierwotnym lub wtórnym			
inne	10	1	0
PRZESTĘPSTWA I WYKROCZENIA			
Pokrzywdzeni			
uprawnienia i obowiązki, procedury – w postępowaniu przygotowawczym, sądowym i wykonawczym, w sprawach o wykroczenia (w tym bezpłatna pomoc tłumacza)	10	3	0
osoba małoletnia, ubezwłasnowolniona, nieporadna	2	0	0
naprawienie szkody, zadośćuczynienie, nawiązka odszkodowanie, kompensata	1	0	0
inne	0	1	0
Świadkowie			
uprawnienia i obowiązki, procedury – w postępowaniu przygotowawczym, sądowym i wykonawczym, w sprawach o wykroczenia	3	0	0
inne	0	0	0
Podejrzani, oskarżeni i obwinieni			

uprawnienia i obowiązki, procedury – w postępowaniu przygotowawczym, sądowym i wykonawczym, w sprawach o wykroczenia (w tym bezpłatna pomoc tłumacza)	8	4	0
obrońca z urzędu	4	0	0
postępowania szczególne	0	1	0
środki odwoławcze	1	0	0
inne	1	0	0
Skazani			
uprawnienia i obowiązki, procedury	1	0	0
dozór elektroniczny	6	0	1
Naprawianie szkody, zadośćuczynienie, nawiązka, odszkodowanie	1	0	0
Niesłuszne skazanie	1	0	0
grzywny	1	0	0
inne	1	1	0
RODZINA			
Relacje w rodzinie			
naprawa relacji rodzinnych	3	0	0
sprawowanie opieki nad niesamodzielnym członkiem rodziny (nie dotyczy małoletnich)	4	3	0
Zarządzanie finansami rodziny	1	0	0
inne	0	0	0
Ustanie małżeństwa			
sposoby rozwiązania małżeństwa, rozwód a separacja, orzekanie o winie	25	7	1
postępowanie sądowe (w tym przebieg, koszty, pomoc prawna z urzędu, dowody, świadkowie)	7	1	1
inne	0	1	0
Majątek małżonków			
majątek wspólny a majątek osobisty	2	3	0
majątkowe umowy małżeńskie	2	1	0
podział majątku	6	6	0
inne	0	0	0
Dzieci			
pochodzenie dziecka (w tym ustalenie ojcostwa, zaprzeczenie)	4	3	1
uprawnienia do sprawowania władzy rodzicielskiej (w tym władza rodzicielska, ograniczenie i pozbawienie władzy rodzicielskiej, przywracanie władzy rodzicielskiej, ustanowienie opiekuna prawnego, zastrzeżenia do sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej)	18	1	0
sposób opieki i metody wychowawcze	2	1	0

kontakty rodziców z dziećmi (w tym brak kontaktu, ograniczenie kontaktu, przywrócenie kontaktu)	7	2	0
kontakty dziadków z wnukami (brak kontaktu, ograniczenie kontaktu, przywrócenie kontaktu)	0	2	2
adopcja, rodzina zastępcza	1	0	0
inne	0	1	0
Dochodzenie alimentów			
uzyskanie alimentów na dziecko	13	4	0
uzyskanie alimentów na członków rodziny	2	0	0
wysokość alimentów w tym podnoszenie świadczeń	15	3	0
trudności w egzekwowaniu alimentów	3	0	0
inne	0	1	0
Zobowiązania alimentacyjne			
zasadność	3	2	1
wysokość w tym obniżenie alimentów	6	5	1
inne	5	2	0
Dysfunkcje w rodzinie			
przemoc domowa	1	0	0
inne	2	3	0
Konkubinat			
majątek konkubentów	0	1	0
inne	2	0	1
DZIEDZICZENIE			
Dziedziczenie ustawowe			
uprawnieni do dziedziczenia	25	17	0
zrzeczenie się spadku	10	3	0
przyjęcie spadku	4	2	0
odpowiedzialność za długi spadkowe	7	7	1
dział spadku	2	7	0
inne	0	1	0
Dziedziczenie testamentowe			
przyjęcie spadku	6	4	1
podważanie testamentu	1	0	0
wykonanie zapisów	1	0	0
dział spadku	1	0	0
inne	2	4	1
Zachowek			
uprawnieni do zachowku	8	2	0
kwestionowanie wydziedziczenia	1	0	0
uzyskanie zachowku	6	0	0
wysokość zachowku	1	1	0
inne	1	3	0
OPIEKA I KSZTAŁCENIE			
Opieka nad dziećmi			

Edukacja nieformalna			
inne	4	0	0
WŁASNOŚĆ RZECZY RUCHOMYCH I NIERUCHOMOŚCI Z WYŁĄCZENIEM DZIEDZICZENIA			
Nabywanie i uregulowanie własności			
kupno	2	3	0
zasiedzenie	2	9	0
spory graniczne	0	3	0
służebności	0	1	0
inne	1	6	0
Dysponowanie własnością			
wynajem całości lub części lokalu mieszkalnego będącego własnością	1	0	0
użyczenie całości lub części lokalu mieszkalnego będącego własnością	1	1	0
sprzedaż	2	2	0
możliwości przekazania za życia i na wypadek śmierci	2	4	0
cofnięcie dyspozycji (w tym odwołanie darowizny, zmiana testamentu)	4	2	0
współwłasność	4	5	0
inne	9	10	6
Sprawy konsumenckie			
wadliwy towar	3	2	0
nienależyte wykonanie usługi	0	0	2
problemy z wycofaniem się z umowy	1	2	0
inne	6	7	0
ŚWIADCZENIA I ZASIŁKI			
Świadczenia z pomocy społecznej			
zasady przyznawania (w tym rodzaje, warunki, wysokość, procedury)	0	1	0
odmowa przyznania świadczenia	0	1	0
inne	0	0	0
Świadczenia z tytułu bezrobocia			
Odmowa przyznania	0	1	0
Świadczenia rodzinne i wychowawcze			
zasady przyznawania (w tym rodzaje, warunki, wysokość, procedury)	1	0	0
odmowa przyznania	1	0	0
inne	0	0	0
Świadczenia związane ze sprawowaniem opieki nad osobą niepełnosprawną oraz zasiłek i dodatek pielęgnacyjny			
zasady przyznawania (w tym rodzaje, warunki, wysokość, procedury)	2	0	0
odmowa przyznania	3	2	0

inne	0	1	0
Świadczenia z tytułu choroby i wypadku przy pracy (w tym zasiłek rehabilitacyjny, opiekuńczy, chorobowy, jednorazowe odszkodowanie)			
inne	0	0	0
Zasiłki macierzyńskie i rodzicielskie			
inne	0	0	1
Fundusz alimentacyjny			
inne	0	0	0
Emerytury			
zasady przyznawania (w tym rodzaje, warunki, kryteria, procedury, z wyłączeniem określenia wysokości, świadczenie w drodze wyjątku)	5	0	0
otwarte fundusze emerytalne	1	1	0
odmowa przyznania	1	0	0
łączenie pracy z emeryturą	0	0	0
inne	1	1	0
Renta rodzinna			
inne	0	0	0
Renta z tytułu niezdolności do pracy i renta socjalna			
zasady przyznawania (w tym rodzaje, warunki, procedury, świadczenie w drodze wyjątku)	0	2	0
Kwestionowanie wysokości świadczenia	0	1	0
inne	0	0	0
Dopłaty do utrzymania lokalu mieszkalnego (w tym dodatek mieszkaniowy i energetyczny)			
zasady przyznawania	1	0	0
inne	0	0	0
Stypendia			
inne	2	2	0
ZADŁUŻENIA			
Mieszkaniowe			
trudności ze spłatą długu (etap przedsądowy)	3	0	0
sprawa w sądzie	1	0	0
egzekucja komornicza, koszty komornicze	0	0	2
Alimentacyjne			
Sankcje za uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego	1	0	0
inne	1	0	0
Z tytułu kredytów i pożyczek			
trudności ze spłatą długu (etap przedsądowy)	12	1	0
Przejęcie długu (w tym skargi na firmy windykacyjne, procedura, pobieranie dodatkowych opłat)	1	0	0
sprawa w sądzie, nakaz zapłaty i inne tytuły egzekucyjne	3	1	0
egzekucja komornicza	6	1	0
kwestionowanie wysokości długu	3	0	0
inne	0	0	0
Odpowiedzialność poręczycieli lub odpowiedzialność za zadłużenia innych			

Zasadność roszczenia	1	0	0
Przejęcie długu	1	0	0
Inne	0	1	0
Wobec ZUS			
inne	0	0	0
Podatkowe			
Kwestionowanie zasadności długu	0	1	0
Egzekucja	1	0	0
Nienależnie pobrane świadczenia			
Kwestionowanie zasadności długu	1	0	0
Kary finansowe (mandaty, grzywny)			
egzekucja	1	0	0
Długi spadkowe			
egzekucja	0	1	0
Długi niejednorodne (w tym sprawy dotyczące jednocześnie kilku rodzajów długów, np. pochodzących z kredytów oraz długów alimentacyjnych lub mieszkaniowych)			
inne	1	0	0
Nadmierne zadłużenie			
możliwość ogłoszenia upadłości konsumenckiej	1	1	0
inne	4	1	0
ROSZCZENIA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE			
Roszczenia z tytułu wyrządzonej szkody			
zasady dochodzenia roszczeń	20	9	2
wysokość	0	0	1
spór z firmą ubezpieczeniową	4	2	0
inne	0	1	0
Roszczenia z tytułu odebranego majątku			
Zasady dochodzenia roszczeń	1	0	0
Odzyskiwanie pożyczek			
sposób dochodzenia roszczeń	5	3	0
egzekucja należności	2	0	0
Podatki			
ulgi	1	0	0
inne	21	7	0
ZATRUDNIENIE			
Sprawa na etapie przed podjęciem pracy			
inne	1	0	0
Uprawnienia związane z zatrudnieniem			
Związane z rodzicielstwem, urlopy macierzyńskie i wychowawcze	1	0	0
inne	1	0	0
Warunki pracy (sprawa na etapie po podjęciu pracy)			

zastrzeżenia do warunków pracy	1	0	0
inne	2	0	0
Wynagrodzenia i dodatki			
opóźnienia w wypłacie wynagrodzenia, brak lub wypłata części wynagrodzenia	5	2	0
prawo do dodatków (w tym premie, nadgodziny)	0	1	0
świadczenia związane z odejściem z pracy	2	0	0
Brak odprowadzania składek ZUS	2	0	0
inne	0	0	0
Przedłużanie i rozwiązywanie umów (w tym cywilnoprawnych)			
kontynuacja umowy, umowy czasowe, umowy na okres próbny	4	0	0
sposoby rozwiązywania umów, przez pracodawcę lub pracownika, okresy wypowiedzenia	8	1	0
uprawnienia związane z rozwiązaniem umowy o pracę (w tym odszkodowanie przy zwolnieniu grupowym, wolne dni na szukanie pracy)	6	5	0
kwestionowanie zasadności wypowiedzenia umowy, niesłuszne wypowiedzenie	7	4	0
inne	0	1	0
Konflikty w pracy			
mobbing (w tym ze strony przełożonych i współpracowników)	3	0	0
inne	11	1	0
ZDROWIE			
Ubezpieczenie zdrowotne			
Brak ubezpieczenia	1	0	0
Opieka medyczna			
Skargi na poziom usług	1	0	0
Orzekanie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności (dotyczy tylko orzekania pozarentowego, z wyłączeniem ZUS)			
Uzyskanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności	1	1	0
System wsparcia i opieki nad osobami niesamodzielnymi (w tym chorymi psychicznie)			
przymusowe leczenie chorych psychicznie	1	1	0
inne	1	3	0
URZĘDY I SĄDY			
Dokumenty tożsamości, potwierdzenia miejsca zamieszkania, akty stanu cywilnego i inne			
inne	0	0	0
Postępowanie przed organem lub urzędem (kategoria dotyczy jedynie zapytań o charakterze ogólnym, w każdym przypadku, gdy osoba uprawniona ujawnia konkretną tematykę sprawy sądowej lub urzędowej,			
nieznajomość treści przepisów	2	2	0

procedura (w tym terminy, doręczanie, odwołania, wgląd w dokumentację sprawy, wznowienie postępowania, koszty)	11	6	0
jakość obsługi (w tym skargi na urzędników)	0	3	0
inne	1	0	0
Postępowanie przed sądem (kategoria dotyczy jedynie zapytań o charakterze ogólnym, w każdym przypadku, gdy osoba uprawniona ujawnia konkretną tematykę sprawy sądowej lub urzędowej, należy kategoryzować pod numerem odpowiedniej kategorii tematycznej z rozdziałów 1–11)			
nieznajomość treści przepisów	0	2	0
możliwość zmiany orzeczenia sądu	0	1	0
procedura sądowa (w tym terminy, doręczenia, reprezentowanie przez członka rodziny, pełnomocnik z urzędu, koszty)	7	10	1
inne	2	1	0
Problemy osób niemających obywatelstwa polskiego			
Uregulowanie pobytu w RP	1	0	1
Inne	6	0	1
FORMA UDZIELONEJ NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ LUB ŚWIADCZONEGO NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA OBYWATELSKIEGO			
W przypadku udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej			
poinformowanie osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, o przysługujących jej uprawnieniach lub o spoczywających na niej obowiązkach, w tym w związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym, administracyjnym, sądowym lub sądowno-administracyjnym	445	246	0
wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego	449	151	0
sporządzenie projektu pisma o zwolnienie od kosztów sądowych lub ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowno-administracyjnym	1	0	0
W przypadku świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego			
porada obywatelska	0	0	21
W przypadku udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego			
Poinformowanie osoby uprawnionej o możliwościach skorzystania z polubownych metod rozwiązania sporów, w szczególności mediacji oraz korzyściach z tego wynikających	0	2	3
Przygotowanie umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji	3	0	0

W przypadku udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego – przekazanie osobie uprawnionej informacji o innych jednostkach poradnictwa, o których mowa w art. 5 ust. 4 ustawy – podać ile razy wskazano tematy poradnictwa			
rodzinne	0	0	0
Prawa konsumenta	0	2	3
Dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego	0	1	0
Inne	0	1	0
CZAS POŚWIĘCONY NA UDZIELENIE NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ LUB ŚWIADCZENIE NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA OBYWATELSKIEGO			
do 15 minut	104	14	0
powyżej 15 minut do 30 minut	258	42	15
powyżej 30 minut do 45 minut	100	70	4
powyżej 45 minut do 60 minut	59	131	1
powyżej 1 godz. do 1 godz. 30 min.	14	7	1
powyżej 1 godz. 30 min. do 2 godz.	4	1	0
W przypadku pomocy prawnej lub porady obywatelskiej w sprawie kontynuowanej podczas kolejnych spotkań – kolejny numer wizyty osoby uprawnionej w tej samej sprawie wg oświadczenia osoby uprawnionej			
1	537	256	21
2	2	5	0
3	0	2	0
4	0	0	0
5	0	0	0
6	0	1	0
7 lub więcej	0	1	0
Wiek osoby korzystającej z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego			
do 18 roku życia	0	0	0
powyżej 18 do 25 lat	31	9	2
powyżej 25 do 35 lat	108	34	1
powyżej 35 do 45 lat	94	36	2
powyżej 45 do 55 lat	99	55	1
powyżej 55 do 60 lat	54	29	0
powyżej 60 do 65 lat	76	34	9
powyżej 65 do 75 lat	69	50	5
powyżej 75 do 85 lat	6	16	0
powyżej 85 lat	2	2	1
Płeć osoby korzystającej z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego			
kobieta	334	161	18
mężczyzna	203	103	3

Wykształcenie osoby korzystającej z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego			
wyższe II stopnia	54	20	0
wyższe I stopnia	24	7	0
policealne	3	0	1
średnie zawodowe	87	53	5
średnie ogólnokształcące	91	38	2
zasadnicze zawodowe	213	102	12
gimnazjalne	53	5	0
podstawowe	46	36	1
pozostale	11	1	0
Średni miesięczny dochód netto na osobę w gospodarstwie domowym osoby korzystającej z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego			
bez dochodu	49	9	0
do 600 zł.	21	27	0
powyżej 600 zł. do 1000 zł.	46	47	1
powyżej 1000 zł. do 1500 zł.	92	47	8
powyżej 1500 zł. do 2000 zł.	112	55	6
powyżej 2000 zł	218	76	6
Źródło dochodu w gospodarstwie domowym			
praca	263	105	10
prowadzący działalność gospodarczą	17	8	0
na utrzymaniu rodziny	37	11	0
emerytura	133	87	15
renta z tytułu niezdolności do pracy	47	26	0
renta socjalna	8	1	1
renta rodzinna	5	8	0
Świadczenie przedemerytalne	0	1	0
alimenty	21	9	0
zasiłek dla bezrobotnych	13	7	0
zasilki	81	24	2
inne	40	54	2
Liczba członków gospodarstwa domowego osoby korzystającej z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego			
1	112	75	6
2	208	72	8
3	111	58	6
4	64	31	1
5	16	23	0
6	11	3	0
7 lub więcej	3	3	0
Miejsce zamieszkania osoby korzystającej z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego			
wieś	229	262	21
miasto do 10 000 mieszkańców	112	0	0
miasto powyżej 10 000 do 25 000 mieszkańców	191	1	0

miasto powyżej 25 000 do 100 000 mieszkańców	0	0	0
miasto powyżej 100 000 mieszkańców	3	0	0
Dane dotyczące zgód na wyrażenie opinii o działalności nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego			
liczba osób, które wyraziły zgodę na wyrażenie opinii oraz wypełnienie karty pomocy – części B	2	41	2
liczba osób, NIE które wyraziły zgodę na wyrażenie opinii oraz wypełnienie karty pomocy – części B	537	224	19
Forma udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego			
Osobiście w punkcie	535	263	21
Za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość - telefonicznie	4	2	0
Liczba odpowiedzi na pytanie: Czy spotkał/a się Pan/i z życzliwym przyjęciem w punkcie?			
zdecydowanie tak	0	37	2
raczej tak	0	1	0
Liczba odpowiedzi na pytanie: Czy informacje zostały przedstawione w sposób zrozumiały?			
zdecydowanie tak	0	36	2
raczej tak	0	2	0
Liczba odpowiedzi na pytanie: Czy po uzyskaniu porad lub przeprowadzonej mediacji wie Pan/i jakie dalsze kroki można podjąć?			
zdecydowanie tak	0	26	2
raczej tak	0	2	0
raczej nie	0	0	0
Liczba odpowiedzi na pytanie: Czy lokal, w którym zorganizowany jest punkt jest dogodnie położony?			
zdecydowanie tak	0	34	1
raczej tak	0	4	1
Liczba odpowiedzi na pytanie: Czy lokal, w którym zorganizowany jest punkt, jest czytelnie oznakowany?			
zdecydowanie tak	0	31	1
raczej tak	0	5	1
raczej nie	0	2	0
Liczba odpowiedzi na pytanie: Czy został/a Pan/i przyjęta w punkcie w umówionym terminie?			
zdecydowanie tak	0	32	1
nie	0	0	0
Liczba odpowiedzi na pytanie: Skąd Pan/i dowiedział/a się o działalności punktu?			
inni klienci punktów	0	28	0
internet	0	7	0
plakaty	0	1	0
ulotki lub broszury	0	1	0
prasa	0	1	0
telewizja	0	1	0
inny sposób	0	9	2
Liczba osób, które w ramach opinii zgłosiły uwagi własne i ewentualnie propozycja usprawnień działalności.	0	1	0

Liczba osób, które zgodziły się na udostępnienie nr telefonu w celu zasięgnięcia szerszej opinii o udzielonej pomocy prawnej lub poradzie obywatelskiej	0	12	2
REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU EDUKACJI PRAWNEJ			
Liczba i formy zrealizowanych zadań z zakresu edukacji prawnej			
wyklady			0
warsztaty			2
informatory i poradniki w wersji papierowej			4
internetowe serwisy edukacyjne, informatory i poradniki w wersji elektronicznej			18
audycje w mediach			1
publikacje w mediach			3
Kampania społeczna			1
inne formy			7
Tematyka zadań z zakresu edukacji prawnej			
Przestępstwa i wykroczenia			4
Rodzina			4
Dziedziczenie			3
Własność rzeczy ruchomych, lokali mieszkalnych i innych nieruchomości			2
zdrowie			2
Zatrudnienie			3
Urzędy i sądy			1
inne			24

XIX. Ochrona praw konsumenta.

Nazwa zadania	Ochrona praw konsumenta
Czy dla zadania została opracowana polityka/ strategia/program. Jeżeli tak, wskazać nazwę/datę/ tryb przyjęcia danego dokumentu oraz jego podstawowe założenia i stan realizacji na koniec 2023 r. Jeżeli nie, wskazać czy w innym dokumencie powiatu o takim charakterze są odniesienia do realizacji zadania z danego obszaru i wskazać stan realizacji na koniec 2023 r.	Dla zadań realizowanych przez rzecznika nie została opracowana polityka, przyjęta strategia. program. Podstawowym dokumentem w zadaniu „Ochrona praw konsumenta” są: „Cele i zadania Starostwa Powiatowego w Tucholi na rok 2023” oraz „Plan działalności Powiatowego Rzecznika Konsumentów w roku 2023”. Zgodnie z zapisem art. 4 ust. 1 pkt 18 ustawy z 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 511) do zadań powiatu należy ochrona praw konsumenta. Zadania z zakresu ochrony konsumentów są realizowane przez samorząd powiatowy jako zadania własne. Wykonuje je Powiatowy Rzecznik Konsumentów, działający na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 275). Do ustawowych zadań rzecznika zgodnie z art. 42 wskazanej wyżej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów należy: 1) zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów;

	2) składanie wniosków w sprawie stanowienia i zmiany przepisów prawa miejscowego w za-kresie ochrony interesów konsumentów; 3) występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony interesów konsumentów; 4) współdziałanie z właściwymi miejscowo delegaturami Urzędu, organami Inspekcji handlowej oraz organizacjami konsumenckimi; 5) wykonywanie innych zadań określonych w ustawie lub przepisach odrębnych.” Ponadto rzecznik konsumentów może wytaczać powództwa na rzecz konsumentów oraz wstępować z ich zgodą do toczącego się postępowania (art. 42 ust.2). Do 31 marca każdego roku rzecznik przedkłada Staroście roczne sprawozdanie ze swojej działalności. Sprawozdanie to, za 2023 r. przekazano Panu Staroście w dniu 15 marca 2024. W dniu 22 marca br. informację z pracy w roku minionym rzecznik złożył Radzie Powiatu.
Jednostki organizacyjne powiatu/ komórki organizacyjne w jednostkach realizujące zadanie	Powiatowy Rzecznik Konsumentów
Najważniejsze informacje dotyczące realizacji zadań w 2023 r.	Rok 2023 był pierwszym od trzech lat, w którym praca rzecznika odbywała się w warunkach, które porównując dla czasów pandemii, można określić jako normalne. Pierwszym efektem był wzrost ilości spraw wniesionych do rzecznika. W minionym 2023 roku zgłosiło się do rzecznika 242 konsumentów, przy 204 w roku go poprzedzającym, co stanowi wzrost o 18,65%. Taka, procentowa różnica ilości spraw, jest wielkością akceptowalną, gdyż nie wskazuje na zapaść ani gwałtowny wzrost ilości spraw, odzwierciedla faktyczny poziom potrzeb jakie w danym roku konsumenci zgłosili rzecznikowi. Na 242 sprawy wniesione do rzecznika, udzielono 142 porady, rzecznik sporządził 94 wystąpienia, przygotował 6 pozwów. W ogólnej liczbie 142 porad, 110 stanowiły porady udzielone w biurze i telefonicznie, 32 to porady zakończone przygotowaniem interesantowi pisma. Odnotowano 2,5% wzrost udziału w ogólnej ilości spraw wystąpień, co należy uznać za wynik pozytywny. Ogółem w formie pisemnej załatwiono 132 sprawy (porada ze sporządzeniem pisma, wystąpienie + pozwy), co stanowiło 54,5% przy 52,5% roku poprzednim. W roku 2023 rzecznik współpracował przy realizacji zadań z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego Federacją Konsumentów. Ekspozowano i rozprowadzano materiały informacyjne otrzymane z współdziałających z rzecznikiem jednostkami, organizacji i stowarzyszeniami. W ramach działalność informacyjno–edukacyjnej kontynuowano współpracę z miejscowymi mediami.

XX. Porządek publiczny, bezpieczeństwo obywateli, obronność.

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego

realizacja zadań w 2023 r.

Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego posiada dwuosobową obsadę etatową – 1 i 3/4 etatu. Całodobowa gotowość do podjęcia działań interwencyjnych, po godzinach pracy, przez PCZK zapewniona jest na zasadzie pełnienia dyżurów telefonicznych przez pracowników oraz współpracy ze Stanowiskiem Kierowania Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Tucholi. W tym zakresie wprowadzono w życie Zarządzenie nr 52/2019 Starosty Tucholskiego z dnia 14 listopada 2019 r. w sprawie organizacji systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach.

Zasady System Wczesnego Ostrzegania obligują PCZK do bieżącego prowadzenia monitoring zdarzeń na terenie powiatu tucholskiego poprzez składanie meldunków do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Bydgoszczy, Centralną Aplikację Raportującą oraz system łączności radiowej. Z kolei meldunki o zagrożeniach otrzymane z WCZK, przesyłane są do służb, inspekcji, jednostek organizacyjnych powiatu oraz gmin powiatu tucholskiego.

Podstawowym zadaniem PCZK jest przygotowanie dla Starosty Tucholskiego bazy danych oraz procedur, do każdego planu, na wypadek zdarzeń kryzysowych. Starosta Tucholski ma do swojej dyspozycji na wypadek zdarzeń kryzysowych Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego. Zadaniem PCZK jest utrzymanie w pełnej gotowości do pracy PZZK oraz zabezpieczenie jego pracy.

Plan Działania Starosty Tucholskiego w zakresie realizacji zadań obronnych na 2023 rok opracowano w oparciu o Plan Działania Wojewody Kujawsko-Pomorskiego w zakresie realizacji zadań obronnych na terenie województwa na 2023 rok. Uwzględniono w nim także wnioski i spostrzeżenia własne, wynikające z realizacji planu działania w sprawach obronnych Starosty Tucholskiego w roku 2022.

Realizacja przyjętych w planie zamierzeń w poszczególnych obszarach przebiegała następująco:

1. W zakresie organizacyjnym i prac normatywnych.

- 1) W 2023 roku Starosta Tucholski wydał wytyczne z dnia 13 stycznia 2023 roku w zakresie przygotowania stałych dyżurów w jednostkach organizacyjnych Powiatu Tucholskiego, wchodzących w skład systemu Stałego Dyżuru Starosty Tucholskiego
- 2) Zarządzeniem Nr 15/2023 z dnia 20 marca 2023 roku Starosta Tucholski powołał Punkt Kontaktowy Host Nation Suport (HNS). Zadaniem Punktu Kontaktowego jest koordynacja działań związanych z udzielaniem wsparcia państwa-gospodarza w czasie pokoju, sytuacji kryzysowych i wojny, sojuszniczym siłom zbrojnym, które są rozmieszczone lub przemieszczają się przez terytorium państwa gospodarza.
- 3) W ramach narad i spotkań roboczych przygotowywano Zarząd Powiatu Tucholskiego oraz pozostałą kadre Kierowniczą Starostwa do sprawnego funkcjonowania w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.
- 4) Kontynuowano współpracę i potwierdzono wcześniej ustalone zasady współpracy z lokalną prasą i radiem na wypadek wystąpienia zagrożeń i konieczności przekazania społeczeństwu informacji o zagrożeniach.
- 5) Dokonano przeglądu i aktualizacji: zakresu działania w dziedzinie obronności państwa w czasie pokoju dla Starostwa Powiatowego w Tucholi oraz Regulaminu Starostwa Powiatowego w Tucholi na czas wojny.

2. W zakresie współdziałania.

1) Na bieżąco współpracowano w zakresie przygotowań do funkcjonowania Powiatu Tucholskiego w warunkach zewnętrznego zagrożenia państwa i w czasie wojny z następującymi organami i jednostkami administracyjnymi :

- Wojewodą Kujawsko-Pomorskim (Wydziałem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UW w Bydgoszczy);
- poszczególnymi gminami Powiatu Tucholskiego;
- Komendą Powiatową Policji w Tucholi;
- Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Tucholi;
- Wojskowym Centrum Rekrutacji w Bydgoszczy;
- Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Tucholi;
- Szpitalem Tucholskim;
- Powiatową Inspekcją Weterynaryjną.

3. W zakresie spraw ogólnobronnych.

1) Dokonano przeglądu i aktualizacji :

- a) dokumentacji „Stałego Dyżuru Starosty Tucholskiego”,
- b) dokumentacji „Akcji Kurierskiej”,
- c) planu „Ochrony Zabytków”,
- d) zakresów działania Starostwa Tucholskiego w dziedzinie obronności państwa w czasie pokoju i na czas wojny.
- e) dokumentacji szkoleniowej,
- f) powiatowego planu dystrybucji tabletek jodku potasu w przypadku zdarzeń radiacyjnych na terenie Powiatu Tucholskiego,
- g) planu przygotowań podmiotów leczniczych Powiatu Tucholskiego na potrzeby obronne państwa.

4. Planowania operacyjnego.

1) Dokonano aktualizacji Tabeli Realizacji Zadań Operacyjnych oraz Kart Realizacji Zadań Operacyjnych, stanowiących załączniki funkcjonalne do Planu Operacyjnego Funkcjonowania Powiatu Tucholskiego w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.

5. W zakresie kierowania.

1) Kontynuowano doposażenie komórki zarządzania kryzysowego starostwa w sprzęt i środki pracy niezbędne do przygotowania GSK w ZMP.

2) Prowadzono cyklicznie sprawdzenia sprawności systemu łączności radiowej w sieci zarządzania Starosty Tucholskiego.

3) Dokonano przeglądu i aktualizacji Planu przemieszczenia i funkcjonowania Starostwa Tucholskiego na GSK w ZMP.

6. W zakresie przygotowania służby zdrowia na potrzeby obronne.

- 1) Aktualizowano Plan przygotowań podmiotów leczniczych Powiatu Tucholskiego na potrzeby obronne państwa.
- 2) Sporządzono zbiorczy roczny bilans personelu medycznego za powiat tucholski.

7. W zakresie zabezpieczenia potrzeb sił zbrojnych.

- 1) W dniu 6 marca 2023 r. przesłano do Wojewody wnioski do wojewódzkiego planu kwalifikacji wojskowej na 2023 rok.
- 2) Przeprowadzono w terminie od 19 czerwca do 4 lipca 2023 roku kwalifikację wojskową mężczyzn i kobiet z terenu Powiatu Tucholskiego.
- 3) Opracowano i przesłano w lipcu 2023 roku do Wojskowego Centrum Rekrutacji w Bydgoszczy oraz UW w Bydgoszczy sprawozdania z przebiegu kwalifikacji wojskowej na terenie Powiatu Tucholskiego.
- 4) Na bieżąco prowadzono ewidencje pracowników Starostwa Tucholskiego podlegających powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej oraz wykaz pracowników i radnych powiatowych reklamowanych od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie mobilizacji i w czasie wojny.

8. W zakresie szkolenia obronnego.

Opracowano plan szkolenia obronnego na 2023 rok dla Starostwa Powiatowego w Tucholi, który uzgodniono z Dyrektorem WBiZK KPUW w Bydgoszczy. Szkolenia obronne realizowano zgodnie z przyjętym planem.

W 2023 roku głównym przedsięwzięciem szkoleniowym było powiatowe ćwiczenie obronne przeprowadzone w formie gry decyzyjnej pod kryptonimem „JODEK 23”. Tematem gry była: Ocena organizacji i zasad dostarczenia tabletek jodku potasu mieszkańcom powiatu tucholskiego. W ramach gry poddano analizie i ocenie dwa warianty dostarczenia TJP mieszkańcom powiatu tucholskiego. W wyniku gry stwierdzono, że optymalnym wariantem dystrybucji TJP dla mieszkańców powiatu jest wariant przewidujący dystrybucję z wykorzystaniem świetlic wiejskich. Wariant ten jak wykazały symulacje zapewnia zdecydowanie szybszą dystrybucję preparatu w porównaniu z wariantem dystrybucji bazującym na podmiotach leczniczych.

9. W zakresie kontroli.

Na 2023 rok opracowano roczny plan zarządzanych przez Starostę Tucholskiego kontroli problemowych w zakresie spraw obronnych. Tematyka zaplanowanych kontroli obejmowała prawidłowość organizacji i funkcjonowania Stałych Dyżurów w wytypowanych jednostkach organizacyjnych powiatu. Do kontroli wytypowano: Zarząd Dróg Powiatowych w Tucholi. Kontrole przeprowadzono planowo.

Ponadto Starostwo Powiatowe w Tucholi z ramienia Wojewody Kujawsko - Pomorskiego objęte zostało kontrolą problemową w zakresie realizacji zagadnień obronnych. Zespół kontrolny prowadził w okresie od 29.05 do 2.06.2023 r. czynności kontrolne w Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego. Równoległe czynności kontrolne prowadzone były w KPP w Tucholi, KP PSP w Tucholi, Szpitalu Tucholskim oraz wszystkich gminach powiatu. W Protokole pokontrolnym realizację zadań obronnych w Starostwie Powiatowym w Tucholi oceniono pozytywnie.

Dodatkowo Powiat Tucholski, jak również wszystkie gminy z terenu powiatu tucholskiego, zostały objęte przez Wojewodę Kujawsko - Pomorskiego kontrolą doraźną w zakres:

1. Sposobu wdrożenia systemu wczesnego ostrzegania – SWO na terenie województwa kujawsko – pomorskiego.

2. Sposobu wdrożenia systemu wykrywania i alarmowania – SWA na terenie województwa kujawsko – pomorskiego.
3. Wykorzystania odbiorników radiowych do prowadzenia nasłuchu ODN.
4. Wykorzystania radioodbiorników do prowadzenia komunikacji radiowej.
5. Usytuowania (dyslokacji) central i syren alarmowych.
6. Stanu faktycznego systemu łączności radiowej i systemu ostrzegania i alarmowania.
7. Sposobu eksploatacji, wykorzystania i obsługi systemu łączności radiowej i alarmowej oraz systemu informatycznego Promień.

Wyżej wymienione zakresy zadaniowe zostały ocenione pozytywnie.

XXI. Członkostwo w związkach i organizacjach.

Nazwa zadania	Członkostwo w związkach i stowarzyszeniach
Powiat Tucholski jest członkiem następujących organizacji:	
– Tucholski Związek Powiatowo-Gminny – Związek Powiatów Polskich – Stowarzyszenie Partnerstwo „Lokalna Grupa Działania Bory Tucholskie” – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Bory Tucholskie” – Kujawsko-Pomorska Organizacja Turystyczna – Towarzystwo Rozwoju Regionalnego „Promocja Borów Tucholskich”.	
Powiat Tucholski posiada również udziały w Spółdzielni Socjalnej „Borowiackie smaki” z siedzibą w Cekcynie oraz Spółdzielni Socjalnej „Borowiacki Wigor” w Gostycynie.	

Zarząd Powiatu Tucholskiego

CZŁONEK ZARZĄDU

Waldemar Kierzkowski

WICESTAROSTA TUCHOLSKI

Jerzy Kowalik

STAROSTA TUCHOLSKI

Andrzej Urbański